Թիւ 1665 Հ. ՊՈԼԻՍ — ՀԻՆ ՇԱԲԹԻ 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ – 6 ԴԵԿՏ. 1906 — 23 ՇԵՎՎԱԼ 1324 – 10 ԲԸՐԻՆԸ ՄԱՆԻ 1322

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Մեծ Փողոց, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی: ارمانسی فریدر
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Ցարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱԳՍԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԱՅՐԵ՛Ր, ԴԱՐՁԵԱԼ ՄԱՅՐԵՐ

Մարդկային ամէն չքնաղ առաքինութիւններու և առաւելութեանց, նմանապէս մոլորութիւններու և սխալներու մեծագոյն մասին ակն ու օրրանը միակ մայրենի ծոցն է։ Անկէ է որ մարդ կը ստանայ իր ֆիզիքական ու մասնաւորական նախնական անունը, որուն շնորհիւ կ'ապրի ու կ'ուռճանայ և կատարելութեան դրոշմը կրելով, անոր պարգեւած գերագոյն առաւելութիւնները մեծ հաճոյքով կ'ըմբոշխնէ։ Իրաւցնէ միւսնոյն մայրենի ծոցէն է որ մարդ կը ժառանգէ մասնաւորական ու ֆիզիքական չատ մը հիւծիչ պակասներ և հիւանդութիւններ, որոնք առ յաւէտ մարդուն անբաժան ընկեր դառնալով անոր մարմինը ու միտքը կը կրծեն ու կը փճացնեն, մինչեւ որ իրենց պատճառած տուժանքները ու մահաբեր ցաւերը անոր էութիւնը սասկալի թշուառութեանց մէջ հիւծեն ու անկացնեն։

Մայրենի ծոցը մարդկութեան կենսատու սրտն և առաջին վարժարանն է, վարժարան մը որ բոլորովին մեր վարժարաններէն տարբեր, ամենանուրբ և ամենանուիրական կոչում մը ունի, այն է երախայ մարդուն դիւրաթեկ մարմինը ու դիւրանակ միտքը կատարելութեան լուսատու և երջանկաբուխ կաղապարովը կաղապարել, և անոր նախաքայլերը դէպի ուղղութիւն և առաքինութիւն, բարոյն և գեղեցկին շուիղն առաջնորդել։ որպէս զի վաղուան կեանքի ասպարէզին մէջ իրեն սահմանուած դերը կարենայ անթերի կատարել, և ճակտին վրայ յաջողութեան դափնեպսակը կեղ։

Մայրենի ծոցը մարդկութեան համար աշխարհի նախադուռն է, և մենք բոլորովին մերկ՝ այդ նախադուռին սեմէն ներս կը մտնենք։ միայն ճշմարիտ մօր մը անձնուէր հոգածութեամբն է որ մեր մասնաւորական ու բարոյական և ֆիզիքական մերկութիւնները գեղեցկութիւս զարդերով կը պճնուին։ Որովհետեւ մարդն է որ իր կոթին հետ մէկտեղ իր արնուանդ մանկան երակներուն մէջ առաքինութեան սերմը, քրիստոնէութեան ոգին, բարոյն ու գեղեցկին ճաշակը կը ներշնչէ։ և դայն առողջ մաքով մը օժտելու համար, անոր տարողի ու քաջակազմ պահարան մը այսինքն մարմին մը կը պատրաստէ։ Բիւր երանի այն մարդուն որ իր պարտականութիւններուն գիտակից և զանոնք կատարելու ոյժովը օժտուած մօր մը նուիրական ծոցին մէջ սնանելու բարեբաղդութիւնը ունեցած է։ վասն զի այդպիսի մօր մը կրթած ու մարդած զաւակը՝ նախապէս մասնաւոր խնամքով ու հոգածու մշակութեամբ բարեբերուած արգասաբեր պարտէզի մը համեղ պտուղին պէս ամենուրեք ընդունելութեան կ'արժանանայ և անձկանօք կը պահուի։

Սակայն մայրութեան այս վեհ պարտականութիւնը կատարեալ գիտակցութեամբ ըմբռնող և գործադրող այնպիսի մայրեր դժբաղդաբար չատ ցանցառ ու անօր թիւ մը կը կազմեն մեր մէջ, որուն տխուր հետեւանքը չատ դառն կերպով ազդած է մեր հասմայնքին։ Հեռեւաբար խիստ փափաքելի է որ մեր դպրոցներու վարիչ մարմինները ջանային աղջկանց վարժարանները իրենց ուշադրութենէն ու հոգածութենէն չվրիպեցնել և զանոնք կարող ու ձեռնհաս ոյժերու յանձնել, որպէս զի մեր աղջիկները գործնական կրթութիւն մը ստանան, ինչ որ չափազանց անհրաժեշտ է, վասն զի առաքինի ու կրթեալ աղջիկն է որ առաքինի ու կրթեալ մայր մը պիտի ըլլայ և այդ յատկութիւններով օժտեալ զաւակ մը պիտի կրթէ։ Եւ ընդհակառակը կրթութենէ զուրկ եղող աղջիկները վազը մէյմէկ ապիկար մայրեր կ'ըլլան և իրենց փտած պտուղներովը մարդկութիւնը կը ծանրաբեռնեն։ Ինչպէս որ մեր այժմու հրապարակին վրայ ցաւալիօրէն չատ սէպ կը հանդիպինք այդպիսի անբնեռմ ու անկար մայրերու անգիտակից ընթացքին զոհերը եղող լուսնատներու, թանձրամիտներու, այրածներու և նմանօրինակ տաժանելի տխուր արարքներու։ Քանի քանի մայրեր լոկ անգիտութեամբ իրենց զաւակին որ և է մէկ անդամը այրելու պատճառ ըլլալով զայն թշուառութեան մշտաչարար ճիրաններուն յանձնած են, որքան մայրեր իրենց ամուսնոյն և կամ ուրիշի մը հանդէպ զայրացած պահերուն, որ և է չնչին պատճառաւ վայրագ կիրքերին յանձնելու գործիք ըրած են իրենց հոգեհատորը անտեղիօրէն և գաղանական գոռումներ արձակելով այնքա՛ն անասնաբար ծեծած ու գանակոծած են զանոնք որ, մինչեւ իսկ անզգայութեան մատնած են, որուն հետեւանքն եղող մի քանի յաջառանչ հիւանդութիւններ դիւրութեամբ մանուկին ընկեր կ'ըլլան։ Նոյնպէս ինչքան թշլ ու մեղկ մայրեր իրենց հանդուրժութիւնը վրդովող զաւակին լաց ու կոծը արգիլելով զանոնք քնացնելու համար, անասնական անազդութեամբ ու անգթութեամբ անոնց հաչիչ և ուրիշ թմրեցուցիչ դեղեր տալով մատղաշ ուղեղնին թմրութեան հաստատուն խաւովը ծածկած ու զանոնք թանձրամտութեան գոգը նետած են։ Վերջապէս ուրիշ չատ մը մայրեր ալ ծայրայեղ տկարամտութեամբ իրենց զաւակներուն մաշեցուցիչ խել մը ախտաւոր յատկութեանց ընկեր տուած են։ Երկայն պիտի ըլլար անխոնջ ու անկարող մայրերու սրտակեղէք թերութիւնները մի առ մի թուելն, միայն ատ ալ յիշելով պիտի բաւականանամ թէ՝ մայրութիւնը իրենց ամօթ համարող իմաստակ ու անխիղճ մայրերու խումբ մըն ալ կայ, և այս խումբին պատկանող որդեպան մայրերը իրենց բոլոր ջանքն ու խնամքը միմիայն թարմութիւններն ու գեղեցկութիւններն մշտադալար պահելու յատկացուցած են. ասոնք խղճի կատարեալ անդորրութեամբ իրենց զաւակներունն մնացումը ու կրթութիւնը բոլորովին օտարներու յանձնած են. ահա հակամարդկային արարածներ որոնց հոգին աղտեղութիւններու ալկիմոսին մտաածման կոնակներուն խաղալիկ դարձած, անոնց դառն հարուածներովը բոլորովին մաշած է։ Ճշմարիտ մայր մը պէտք է որ իր զաւկին անուցումը ու կրթութիւնը անձամբ ինքն ստանձնէ և զանոնք ու հոգածութեան բովանդակ ոյժը միմիայն անոր յատկացնէ, որովհետեւ օտար մը երբէք չկրնար մօր մը անձնուիրութեամբ մանուկը խնամել. եւ արդէն մօր մը համար մայրական երկնաւոր պաշտօնէն աւելի վեհ ու նուիրական պաշտօն մը կայ։

Մայրե՛ր, ձեր ամէնէն մեծ ու վեհ պարտականութիւնը զաւակնիդ կրթել ու լաւ խնամելն է, ջանացէք ձեր այդ երկնաւոր պարտականութիւնը անթերի կատարել։ Դուք ձեր զաւակներովն է որ պիտի ճանչցուիք, որովհետեւ զաւակը մօր մը առաքինութեան, ու ազնուութեան և դեղեցիկ ճիրքերուն ամենավեհ ու փայլուն հայելին է։ լաւ խնամեցէք ձեր զաւակները, որպէս զի զձեզ պատկերացնող այդ հայելին փայլունութիւնը մի գուցէ աղօտի և ձեզ համար ոչ-պատուաբեր խաւով մը ծածկուի։ Անմահ է այն մայրը որ նոյն իսկ ի պահանջել հոգին իր եսը նուիրելով մայրական երկնաւոր պաշտօնը լիուլի ու անթերի կերպիւ կատարելու ջանգիր կ'ըլլայ։ իսկ ընդհակառակը այդ նուիրական պաշտօնը առ ոչինչ համարելով անոր մէջ թերացողները մեղանչումի անջաւելի և ամենածանր լուծ ՝ը ուսերնին կ'առնուն, որ յաւիտեան իրենց հանդէպ անբաժանելի վրիժառու մը պիտի ըլլայ։

Մայրե՛ր, դուք մարդկութեան չէնքին առաղձագործներն է՛ք, ջանացէք ձեր գաղձները ամենագեղեցիկ ու չքնաղ փայլունութիւններով զարդարելու համար ամէն վարպետութիւն ու անձնուիրութիւն չզլանալ, որպէս զի անոնցմով կազմուելիք չէնքը կարենայ նոյն հաստատութեամբ ազնիւ ու ընտիր յատկութիւններով օժտեալ ըլլալ, որպէս զարձեալ ուղղակի դուք կը պատկերանաք ձեր ամէն առաքինի ու գերագոյն առաւելութիւններուն ճախնարբութիւններովը։

ՆԵՐՍԷՍ ԶԱՔԱՐԵԱՆ

ՀԱՄՄԷ?

Երկու տարի առաջ, Թաչէլութեան պատկեր մը օծուեցաւ։

Ձեմ գիտեր գծողին անունը, սակայն ամէն պարագայի մէջ չի կրնար պարծիլ հրաշակերտ մը արտադրած ըլլալու համար։

Իտալացի նորէն չեմ գիտեր ո՞ր հռչակաւոր նկարիչին Թաչէլութեան պատկերին ընդօրինակութիւնն է եղեր։ — Ինչո՞ւ, տիրելինե՛ր, իտալացի հռչակաւոր նկարիչներուն անունն ալ սէ՛կ փարայի կ'ընէք։

Եթէ իտալացի հռչակաւոր նկարչին գեղանկարագործն ալ իր այն ընդօրինակութեան յոյժ նման է, վատահ եղէք, երբեք չեմ յամարիր զայն եկեղեցիին պատէն կախել նոյն իսկ եթէ Ձրիօրէն Դուիրելու ըլլաք։

Ուրեմն հարցս, Աստուա՛ծ իմ, մեր եկեղեցիներուն պատերը զարդարել նուիրական ամենպէսի նկարներով, որոնք լոկ անհաւատութեան հրաշալիքներ կրնան ըլլալ։

Մինթէ աւելի վայելուչ չըլլա՞ր որ մեր ժամուն պատերէն կախենք մի միայն ամէնէն յաջողագոյն պատկերները արուեստագէտներուն, որոնց հանգէպ գոնէ մարդիկ չսիրեն նախանական գարերու արարքան հնօրեայ պատկերներուն մանկական միամտութիւնը։

Որովհետեւ գծուածը Թաչելութեան մը կամ Սուրբի մը նկար է, մինթէ եկեղեցին պարտաւոր է անպատճառ ընդունիլ և օծել զայն առանց նայելու անոր գեղարուեստական ու դեղեցկագիտական կողմերուն։

—Տէրէն Թաչէնանի գծած և Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին նախրած նկարները ամէն ազուար են, նկատաց քովէս մէկը։

—Հեռուէն շատ ա՛ճալա՛ճայիպ բան է, արդեօք քովէն ինչո՞ւ է, կը հարցնէր շնչաղի օրիորդ մը։

Սակայն եւ մնաէն ալ տեսայ, աջէն ալ նայեցայ ալ և երբ գիտաղութիւններս յայտնեցի՝ ամենքն ալ ինծի համաձայն գտնուեցան։

—Մենք ալ չէ՛նեցանք, ուրիշներն ալ չէ՛նեցան, սակայն ինչ որ է...

Ու իր արդարացում՝ նկարին անպատեղութեան՝ փաստաբանելն թէ նկարչը բարոյական ու նիւթական շատ անձուկ վիճակի մէջ կը գտնուի, ընտանեկան շատ մը փոքանգներ կրած է, և երկու ամսուան մէջ աւարտելիք գործ մը հոգիս մէկ տարուան մէջ յաջողած է աւարտել։ «Բաթաթի է բաթաթ»։

Այս առարկութեան բանիւ չկար. սակայն իրը բարոյական խաչեալ մը պէտք էր աւելի ներշնչում գտնել իր խաչելութեան պատկերին։

Միայն կը փափաքէի գիտնալ թէ ժողովուրդի մը գեղեցկագիտական ճաշակը պարտաւորը է սուժել անհատի մը անձնական գծագրութենէն։

Ա՞յսպէս այլասիրութիւն չափազանց չէ՞։ Հարցնէ՛։

Ե. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ ՔՐՈՆԻԿ

Զաղացի շինութիւնը յեսանգուած.— «Կրթասիրաց»ի դրամագլուխը.— Միացեալ վարժարաններու բաժանումը.— Թաղական կամ խնամակալ շաս կայ հոգաբարձու չկայ։—Ամէն մարդ ծրագիր կը պատրաստէ։

Ելեւմուտի է՛ն գլխաւոր աղբիւրը, որ երբի՛ գ մասնուած ըլլայ մեր համայնքին կողմէ, վարժարաններու ելեւմտացոյցը կանոնաւորելու համար, տեղւոյս մէջ չոգեշարժ աղօրիքի մը շինութեան ծրագիրը եղած է։ Առաջնորդ, թաղական, երեւելի, միահամուռ այս ծրագրին իրականացումը ցանկացած են. այնպէս որ, կառուցման արտաքինութիւնը առնուած, բարեպաշտ ազգային մը կողմէ գեղին նուիրուած, հարուստ, միջակարեար սիրով իրենց նիւթական ազգակցութիւնը տալ խոստացած, ու նոյն իսկ գումար մըն ալ հաւաքուած է. սակայն, ափսո՛ս, տարիներ գլորեցան և կառուցման գործը մնաց իր ասպնջական վիճակին մէջ։ Դէթ ձեռներէց անհատ մը չելաւ մէջտեղ դարման մը խորհելու այս սառն անտարբերութեան հանդէպ։ Արժանապատուութիւնս ինչո՞ւ չի վիրաւորուիր մանաւանդ, երբ կը տեսնենք որ միակ Ցոյն մը, Զորպաճի Անանիա էֆ., գլուխ հանելով երկու հակայ աղօրիքներ, հրապարակը ալիւրով կ'ողողէ։

Ժամանակին Կրթասիրաց Ընկերութիւն մը կեցեր է քաղաքիս մէջ, որ վեհ հեռատեսութեամբ մը իր դրամագլուխը յատկացնել փափաքած է կեդրոնական վարժարանի մը հաստատման։ Այսօր, անդամները տարտղնելով գործը յանձնաժողովի մը ձեռքը մնացած է. այս վերջինը վատահելի անձնաւորութիւններէ կը բաղկանայ ու կը շարունակէ չանգործել դրամագլուխը կալուած դնելով։ Ժամանակը հասած է յիշեալ հաստատութիւնն ալ ի գլուխ հանելու։ Բայց ո՞վ պիտի կառավարէ զայն։ Երբ կը տեսնենք որ տարբերական նախակրթարանները քառասդ դարէ ի վեր քայլ մը յառաջդիմած չեն, որ թաղականը կամ խնամակալը պիտի վարէ այս երկրորդական կրթարանը։ That is the question!

Վարժարաններու միացման դրութիւնը ոչ եւ է. տխուր զուգադիպութեամբ մը բաժանումը տեղի ունեցաւ Ս. Առաքնորդ Հօր տեղս գտնուած միջոցին անցեալ կիրակի օր։ Վարժարաններու միացումը գլխաւոր սատարը պիտի ըլլար վարժարաններու յառաջդիմութեան. ժողովուրդ ու վարչութիւն ծափահարեցին զայն իր երկունքին մէջ իսկ, ու այսօր երբ թիւրիմացումներ արգիլք եղան միացման ամբողջ արդիւնքը լիուլի վայելելու, ըսկզբունքն ալ կը զգեստեն փոխանակ մատերնին վերջին վրայ դնելու։ Նաբէն ետ կ'երթանք։ Գլտիկ տղուն պէս «խատ բան» կ'ուզենք, բայց ի՞նչ ըլլալը չենք գիտեր։

Թաղական կը պակսի դիւրին է ընտրիլը, նամանաւանդ խնամակալը, բայց Պատրիարքարանի Օրէնքին տրամադրած հաղորդութիւնը կամ բնա՛ւ չի կայ կամ ասուպերու կը նմանին։ Այս աչքառու թերութեան պատճառը ընդհանրապէս թաղականը եղած է՝ որ իրաւասութեան խիստ անձուկ սահման մը կը գծէ անոնց, և քիչ անգամ իրենք, իրենց մէջով կը ցելուին։ Երկու պարագային ալ պատասխանատուն Թաղ. Խորհուրդն է. առաջին պարագային իր փառասիրութեանը և երկրորդ պարագային՝ անոնց մէջ համաձայնութիւն չկարենալ գոյացնելուն պատճառաւ։

Բայց վերջապէս պէտքը պէտք է, ոչ թէ անոր համար որ մենք խելացիները խմբագրած են այդ օրէնքը, այլ անոր համար որ, կրթական գործը հասկցող ձեռքերու մէջ գտնուի և խաղալիք չըլլայ ապիկար ուսուցիչներու և չտանող տեսուչներու ափը։ Բացառութիւնը օգուտ չունի համայնքին մէջ։

Զեմ գիտեր, արդեօք Պատրիարքարանը արտօնութիւն կուտայ որ առաուն կանուխ ելնողը վարժարանին ծրագիր մը պատրաստէ հոս, իբր թէ տեղական պահանջմանց կը համաձայնեցնէ։ Ո՞վ իրաւասութիւն կուտայ այսպէս կեղծ. Ուստեղ. Թորգրդոյ կրթ. Ծրագիրէն հակառակ հրէշներ կերտելու։ Մէկը գրաբար պէտք չէ կ'ըսէ կը վերցնէ, միւսը բնական գիտելեաց վրայէն կը գծէ։ Հարկ չէ՞ չափ մը դնել ասոնց։

Վերջերս նորակոչ ուսուցիչ մը մատաքի բանախօսութիւնը տրահի աչակերտաց ներկայութեան կատարած ատեն, իր չսիրած պաշտօնակիցները գոռոտրու, մուկերու նմանցուց, կ'երեւի Արտ. Յարութիւնեանի օրինակէն քաջալերուելով։ Այս մանկավարժութիւն է թէ մանկասպանութիւն։ Դասարանը գիտէ՞ն՝ տրանը չէ՞ն գիտեր։ Աւա՜ղ մեր պարիկներուն։ Թերեւս իրաւունք ունէր, բայց ուր գտնուիլը չգիտեր մարդը։

Ու հաւատացէ՛ք որ երբ այսպէս ժողովրդին քթին կը խնդան վարիչն ու դասատուները, հասարակութիւնը փոխանակ պատասխանատուութիւնը ճնդելու, իր քսակը բացած անմունչ, միայն մէկ թաղին համար 500 ոսկի կը վճարէ յանուն կրթութեան։

ՄԱՐԿՈՍ Հ. ԹԷՐԶԵԱՆ
Ատաբազար

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Կիսաշխարհը՝ Ա. Տիւմա Որդիէն.— Երէկ գիշեր, Բերթի-Շանի Ֆմենանային Թատրոնին մէջ, ուր ընտիր մանաւանդ կնոջական բարձր բազմութիւն մը եկած էր ծափահարելու համար Տիկին Ժան Հատինկը, Բարիզցի վայելչագեղ ու հրաշալի արուեստագիտուհին որ ներկայացուց Կիսաշխարհը, Տիւմա Որդիին այդ ճշմարտապէս ապրուած ու գեղեցիկ գործը, որ իր Répertoire de madameին, ինչպէս է յորջորջուած պզտիկ Տիւմային թատերախաղերը՝ իրենց պարունակած կնապաշտան գաղափարներուն համար, — ամէնէն փայլուն գլուխ-գործոցներէն մէկը կը ներկայացնէ։

Թատրոնը լեցուն էր երիկ մարդոց սեւ զգեստներով ու կնոջական պերճաշուք արդուզարդերով։— Առաջինները — այրերը — եկած էին տեսնել բուն իսկ Ժան Հատինկը, իսկ վերջինները — տիկինները և օրիորդները ամբողջ — եկած էին դիտելու համար բարիզցի արուեստագիտուհին հաղնելիք զգեստները և դնելիք գլխարկները։

Ու Կիսաշխարհը թատերախաղ մըն է, ուր առաջին տեղը կը գրաւեն կնոջական չրջազգեստները, քանի որ հոն՝ Կիսաշխարհի կիներու պերճաշուք կեանքը կայ պատկերացուած այն վարպետի գրչով՝ որ իր նոյն իսկ այդ կեանքին մէջ ապրած, տեսած, սիրած ու տառապած ըլլալը կը յայտնէ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(54)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ժ.Ռ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՐԴԻԿԸ

Փոքրիկները անմիջապէս փուռեցան ապառաժին վրայ, կենդանիներն ալ հիմա բոլորովին լուռ ու հանդարտ իրենց բարեկամներուն օրինակին հետեւելով նոյնպէս պառկեցան և սկսան խոր ուշադրութեամբ դիտել վարը և ունկնդրել հոն տեղի ունեցած խօսակցութիւնը։

Քարայրին բերնէն յանկարծ երկու հսկայ մարդիկ դուրս ելան, որոնցմէ մէկը տիրական չեչտով մը միւսին դառնալով.

—Դո՛ւն Քիսօ Զէու պիտի երթաս, ըսաւ։

—Քու այս խոնարհ ծառադ Սան, մինչ պատրաստ է հրամաններդ կատարելու Տիա՛ր Լո՛ւկ, պատասխանեց երկրորդը։

—Քու հաւատարմութիւնդ, ուշիմութիւնդ ու գաղանապատութիւնդ կը ճանչնամ և ասոր համար այսչափ փափուկ գործ մը կը յանձնեմ քեզ յարեց Լուկ, որ մեր ընթերցողներուն խիստ ծանօթ անձն էր, ու նայնքան ծանօթ իր օգնականին Սանի հետ կը խօսէր։

Ժուպիս ցնցուեցաւ.

—Լուկ, Սան մոլտաց, ասոնք հոս վարը, մեր ոտքին տակ, հաւտալս չի գար չիտակը։ Լուկ, Սան, Լուկ մանաւանդ որուն անունը լսած ենք իբր դեղին դիմակաւորներու պետը։

Պատանին եռքը ալ աւելի ծռելով,

—Ինչ կ'ընեն սըրունք, մոլտաց. Սինիոռ Լուկ Թուղթ մը կուտայ Սանի։

Արդարև Լուկ միւսնոյն ժամուն թուղթ մը յանձնած էր օգնականին։

Աղջնակը պատանիին հետաքրքրութեամբ ընդունելով, անոր քաղցրքրութիւնը տեսնելով, անոր քաղցրքէն դէպի ետ քաշեց ու խղճահար չեչտով մը.

—Զգենք բաներնիս երթանք, ըսաւ։

—Ինչ կ'ըսես, մոլտաց պատանին, ձգենք երթանք։

—Այո՛, ասոնք քու վարպետներդ են, պարկեշտութեան հակառակ է անոնց գաղտնի գործերուն հետամուտ ըլլալը։

Պատանին ականջ չտուաւ։

Լուկ շարունակելով հրամանգները,

—Հասկցա՞ր, հարցուց, չ'ըլլայ որ սխալ մը գործես։

Սան խոնարհ ձեւով մը պատասխանեց.

—Քեռաչէու պիտի երթամ, Օր. Մոնսի վերաբերեալ թուղթերը վաւերացնել պիտի տամ ռուսական հիւպատոսարանէն, նոյնպէս ալ ճարտնական դեսպանատունէն պիտի վաւերացնեմ Օր. Լիմոնքիի վերաբերեալ թուղթերը։ Երկու հիւպատոսներն ալ մտերիմներս են։

Սան չկրնալով երկար ծիծաղ մը զսպել, շարունակեց.

—Անոնց առջեւ պիտի կրկնեմ այս երկու աղջիկներուն գործին առթիւ ձեր յերիւրած պատմութիւնը որ իր ուշիմ յղացումով պատիւ կը բերէ ո՛չ միայն քու արթնամտութեանդ, այլ և ամբողջ Դեղին ցեղին իմաստութեանը անհերքելի ապացոյց մը կրնայ նկատուիլ։

Լուկ գոհ մնաց Սանի արթնամտութենէն ու նոր հրամաններ ևս տալու դիտումով,

—Նաև այն առեն կը վերադառնաս, երբ հաստատես թէ...

Սան ընտանի գործունէութեամբ մը տէրը ընդմիջելով,

—Այո՛, ըսաւ, այն առեն միայն կը վերադառնամ, երբ հաստատեմ թէ զօրավար Լապիտօքին ու Ասահի կոմսը չոգենաւ մտա՞ծ են։

—Ճի՛շդ այնպէս, յարեց Լուկ դիւական ժպիտով մը, Ռուսերն ու Ճապոնցիներն են որ զօրապետն ու կոմսը չոգենաւ կը դնեն, կարծես իրենք ալ անգիտակցաբար մտնելով իմ սարքած խաղիս մէջը... և սակայն պէտք է դուն սա կէտը ամուր պահես մտքիդ մէջ թէ՝ մինակ դուն ես որ կապոյտ ժապաւէնին տիրոջ վստահութիւնը գրաւած ես. գնա՛, աչքդ չորս բաց, քեզ յանձնուած գործը ուշադրութեամբ կատարէ։

Սան՝ մինչեւ գետին խոնարհեցաւ պետին առջեւ, ճակատը հողին դպցնելու չափ յարգանքով, ուրկէ ետք ինքզինքը չտկտեց և արագ քայլերով հեռացաւ լիճին եզերքէն ու բաւական առաջանալէ ետ տղոց գտնուած ժայռին սառրտը քերելով անցնելէ ետք, անհրեւոյթ եղաւ։

— Կապոյտ Ժապաւէնին հիմակուան տէրը, մոլտաց պատանին՝ ասկէ ետք այսպէս պիտի անուանենք Սինեոռ Լուկը։

—Անշուշտ, յարեց աղջիկը, ասկէ ետք պարտաւորուած ենք իրեն հնազանդելու։

Ժուպիս խեղճատակ ծամածռութեամբ մը պատասխանեց աղջկան այս յայտարարութեան։

Եւ սակայն նոր տեսարան մը սկսաւ պարզուիլ հովիտին մէջ։

Լուկ իր ակնարկներովը հետեւեցաւ ծառային, որուն անյայտացումէն ետք մեղմ սոյլ մը արձակեց։ Գրեթէ անմիջապէս ետք նաւաստիներու խումբ մը դուրս ելաւ քարայրին բերնէն, որոնց մէջէն կը քալէին երկու դեռատի աղջիկները մէկը թեթեւոյն, իսկ միւսը խարտեաշ։

Լուկ դիմաւորեց երկու աղջիկները ու երդիծական չեչտով մը զանոնք յարգելով,

—Կը յուսամ թէ հանգիստ քնացաք օրիո՛րդներ, ըսաւ։

Օրիորդներէն և ոչ մէկը պատասխանեց, որոնք սկսան ապուշ ապուշ դիտել իրենց չրջակայքը։ Լուկ շարունակելով իր չողոմարար լեզուն,

—Կարելի է հիմա յանկարծակիի եկաք, ըսաւ, երբ արթնցաք ու հոս այս քարայրին մէջ գտաք զձեզ, մինչդեռ Մահառացու չոգենաւին մէջ քնացած էիք։

Երկու աղջիկներն ալ հաստատական պատասխան տուին իրենց գլուխներովը։

—Ինչ կայ ասոր մէջ զարմանալիք, շարունակեց Լուկ, Մահառացու չոգենաւէն զձեզ այս քարայրը փոխադրեցին, երբ ձեր հոգին երազներու աշխարհին մէջ կը թափառէր։

—Տարօրինա՛կ գաղափար, մոլտաց խարտեաշ աղջիկը։

— Ինչո՞ւ տարօրինակ կ'անուանէք, օրիորդ, այսչափ պարզ փոխադրութիւն մը, որ ձեր քնացած պահուն տեղի ունեցած է։

(Շարունակելի)

Տիւմա Որդի՝ իր հօրը գրաւած դիրքին պատճառաւ գրեթէ այդ աշխարհին, բարիզեան կիսաշխարհին մէջ ծնած է, արուեստագիտութիւններու սալօններուն և գուլիսներուն մէջ կիսաշխարհիկ կիներու գիրկը, այդ միջավայրի օրիորդներուն ընկերակցութեամբ, օրիորդներ, զորս յետոյ ուրիշ փափուկ վիպասան մը Մարսէլ Բրէվօ յանդգնած է հրաշալի վէպով մը յաւերժացնել՝ Les demi-vierges անունով, բառ մը որ Տիւմայի demi-mondeին մէջ պէտք է փնտռէ իր ծագումը և ստուգաբանութիւնը։ Ուերիսատարդութեան օրերուն ալ ու անկէ վերջը մինչեւ մեռած օրը, Տիւմա Որդի ապրած է միշտ կիսաշխարհի շրջանակին մէջ։ ուր հանդիպած է այն դիմիներուն զորս յետոյ իր թատերախաղերուն մէջ պիտի անմահացնէր, ուր հանդիպած է նաև Գամէլիասարդ Տիկինին ի մէջ այլոց, և զուարճացած միջոցին ժամանակ գտած է նաեւ դիտելու և ուսումնասիրելու, նայելու և խորհրդածելու, նօթելու և իմաստասիրելու, իր սեր ակնարկները յաւերով մանաւանդ կնոջ Սիրտին, որու բոլոր ծալքերը և հոգեբանութիւնները ուսումնասիրած է, բոլոր վէրքերը բացած քննած և յետոյ ամբողջ աշխարհին ինքզինքը հռչակած է իբր կիներու բարեկամը, իր նախասիրած տիպրոսը որ իր թատերախաղերէն մէկուն տիտղոսն է նաև։

Տիւմա Որդիէն առաջ կար միշտ այն մասնաւոր դասակարգը, որ բուն պատուաւոր աշխարհը չէ իսկապէս, ոչ ալ անպատիւ աշխարհը բոլորովին այլ այդ երկուքին մէկ խառնուրդը, միացումը, ձուլումը։ Այդ շրջանակի կիները անպարկեշտ կիներ են կատարելապէս, սակայն պարկեշտ ըսուելիք ալ բան չեն։ այրերն ալ կրնան չափուիլ կիներուն վրայէն։ Մասնաւոր կեանք մը բացարձակապէս, ուր աշխարհիկ կիներու քով գրագէտներ, փիլիսոփաներ, բանաստեղծներ, նկարիչներ, դերասաններ ու դերասանուհիներ ալ կ'ապրին՝ իրենց հետ բերելով սալօններու մէջ իրենց նկարիչի աբլրիհներուն, խմբագրատուններու և գուլիսներու մասնաւոր արկիները, կատակաբանութիւնները, սրամտութիւնները, որոնք չպիտի վայլէին ճշմարտապէս ազնուական ու պատուաւոր սալօններու մէջ։ Կիսաշխարհի սալօններու մէջ պօհեմներ իրենց բոլոր այլանդակութիւններուն ու արտառոցութիւններովը իրենց ազատ մուտքը ունին, նոյն իսկ այդ սալօններու գլխաւոր զարդը, անհրաժեշտ պայմանը և առաջին հրաւիրեալները կը կազմեն։ Արդիատական հով մը և շունչ մը կը տիրէ կիսաշխարհ ըսուածին մէջ, ո՛չ ոք գիտէ ճշդիւ կամ կը հեռաքդրքրի թէ այնչափ տիկինը ճշմարտապէս ամուսնացա՞ծ է այսինչ պարոնին հետ՝ որուն մականունը կը կրէ, կամ ինքո՞ր այնչափ տիկինը, որուն ամուսինը բացարձակապէս անանկացած է, կարող կ'ըլլայ ամենապերճ կեանք մը վարել՝ սպասաւորներով ու կառքերով և փայլուն երեկոյթներ տալ իր ապարանքին մէջ, և կամ վերջապէս ուրկէ մտած է այն հարուստ գեղանի տիկինը որ ինքզինքը այրի կ'անուանէ և որուն ամուսինը ո՛չ ոք ճանչցած է ժամանակին։ Սալոնական բարձր կեանքի մութ խաւերն են ասոնք, հաճելի, զբօսալի ու չքեղ, ուր մարդիկ անոգ ու անփոյթ կեանք մը կը վարեն՝ առանց վաղուանը մտածելու, և կիները իրենց երեկոյթներէն, իրենց արդուզարդներէն և իրենց մարմնին գեղեցկութենէն զատ բանի վրայ չեն խորհիր։ Տիւմա Որդիէն առաջ, այո՛, այս կեանքը միշտ գոյութիւն ունէր, սակայն չուներ իր մասնաւոր անունը։ Տիւմա Որդի եկաւ և մկրտեց այդ մասնաւոր աշխարհը անունով մը՝ որ մնաց և պիտի մնայ յաւիտեան։ — Կիսաշխարհը։ Եւ մինչ Տիւմա Որդիին միւս թատերախաղերէն ոմանք սկսած են տակաւ հնութիւն բուրել իրենց պարունակած գաղափարներուն ու թեզերուն համար, որոնք ատենին անիրագործելի ու տարօրինակ կը կարծուէին, սակայն հիմա իրագործուած են տակաւ ու ամէն մարդ խիստ բնական կը գտնէ զանոնք, կիսաշխարհը կը մնայ միշտ, որովհետև այդ կեանքը միշտ կայ և կը շարունակէ մնալ։

Թէ ի՞նչ է նութը Կիսաշխարհին։ Կիսաշխարհիկ շրջանակէն գեղանի տիկին մը, ո՛չ պատուաւոր, ո՛չ անպատիւ, ո՛չ պարկեշտ, ո՛չ ալ անպարկեշտ, մէկը այն հազարաւորներէն որոնց անցեալը յայտնի չէ։ Այրի և պառաւուհի է միանգամայն, բաւական կլորիկ հարստութիւն մը ալ ունի։ սակայն ո՛չ ոք գիտէ թէ ո՛ւրկէ այրի մնացած է, ո՞ր Պառոնն էր իր երիկը և ո՞վ տուած է իրեն այդ հարստութիւնը զոր կը ծախսէ հիմա։ Պառոնուհին ձանձրացած կիսաշխարհիկ կեանքէ՝ կ'ուզէ քաշուիլ իր վարած անկանոն կեանքէն և կը ջանայ ամուսնանալ ճշմարտապէս պարկեշտ, շնորհքով՝ ազնուական երիտասարդի մը հետ, որուն ինքզինքը կլեցուցած է իբր պատուաւոր և ազնուական տիկին մը, մինչդեռ իրականութեան մէջ հիշդ ատոր հակառակն է։ Երիտասարդը սիրահարուած է իրեն և կը փափաքի անպատճառ ամուսնանալ։ Սակայն հոն կայ իր մէկ սրտակից և տրամաբանող ընկերը, որուն բերանին մէջ դրած է հեղինակը իր ընելիք բոլոր խորհրդածութիւնները կիսաշխարհիկ կիներու մասին։ Արդէն դիտելի պարագայ մըն է որ Տիւմա միշտ դրած է իր թատերախաղերուն մէջ տրամաբանող դիմի մը, որ միշտ ինքն է, ի՛ր իսկ տիպարը, և որ բիեսին մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը կը տրամաբանէ և իր տրամաբանութիւնները ախորժելի են, բառաստնաբանութիւնները, հարուստ ու հիշդ միանգամայն։ Արդ, այս սրտակից անկեղծ բարեկամը կ'աշխատի բանալ իր բարեկամին աչքերը, որոնք կուրցած են սէրէն։

«Այս տեսակ կիներու հետ կարգուիլը խենդութիւն է» կ'ըսէ, և կը տրամաբանէ, կը տրամաբանէ, կը տրամաբանէ։ Սակայն իր բարեկամը, ինչպէս ամէն սիրահար, չի հաւատար իր սիրածին մասին ըսուածներուն։ «Բարեկամդ գիս կը զրպարտէ կոր» կ'ըսէ անոր, և ինչպէս որ բոլոր այս տեսակ կիները սովոր են զրուցել՝ երբ մէկը իրենց դէմ խօսելու ըլլայ, կ'աւելցնէ. «Զիս հրապուրել ուզեց, և որովհետեւ ես իր սէրը մերժեցի, հիմա զիս կը թշնամանէ կոր։ բոլոր ըսածները սուտ են։» Բնականաբար խեղճ սիրահարը իր սիրուհիին խօսքերուն կը հաւատայ և ո՛չ իր սրտակից անկեղծ բարեկամին։ Ու ա՛յն ատենան թշնամանուած կը զգայ ինքզինքը և իր սիրած կինը, որ մնամարտի կը հրաւիրէ իր տղայութեան բարեկամը։ Այս վերջինը սակայն չի վնասիր, և բեմական գեղեցիկ տեսարանի մը մէջ՝ պառոնուհիին ինքը խօստովանցնել կուտայ իր բոլոր աղտոտութիւնները, մինչ սիրահարը մտիկ կ'ընէ դուռն մը եռեւեռ. ամէն բան երեւան կ'ելլէ, և կիսաշխարհիկ կինը կը մնայ միշտ շրջանակին մէջ՝ ուրկէ պէտք չէ ջանայ դուրս ելլել անբարոյականութեան չծաւալման համար։

——

Տիկին Ժան Հատինկի անցագիրէն քաղուած,

Հասակ՝ 1 մեդր 60,
Մազ՝ խարտեաշ,
Աչք՝ շագանակագոյն,
Բիր՝ լայն,
Ճակատ՝ շատ ողորկ,
Ծնոտքեր՝ սև ու աղուոր կամարաձև,
Քիթ՝ ուղիղ, թեթեւօրէն բարձրանալ,
Բերան՝ նուրբ ու զգայնոտ,
Ջուռ՝ քիչ մը զօրեղ ու ջղուտ,
Ոտք՝ փոքրիկ ու կորաձեւ։

Մասնաւոր նշան. — Սեղմիրան չի դներ, այլ լոկ մէջքը գօտի մը ունի։ Քալելու և գլուխը բռնելու աննման ձեւ մը։

——

Հայ «պարիքօն» մը.—

Պոլսեցի երիտասարդ մը՝ Պ. Եդուարդ Էլիկիւզէեան, Բարիզի մէջ Էֆել Քանքորտօմի մէջ քննութիւն մը անցուց նոյն հաստատութեան տեսուչին և բրօֆէսէօրներուն ներկայութեան, որոնք վկայեցին թէ Պ. Էլիկիւզէ շատ յստակ և տոկուն պարիզօնի ձայն ունի։ Իր մարդումը յանձնուեցաւ Օքէրայի պարիզօն և բրօֆ. Մ. Լէոն Մելքիսեդեկի։

——

Mot de la fin.

—Պարո՛ն ատամնաբոյժ, ձեր չնչած կեղծ ակռաները հոգիս կը հանեն կոր։
—Բնականին շատ նմանելնէն է։

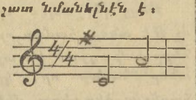

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՖՈՒԹՊՕԼԸ.—Բրիտանեաները Ֆութպոլ խաղալու՞ են, և մինչեւ իսկ զայն դիտելու՞ են։ Այս խնդիրը ճիշդ այս պահուս կ'երեւի թէ հետաքրքրութիւն առաջ բերած է Անգլիոյ մէջ, որ Ֆութպոլի բոյնն է։ Միւնոյն յարանուանութեան վերաբերող երկու հոգեւոր պաշտօնեաներ բոլորովին իրարմէ տարբեր կերպով խօսեցան այս նիւթին վրայ։

Պատուելի Ուիլիֆրիտ Հէնէմ Ֆութպոլի մոլութեան վրայ խօսելով անցեալ կիրակի օր, ազդարարեց իր ունկնդիրներուն թէ ֆութպոլի մրցումները դիտելու համար վատնուած չափազանց ժամանակը Անգլիոյ համար չափազանց վտանգ մըն է, որ զանց ընել կուտայ քաղաքացիական պարտաւորութիւնները, և ազգին բարգաւաճումն կեանքի անկումը առաջ կը բերէ։

Հիմա խօսքը տանք ուրիշ պատուելիի մը.— Պատուելի Հօուբրտ Մէյ պաշտպանեց իր քարոզին մէջ ֆութպոլի ազգային խաղը, որովհետեւ խաղացողներուն մկանունքը և ֆիզիքականը կը կազդուրէ, և որովհետեւ նոյն խաղին հանդէպ ցոյց տրուած անշահախնդիր շահեկանութիւնը եղբայրակցութեան զգացումը կը զարգացնէ։

ՔԵՆԻԻՆ ՀԵՏ ԿԱՐԳՈՒԻԼ.—Երկու ուղեւորներ, որոնցմէ մին կղեր, բուռն ոճով կը վիճաբանէին քենիի հետ կարգուելու խնդրոյն վրայ, այսինքն թէ կը վայլէ՞ արտօնել մէկը կարգուիլ իր մեռած կնոջ քրոջը հետ։ Կղերը սաստիկ կ'ընդդիմաբանէր այս գաղափարին։ Առեւտուրի մարդ մը մէկ անկիւնէն ուշադրութեամբ ականջ կը կախէր վիճաբանութեան, և յետոյ խօսքը կղերականին ուղղելով ըսաւ.—«Տէ՛ր իմ, կը լսեմ որ խիստ կերպով կ'ընդդիմաբանէք քենիի հետ կարգուելու գաղափարին։ Բայց կ'ենթադրեմ թէ պիտի չհակառակիք մեռած կնոջ մը հօրեղբօրորդիներէն մէկուն հետ կարգուելու գաղափարին»։—«Ո՛չ», պատասխանեց կղերը։ «Բոլոր արգիլուած ատիճանները չեմ յիշեր, բայց չեմ կարծեր որ արգելք գտնուի ձեր ըսած ամուսնութեան։» Առեւտուրի մարդը իր անկիւնը քաշուեցաւ, և շարունակեց իր լրագրին ընթերցումը։ Բայց կղերը իսկոյն կռահեց թէ մարդը կասց մը հասկցուցած էր իրեն թէ երկուքին տարբերութիւնը գրեթէ ոչինչ է։

ՊԱՏԻՒ ԳԻՏՈՒՆԻՆ.—Բնագիտութեան համար Նօպէլեան մրցանակը այս տարի տրուեցաւ Բէմպրիճի Համալսարանին փորձառական բնագիտութեան բրօֆէսէօր Թոմսընի։ Գիտական շրջանակներու մէջ այս պատիւը անակնկալ մը չէր։ Բրօֆ. Թոմսըն Եւրոպայի առաջին բնագէտն է, և իր վարչութեան տակ Բէմպրիճի Բէվէնտիշ քիմիաբանական աշխատանոցը գիտական գործունէութեան վառարան մը եղած է էլեկտրականութեան դաշտին մէջ։ Զարմանալի՞ է որ գիտնականներ մը եղած է էլեկտրականութեան դաշտին մէջ։ Զարմանալի՞ ըրած չենք ըլլար երբ ըսենք թէ տասնամեայ փայլուն և հանճարեղ խուզարկութիւններէ վերջ Բրօֆ. Թոմսընի բանաձեւած էլեկտրականութեան տեսութիւնը բոլորովին կերպարանափոխ պիտի ընէ նիւթին և այժմու վրայ գիտնականներուն կազմած հիմնական գաղափարը, և պիտի առաջնորդէ վերջին ծայր գործնական կարեւորութիւն ունեցող արդիւնքներու։

Բրօֆ. Թոմսընի գործը կրնանք համառօտել, երբ ըսենք պարզապէս թէ ամբողջ տիեզերքը մոլորակային դրութիւններու ամբողջութիւն մըն է ա՛յնքան փոքր նիւթեղէն մասնիկներէ ձեւացած զորս մարդուն համար կարելիութիւն չկայ տեսնելու։ Այս խուզարկութիւնը սկսաւ տասը տարի առաջ երբ Ռէօնթկէնեան ճառագայթները ապշեցուցին աշխարհի՝ գիտութեան առջեւ պարզելով հիանալի հնարաւորութեանց հեռապատկեր մը։ Ցայսմիկ է որ երբ էլեկտրական հոսանք մը անցնի օդը պարպուած ապակեղէն գնդի մը կամ խողովակի մը մէջէն, ճառագայթներու յորձանք մը առաջ կուգայ խողովակին ներսի դին, էլեկտրական մէկ ծայրէն միւսը, և էլեկտրականութիւնը մէջէն կ'երթայ գետի մը վրայէն մէկ կառնումբէն միւսը ապրանք փոխադրող մավուններու թափորի մը պէս։ Ասոնք են Քաթօտ ճառագայթներ ըսուածները։ Բ. ճառագայթները չեն։ Այս վերջինները բոլորովին որոշ և տարբեր են, և խողովակէն դուրս ալ կրնան առաջ բերուիլ, Քաթօտ ճառագայթները ապակիին մէջ ներարկելով և այսպէս թրթռում մը արտադրելով ապակիին մէջ։ Իսկապէս բացարձակօրէն տարբեր են լուսոյ ճառագայթներէն, կամ ջերմութեան ճառագայթներէն, կամ ձայնի ճառագայթներէն, կամ Մարքոնի ճառագայթներէն, որովհետեւ կազմուած են իրական մասնիկներու յորձանքէ մը կամ հեղեղէ, որ էլեկտրականութիւնը կը փոխադրէ մէջէն մէկ ծայրէն միւս ծայրը։

Բրօֆ. Թոմսընի գործը եղաւ չափել այդ անդրամանդաբիտական փոխադրող մակոյկներուն («էլեկտրօն») ծանրութիւնը, իւրաքանչիւրին տարած էլեկտրականութեան անհունապէս մանր բեռը չափել և ճշդել էլեկտրօնին բնութիւնը։ Այս գործը կատարեց ամենափայլուն փորձառական աշխատութիւններով, օժանդակութեամբ ամենախորին մաթեմաթիքական հետազնութեանց, որոնց նմանը չատ քիչ մարդիկ կարող են ընել Եւրոպայի մէջ։ Իր աշխատութեանց արդիւնքը կրնանք բոլանդակել քանի մը վեր ի վերոյ տողերու մէջ։—

Փոխադրող մակոյկը (էլեկտրօն) բուն իսկ էլեկտրականութիւնն է — «ժխտական» էլեկտրականութիւն։

Մէն մի էլեկտրօն ջրածինի մէկ հիւլէին ծանրութեան մէկ 770րդն է։ Ջրածինի հիւլէն քիմիագէտներուն ծանօթ ամէնէն թեթեւ մասնիկն է։ (Հիւլէի մը մեծութիւնը 1 ինչէզին մէկ 50,000,000րդ մասն է վեր ի վերոյ։)

Ջրածինին հիւլէն 770 էլեկտրօններէ կը բաղկանայ — զուտ էլեկտրականութիւն և ուրիշ ոչինչ։

Միւս տարբերուն հիւլէները աւելի մեծ թուով էլեկտրօններէ կը բաղկանան, և միմիայն էլեկտրօններէ։

Արդարեւ ա՛յս իսկ զարմանք առթող եզրակացութիւն մըն է։ Կան դիտնականներ որոնք տակաւին պատրաստած չեն ընդունելու այս եզրակացութիւնը։ Բայց Բրօֆ. Թոմսընի վարդապետութիւնը վերացական, բառանազային հիմնի վրայ հաստատուած չէ, այլ փորձառական աշխատութեան հաստատուն ժայռին վրայ զոր իւրաքանչիւր ոք կրնայ կրկնել, եթէ ըստ բաւականին մասնագիտական հմտութիւն ունենայ։

Առաջին առարկութիւնը զոր արուեստէն չեղող մարդ մը իսկոյն կը բերայ ընել Բրօֆ. Թոմսընի այս վարդապետութեան դէմ, սա՝ է.—«Էլեկտրականութիւնը միթէ կրնա՞յ ծանրութիւն ունենալ»։ Բրօֆ. Թոմսըն մաթէմաթիքական հաշուով, և, մանաւանդ, փորձառաբար, ապացուցած է թէ էլեկտրականութիւնը ծանրութիւն ունի, որ կախում ունի ա՛յն արագութենէն որով կը շարժի, արագութիւնը ա՛րքան սըբընթաց ըլլայ՝ ծանրութիւնը ա՛յնքան աւելի մեծ կ'ըլլայ։ Այս ալ գաղափար մըն է որ կը հակասէ էլեկտրականութեան վրայ ասկեղ առաջ գիտցուած բոլոր ծանօթութեանց։

Բայց Բէմպրիճի Քիմիական Աշխատանոցին գործը կանգ առած չէ միայն սա՝ վարդապետութեան բանաձեւութեամբ թէ նիւթը էլեկտրականութիւն է։ Ասիկա իբրև մենակէաս առնելով, ջանք մը եղած է նկարագրելու հիւլէին բնութիւնը, և վերի վարդապետութենէն հանուած եզրակացութիւնները պատշաճեցնելու քիմիագիտութեան ծանօթ իրողութեանց։

Իւրաքանչիւր հիւլէ, որ անդրամանրադիտային է, ըստ ինքեան ամբողջ մոլորակային դրութիւն մըն է։ Ջրածնի մէկ հիւլէն կազմող 770 էլեկտրօններ, և անդուկին հիւլէն կազմող 150,000 էլեկտրօններ, չորս կամ աւելի համակեդրոն շրջանակներ կը ձեւացնեն, և վերջին ծայր արագութեամբ շրջան կ'ընեն, արեգակնային դրութեան մոլորակներուն նման գրէթէ։ Էլեկտրօնները իրարմէ անհագին հեռաւորութեան մէջ են—770 ցորենաչափ փոչի Լոնտոնի Մ. Պօղոս Մայր-եկեղեցիին չափ մեծ միջոցի մը ներքին կողմին մէջ՝ թերեւս վեր ի վերոյ կարենայ պատկերացնել ջրածնական հիւլէին ներքին վիճակը։ Բայց պէտք է մտովին սա՝ վերապահումը ընել թէ հիւլէին համար «դուրսի կողմ» չկայ, ճիշդ ինչպէս որոշ «դուրսի կողմ» չկայ արեգակնային դրութեան համար։ Ուրեմն հիւլէն մոլորակային դրութեան մանրանկար մըն է, և մոլորակները ժխտական էլեկտրօններէ բաղադրեալ են։ Ամբողջ նիւթը այս պիսի հիւլէներէ չենուած է։

Նօպէլեան մրցանակին 7,500 անգլ. ոսկին ստացաւ տարբարանութեան համար ֆրանսացի Մ. Հանրի Մուասան։ Իր առաջին կարեւոր աշխատութիւնը եղած է ֆլիւօռին կոչուած տարրին մեկուսացումը, ճիշդ քսան տարի առաջ։ Իմստոյ տարեդարձին առթիւ չքաղդամ մը պիտի տրուի իրեն։ Այդ ֆլիւօռին կաղին արտադրութեան համար ի զուր 80 տարի աշխատած էին գիտունները Մուասանէն առաջ, որովհետեւ ֆլիւօռին այն ատիճան զօրաւոր ընութիւն մը ունի որ կը փակէի և կը միանայ ապակիին և բոլոր այն մետաղներուն հետ, որոնցմով ընդհանրապէս չենուած են քիմիական անօթները։ Մուասան յաջողեցաւ ֆլիւօռինը մեկուսացնել բլաթինէ և իռիտիումէ խառն քիմիական անօթ մը գործածելով։

Իր ամէնէն կարեւոր գործը եղաւ էլեկտրական հնոցին գիւտը։ Էլեկտրական աղեղնաւոր բոց մը կիրէ և քարսպնէ կազմուած նեղ անօթի մը ներսի կողմը սահմանափակելու մէջ ոտով կը բերցաւ արտադրել 3500էն 4000 ատիճան (Սանթիկրատ) բարեխառնութիւն մը։ Կիրի լուսեղէն բոցին տաքութիւնը, որ նախապէս իբրեւ ամէնէն վեր բարեխառնութիւնը ճանչցուած էր, 2000 ատիճան է միայն։ Այս բարձր բարեխառնութեանց մէջ կրցաւ պատրաստել ամբողջ աշխարհ մը քիմիական նիւթերու, որոնք գիտական մեծ շահեկանութիւն ունին։

Ի մէջ այլոց առուտուրի մէջ գործածական ըրաւ նաև ասէթիլէն կազը, և չունեց տուեւտական ադամանդներ։

ԱՆՄԱՆՕԹ ԼԵԶՈՒ ՄԸ.— Բրուսիական կառավարութեան գիտական պատուիրակ Տր. Գօն Լքքօք կեդրոնական Ասիոյ ամէնէն հեռաւոր մասերուն մէջ իր ուղեւորութենէն վերջ ապահով կերպով հասաւ Սրինակար, իրեն հետ տանելով բազմաթիւ հետաքրքրաշարժ նկարներ, տակերը ոսկի տերև բանուած, և քանի մը ձեռագիրներ տարբեր լեզուներով, որոնցմէ մին ցարդ բոլորովին անծանօթ լեզու մը։ Տր. Լքքօքի գիւտերը հնախօսական ամենամեծ գիւտերն են Լայարտի և Ռոլինսընի օրերէն ի վեր։

1903ին Զինական Թուրքաստանի Թուրֆան քաղաքին մէջ Բրօֆ. Կրինվէրտէլի հնագիտական խուզարկութեանց արդիւնքներէն քաջալերուած, գերման կառավարութիւնը հետեւեալ տարին Տր. Լքքօքը ղրկեց նորագոյն խուզարկութիւններ ընելու։ Տր. Լքքօք Զուկուչաք հասաւ 1904 հոկտ.ին և անկէց համբարձեց Քարա Քօճա, Թուրֆանի մօտ, ուր անցուց ինը ամիս, բրելով քարայրներ և պատուտյական «Աթուբա» ներ։ Իր գտած հնօրեայ ուարկաները պարունակող քանի մը հարիւր անտուկները անցեալ Ապրիլին Եւրոպա ղրկուեցան իր կողմէն։ Արձանիներու գլուխներ Ցունական և Հնդկական ազդեցութեան հետքեր ցոյց կուտան, Լասորի մուսէոնին քանդակներուն նմանութիւնը ընծայելով։ Կան նաև պատի նկարներ աւերակ մնհեանները առնուած, դրամներ և ձեռագիրներ Ույկուր, թիպէթեան, սասրական և չինական լեզուներով։

Քաշկարի մէջ Տր. Լքքօքի և իր օգնական Հէռ Պարթուայի միացան վերջերս Բրօֆ. Կրինվէտէլ և Ֆուրթ, որոնք ռուսական Թուրքաստանէն հոն հասած էին։ Երկու խումբը միասին գնաց Քուչար, ուր նոր պեղումներ պիտի կատարուին։

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԵՒ ՊԵՏԱՒԹԻՒՆԸ ՅԱՌԱՆԱՑԻ ՄԷՋ.— ԻՐԱՒԱԿՈՀՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆԸ.— Բարիզի եկեղեցական թեմին վերաբերող 32 բարձրաստիճան կղեր, կարտինալ, արքեպիսկոպոս, եպիսկոպոս և աւագերէց, իրենց տարեկան նիստը գումարեցին անցեալ օր, և այս առթիւ հաստատեցին պապական կարգ մը որոշումներու ի մասին Բաժանման օրէնքին։ Այդ որոշումները Հռոմէն Բարիզ բերած էր Հայր Ռիէման։ Անկարելի է բացարձակ ստուգութեամբ ըսել թէ ինչ են այդ որոշումները, բայց հետեւեալ մանրամասնութիւնները արժանահաւատ կրնան նկատուիլ։

Եպիսկոպոսներուն կ'ըսուի թէ պէտք չէ մոռնալ որ այդ օրէնքը դատապարտուած է, պէտք չէ օժանդակեն անոր գործադրութեան, առանց սակայն ամբոստ արարքի մէջ գտնուելու։ Պէտք է միջոց մը գտնեն անգէտ ձեւանալու Բաժանման Օրէնքին առանց երկրին հասարակաց օրէնքին դէմ գործած ըլլալու, եկեղեցին կրնայ ըստ առաջնոյն վարձու բռնել պետութեան վերաբերող եկեղեցիները և ուրիշ չենքերը, բայց խստիւ արգիլուած է ո և է վարձք վճարել այնպիսի կալուածներու համար որոնց եկեղեցին պատկանիլը բնաւ առարկութիւն չի վերցներ, թէև Պետութիւնը վարձք պահանջէ, եկեղեցական գումարումները պիտի կրնան տեղի ունենալ ըստ առաջնոյն, բայց Պապը կը պատուիրէ որ նախագահ քահանաները կամ եպիսկոպոսները պետութեան առջեւ պէտք է պատասխանատու ըլլան գումարման մէջ անցած դարձածներուն։ Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը այս պայմանները ընդունելու յօժարակամ է։ Դալով եկեղեցական սեփականութեանց գրաւման, որ տեղի պիտի ունենայ Դեկտ. 12ին, եկեղեցիներու դանձապետներուն հրամանգ տրուած է բան մը չյանձնել մինչեւ որ դատական կոչնագիր գայ իրենց։ Եպիսկոպոսները իրենց առաջնորդարաններուն և կղերականք իրենց ժամատուններուն մէջ պիտի մնան, մինչեւ որ պաշտօնապէս գան պահանջելու իրենցմէ որ մեկնին, սակայն սպասելու չեն որ բռնի ուժով դուրս նետուին։ Պապական քաղաքականութեան այլի զարնող հրամանգներէն մին է այժմ խուսափիլ կառավարութիւնը ոյժ գործածելու պարտաւորիչ պարագաներէն, միւս կողմէ աշխատողներ ալ կան որ Բաժանման Օրէնքը գործադրուի երկուսեսեք իրաւախոհութեամբ մը։

ՃԱԲՈՆԻ ՎԷՃԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՀԵՏ.— Ճաբոնի և Միացեալ Նահանգաց միջեւ ներկայ դիւանագիտական գրժուարութիւնը միջազգային ամենածանր խնդիրն է ֆրանսական օրաթերթերուն ակնոցով, և եթէ Ֆրանսացիք իրենց լրագիրները կարդան և գնահատեն, Ամերիկայի և Ճաբոնի միջեւ պատերազմ մը մօտալուտ է։ Էֆօ տը Բառի կ'ըսէ թէ Ճաբոնական նաւատորմի մը Սան Ֆրանսիսքօ այցելութիւնը քաղաքավարական պարզ գործ մը չէ միայն ամերիկեան ազգին հանդէպ, այլ նաև քաղաքական սպառնալիք մը, կամ գոնէ իբրեւ պայտպանութեան կարգադրութիւն մը Սան Ֆրանսիսքոյի ճաբոնցի բնակիչներուն ընդհանուած։ Ուստի կ'ըսէ, ի՞նչ երաշխաւորութիւն կայ որ դպրոցական վէճ մը, որ ըստ ինքեան աննշան խնդիր մըն է, աւելի ծանր կնճռոտութեանց սկիզբ տուող կէտ մը ըլլայ։ Մարքեն արտաքոյ կարգի յօդուած մը կը հրատարակէ. իբր թէ Ճաբոնցիի մը կողմէ գրուած, որ երբեմն Սիթըլի մէջ ճաբոնական թերթի մը խմբագրապետն է եղեր։ Ճաբոնական նաւախումբին Սան Ֆրանսիսքօ ընելիք այցելութիւնը կը բաղդատէ նաւային հրամատար Բէրրիի նաւային Թոքիոյի բացերը երեւելուն 1853ին։ Հրամատար Բէրրի գացած էր բանալու —և ի հարկին բռնի ուժով,— Ճաբոնի դուռները ազատ Ամերիկայի քաղաքացիներուն առջեւ, «յանուն մարդկութեան»։ Այսօր Ճաբոն այս այցելութիւնը կը փոխարինէ նոյնօրինակ պահանջում մը ընելու, որ, եթէ մերժուի, կը-նայ պատերազմի յանգիլ։ Ցեռոյ յօդը ուռածագիրը այդպիսի պատերազմի մասնաւոր արդիւնքներուն վրայ կը խօսի։ Ճաբոն պատրաստ է իր բանակով և իր նաւատորմիղով, երկուքն ալ պատերազմի մէջ մարզուած և եփուած։ Բանի մը միայն պէտք ունի, դրամի։ Ամերիկա բանակ չունի, իր նաւատորմիղն ալ կէսի վերածուած է, քանի որ Ճաբոնի և Ամերիկայի խաղաղական ծովեզերքին միջեւ ամբողջ ցամաք մը կայ կորելիք, և իր մարտանաւերուն նաւաձները, սեւամորթներու և ամենազգի սպիտակամորթներու խառնուրդ մը, անխնամ տարրեր են։ Ակէզ զատ ամերիկեան մարտանաւերուն և նաւերուն մէջ ամէն կողմ ճաբոնցի լրտեսներ կան, որոնց աչքերը և ականջները բաց են, և որոնց ձայնը Թոքիոյի մէջ կը լսուի։ Ամերիկա կռիւին մէջ պիտի կորսնցնէ, բայց յօդուածագիրը այս կէտը իր ուզածին պէս ապացուցանելէ վերջ, կը յուսայ թէ փոխանակ պատերազմի, ներկայ դժուարութենէն կարելի պիտի ըլլայ ելք մը գտնել բարեկամական համաձայնութեամբ մը։

ՔՐՈՆԻԿ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՄԵԶ ՉԵՌՆԱԴՐՈՒԱԾ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Զարմանքով կարդացինք շաբթուս թերթերուն մէջ կեդր. Վարչութեան Պատ. Կրօն. Ժողովոյ մէկ որոշումը, զոր Քաղաքական Ժողովն ալ իր կարգին հաստատած է եղեր։ Այդ որոշումն է արձանագրել թէ «Կիլիկիոյ Սրբազան Կաթողիկոսին կողմանէ ձեռնադրուած եպիսկոպոսները միմիայն Կիլիկիոյ Թեմերուն մէջ կարենան պաշտօնավարել»։

Ցայսմիկ է թէ այս տարաբնոյ որոշման շարժառիթն է վերջերս Կիլիկիոյ Սրբազան Կաթողիկոսին կոչմանէ Ատանայի Առաջնորդին եպիսկոպոսացումը։

Սակայն ի՞նչ տարբերութիւն կայ արդեօք սոյն եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան և ուրիշ ո և իցէ եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան մը մէջ, որ կրօն. Ժողովոյ պատկառագդու միւնոյն ատեն չափազանց դիւրազգած հայրերը անմիջապէս կ'որոշեն խրատներ բանալ Կիլիկիոյ Թեմերուն ու Պատրիարքարանական Թեմերուն մէջ, որպէս թէ կրօնական վտանգաւոր համաճարակի մը փոխանցումը արգիլելու համար մեզմէ՝ այդ վերջիններուն։ Հարկաւ, քանի որ երկնային պաշտօնը ունին խոթացած հոգիները բուժելու։... Սակայն տեղը չէ՞ հոս կրկնելու մեր Տիրոջ պատգամը այդպիսիներուն,—«Բժի՛շկ, բժշկեա՛ զանձն քո»։

Ըստ մեզ կրօն. Ժողովոյ այս անհարկի որոշումը կրնար արդարանալ, եթէ գէթ սա անտեղութիւնները տեսնուէին նոյն ձեռնադրութեան մէջ։

Ա. Եթէ ձեռնադրութիւնը տեղի ունենար Հայ եկեղեցւոյ Միաբանին բոլորովին ներսկայ կարգադրութիւնով մը, կամ դաւանաբանական յայտնի տարբերութիւններով։

Բ. Եթէ Կիլիկիոյ Աթոռը միւս Աթոռներուն դէմ անհնազանդութեան կամ ըմբոստութեան ուխտ պահանջէր ձեռնադրեալէն։

Գ. Եթէ վերջապէս ոմանց փառասիրութիւնը վիրաւորէր, որոնք այլ և այլ պատրուակներու տակ կ'ուզեն Կիլիկիոյ Սրբազան Կաթողիկոսին Հայրապետական իրաւասութիւնները կըրճատել։

Արդ՝ մենք կ'ապահովենք կրօն. Ժողովոյ Սրբազան Հայրերը, որ Ատանայի Առաջնորդին եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը եղաւ ճիշդ ու ճիշդ իրենց ձեռնադրութեան համար գործածուած տարրողութիւններով, ո՛չ աւելի ո՛չ պակաս։ Նոյնիսկ Սրբազան Կաթողիկոսը իրեն առաջուընէ ի վեր ջատագոված անխտրութեան մէջ նախորդներէն քայլ մը աւելի առաջ անցնելու գովելի ազնուութեամբ, բարեյօժարութիւնը ունեցաւ այս առթիւ գործածելու Էջմիածնայ բարեփոխեալ Մաշտոցը, զոր Ս. Հայրապետը մասնաւորաբար զրկած էր իրեն։ Եթէ այս մասին ցաւի կամ առարկել հարկ ըլլար, մենք Կիլիկեցիներս պէտք էր ցաւէինք կամ առարկէինք, որ առաջին անգամ ըլլալով անտես առնուեցաւ մեր հնօրեայ Մաշտոցը։

Ցեռոյ ձեռնադրեալէն առնուած ուխտագիրը, որուն պատճէնը հիմա կրօն. Ժողովոյ սեղանին վրայ ըլլալու է անտարակոյս և զոր նոյնութեամբ կ'ուզարկեմ ձեզ ներկայիս, բնաւ խարութիւն չդներ Աթոռներուն մէջ։ Ասիկա ալ նոր է մեզ համար, այսինքն որքան գիտենք ցարդ Սսէն ձեռնադրուող եպիսկոպոսները իրենց ուխտագրերուն մէջ չեն ստիպուած էջմիածնայ Հայրապետին ալ հնազանդութիւն ուխտելու։ Սրբազան Կաթողիկոսը այս

նոր պայմանը դնելով և ձեռնադրեալը առանց առարկութեան յանձնառութիւն ցոյց տալով, արդեօք կարկառուն ապացոյցը տուած չեղա՞ն որ իրենք Կրօն. ժողովոյ Հայրերէն չատ վեր ու լայն կերպով կ'ըմբռնեն եղեր Եկեղեցւոյ Միութիւնը։

Հիմա քանի որ այս երբեկ տեսակէտներով չկրցաւ արդարանալ Կրօն. Ժողովոյ այդ քմահն որոշումը, տեղի կայ կարծելու թէ մեր Պնակէակիր հայրերուն հայեցակէտն ըլլալու է մեր երբորդ պատմառանութիւնը, այսինքն անոնց փառասիրութիւնը կարեւէր խոցուած ըլլալու է սոյն ձեռնադրութեան հետեւանքով, քանի որ այսու բաժանորդ մ'ալ աւելցած եղաւ իրենց վերապահուած փառքին ու յոյսին։

Կը կարծենք որ մատնիրնիս բուն վէրքին վրայ դրինք։ Բայց մեր Սրբազանները թող հանդարտին։ Վոսփորի գեղածիծաղ ափերուն հրապոյրները իրենցմէ նախանձող չկայ առ այժմ, քանի որ Տ. Մուշեղ Եպիսկոպոսի եռանդոտ հոգեւոր գործունէութիւնը տակաւին երկար տարիներու պաշտօնավարութիւն մը կ'երաշխաւորէ իրեն Ատանայի մէջ։

Եթէ իրօք լուրջ հոգեւոր դժուարութիւններ կան Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան և Պատրիարքարանի միջև, մենք կը կարծենք որ անոնք կրնան կարգադրուիլ կամ հարթուիլ իրենց մէջ։ Փորձը ցոյց թէ Մանիչակագոյն վեղարի իրաւասութեան ևն։ Ճղճիմ խնդիրները զոր փառամոլ Կաթողիկոս մը յարոյց նուազ փառասէր Կաթողիկոսի մը դէմ, ինչ տխուր եղեր ուշնեցաւ մեր Եկեղեցւոյ համերաշխութեան մասին, և որքան պզտիկ գործերու մղեց ինքզինքը չատ մեծ ծախող Հայրապետ մը։

ՍՍԵՑԻ

1906 Նոյ 13

Տ. ՄՈՒՇԵՂ Եպիսկ.ի ՈՒԽՏԱԳՐԻՆ ՊԱՏՃԷՆԸ

Ի մէջ սրբոյ եկեղեցւոյս և առաջի աստուածընկալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս, ես Մուշեղ վարդապետ, միաբան ուխտին Արմաշեան Դպրեվանուց Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ և Առաջնորդ քաղաքին Ատանայի և Վիճակաց նորին, ճշմարտութեամբ և ուղղութեամբ խղճի մտացս և սրտիս երդնում՝ յանուն Ամենաւորութեան՝ զերդումն սուրբ ըստ առաջիկայ պայմանաց.

Նախ՝ անխոտոր և անսայթաք ընթանալ ի վարդապետութեան հաստատ և պատուիրանաց Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ զոր հաստատեաց Աստուած, ի ձեռն Սրբոց առաքելոցն իւրոց Թադէոսի և Բարթուղիմէոսի, այլ և ի գնացս իմ անստերիւր հետեւիլ վարուց և գործոց հարցն մերոց ուղղափառաց, ի բացատրութիւն իմաստից Ս. Աւետարանին, չխոտորիլ երբեք ի չաւղաց նոցա, և յէական արթողութիւնս ծիսից և պաշտամանց վարիլ միշտ ըստ Մաշտոցին, և ըստ կարգաց և կանոնացն առ մեզ հասեալոց, խորշելով յօտարոտի և յեկեղեցական նորաձեւութեանց։

Երկրորդ՝ հանապազ խրատել, ուսուցանել և յորդորել զժողովուրդս ի խնամս իմ յանձնեալս, ի պահպանութիւն աստուածային և եկեղեցական օրինաց և ի հնազանդութիւն հոգեւոր իշխանութեան և առ հասարակ ըստ անհրաժեշտ պարտուց կոչման և աստիճանի իմոյ աշխատ լինել յօգուտ և հոգեւոր փրկութիւն ժողովրդեան իմոյ և ո՛չ երբեք վատնել յումպէտս զարդիւնս ժողովրդեան զնուիրեալ յանուն Աստուծոյ և ի նպաստ եկեղեցեաց, վանս նորէից և դպրոցաց։

Երրորդ, ցվախճան կենաց իմոց հաւատարիմ լինել Հայրապետին Սրբոյ Աթոռոյն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, կալ մնալ հոս պատակութեամբ ի ներքոյ իշխանութեան և հրամանաց Ս. Հայրապետին Տ. Տ. Սահակայ, ընտրելոյն ի Հոգւոյն Սրբոյ ի յայորդութիւն լուսաւորչաց Հայ Ս. Եկեղեցւոյ և օրինաւոր յաջորդաց նորին, որպէս և Հայրապետին Արարատեան Մայր Աթոռոյ, եւս և համաձայն ուխտիս զհրամայեալսն ի նմանէ կատարել։

Չորրորդ, ո՛չ բնաւ անցանել անդր քան զսահմանն իշխանութեան, զոր տացէ ինձ Աստուած ի ձեռնադրութենէ յեպիսկոպոսութիւն ի վերայ Վիճակին Ատանայի, ո՛չ կրիւք և ցանկութեամբ իրաց աշխարհիս զանց առնել զկանոնօք Եկեղեցւոյ փոխելով ի սեպհական վիճակէս յայլ վիճակ, ո՛չ ձեռնադրել զոք ի քահանայութիւն առանց հրամանի Սրբազնագոյն Կաթողիկոսին և ո՛չ աւանութեամբ և կաշառօք հաւանիլ ի ձեռնադրութիւն տգիտաց և անարժանից, նոյնպէս ոչ ձեռնադրել զոք յայլմէ վիճակէ առանց խնդրանաց Առաջնորդի և ժողովրդեան տեղւոյն։

Հայսոսկի խոստումս զոր ունիմ ուխտել ի ժամ ձեռնադրութեան իմոյ յառաջիկայութեան ինձեակ դասակարգութեանց Սրբոյ եկեղեցւոյս և բազմութեան ժողովրդոց, եթէ կամակար մտօք և կամ թելադրութեամբ կրեցառ ոսն հարկանիցեմ, պարտաւոր եղէց առաջի անխաբ Դատաւորին Աստուծոյ, և առաջի Սրբազնագոյն Հայրապետին Ամենայն Հայոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, հոգեւոր ծնողին իմոյ, և Սրբազնագոյն Հայրապետին Արարատեան Մայր Աթոռոյ։

Ի հաստատութիւն սորագրեմ

ՄՈՒՇԵՂ Ս. ՎՐԴ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ

Առաջնորդ Հայոց Ատանայի և Վիճակացն

28 Հոկտ. 906, ի Մայրավանս Սսոյ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը իր հիւանդութենէն բոլորովին ապաքինած՝ երէկ առաջին անգամ ըլլալով դուրս ելաւ ընակարանէն։ Ն. Սրբազնութիւն ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեանի, կայս. Պալատ գնաց և կայս. Պալատան առաջին քարտուղար Բարձր. Թահսին փաշայի միջոցաւ իր երախտագիտական և հաւատարմական զգացումները մատոյց յոտս Կայս. Փաշայից և արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Ս. Պատրիարք Հայրը Կայս. Պալատին մէջ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ յետոյ Արթողապետ Դալիպ պէյի և Երուսաղէմի Նորընտիր կառավարիչ Ալի Էֆէնտի պէյի։ Ն. Սրբազնութիւն յետոյ ուղղակի Պատրիարքարան վերադարձաւ և վերսկսաւ իր զբաղումներուն։ Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Մեսրոպ Արքեպսկ., Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազան, Տ. Տ. Վահրիճ, Դեւանդ, Տիրայր, Գրիգորիս, Մկրտիչ վրդ.ները, Պատրիարքարանի ամբողջ պաշտօնէութիւնը և թերթերու խմբագիրներ ու ուրիշ այցելուներ Ս. Պատրիարք Հօր այցելեցին Ն. Սրբազնութեան ապաքինման առթիւ։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ Քէօթահեայի Առաջն. Տեղապահ Տ. Վահան Մ. Վրդ.ը Ռումանիոյ հոգեւոր հովիւ կարգած և անոր հաւանութիւնը ուզած էր։ Վահան վրդ. պատասխանած է թէ սիրայօժար կ'ընդունի իրեն առաջարկուած պաշտօնը, յուսալով որ Կեդր. Վարչութիւնն ալ իր կողմէն հարկ եղած աջակցութիւնը չպիտի զլանայ։

ԱՐՄԱՇԻ Դպրեվանքէն ձեռնադրուելու համար հոս եկող սաները վեց հատ են և ոչ երեք, ինչպէս գրած էինք երէկ։ Անուսիկ անունց անունները. Պ. Պ. Արմենակ Տէր Մարտիրոսեան, Թորոս Պաղտասարեան, Կարապետ Զատիկեան, Արմենակ Ցուլատեան և Յովհաննէս Շէնեան։

ԻԶՄԻՐԻ Քաղ. Ժողովին նորընտիր անդամներէն Ս. Թագւորեան էֆ. հրաժարած է. միւս անդամներէն Ռ. Թօփալեան, Գ. Օտապաչեան, Կ. Զաքեան և Կ. Պալապանեան էֆ.ներ՝ եղած հրաւէրին վրայ՝ նիստ գումարելով՝ իրենց դիւանը կազմած և Ռ. Թօփալեան էֆ.ն ատենապետ և Կ. Պալապանեան էֆ.ն ատենադպիր ընտրած են։

ԼԻՄ ԵՒ ԿՏՈՒՑ անապատի միաբաններէն Վահրամ վրդ. Կանչեան որ ատեն մը Արմաչու Դպրեվանքը մնալէն ետք հիւանդութեան պատճառաւ Վան դարձած էր և ուսուցչական պաշտօնով կը մնար Աղթամարայ դպրոցին մէջ, վերջերս Կարճկանի Դոմոց Ս. Գէորգայ վանուց վանահայր կարգուելով, իր պաշտօնատեղին մեկնած է։

ԲԱՐՁՐ. ԱԲՐԱՀԱՄ ՓԱՇԱ, որ Բարլսպատի ջերմուկները կը գտնուէր, առջի օր Վիեննայէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՎԿԱՑԵԱԼ և փորձ դաստիարակ ուսուցիչ մը պատրաստ է թէ՛ հոս և թէ գաւառները պաշտօն ստանձնել վարժարանաց մէջ։ Դիմել Մանզումէի Խմբագրութեան։

ԱԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ. — Հոգաբարձութիւնը ներկայիս կը ծանուցանէ թէ նոր հիւանդարանաց 4 հիւանդապահուհիի և 2 Սպասուհիի պէտք կայ որոնք պէտք է ըլլան 30-40 տարեկան և քիչ չատ կարդալ և գրել գիտցող. փափաքողք պարտին դիմել Ազգ. Հիւանդանոցի Տնօրէնութեան։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՔԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆԸ

ՆԵԱՆԱԼՈՍՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ իրիկուն, Նոյ. 18, Բերա, Աղա-Ճամի, Զէվիկեանց բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ Նշանախօսութիւնը՝ Պր. Կարապետ Դասպարեանի՝ ընդ Օր. Իսկուհի Զէվիկեանի, ի ներկայութեան երկու կողմի ազգականներու և բարեկամներու։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՑԱԿՈԲ Էֆ. ԹԵՐԶԵԱՆ (Ատանա). — Ստացած ենք ձեր տարեկան բաժնեգինը։

Զարդարեան Եղբ. ՏԱՐԵՑՈՑՑի ազգը կարդացէք չորրորդ երեսը

ՔԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

5 Դեկտեմ. 1906

Ֆրանսական 3%	95.95
Օսմանեան Միացեալ	94.42
Երկաթուղի	149.75
Պանք Օթթոման	677.—
Ռէժի	—.—
Թրանսվալ	—.—

ՐԷՍՄԻ

ՆԸՇԱՆ

Վազիֆէի մէվտուհասրնը հիւանը Իֆֆատ էյլէմէքտէ օլմասրնա մէկնի Էտիրնէ վիլայէթի մէրքէզ նահիէ փազիլէթլու Ապտիւր-Ռահման էֆէնտի հազրէթլէրինի թէպտիլէն պիրինճի ռիւթպէտէն Մէճիտի նըշանը զիւանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Մալաթիոյ Նախադատ Ատեանին Պատժական ճիւղին Նախագահ կարգուեցաւ Պոլուի Նախադատ Պատժական Ատեանին Նախկին Նախագահ Նամըգ էֆէնտի։ Մալաթիոյ Նախադատ Ատեանին Ընդհ. Դատախազի օգնական կարգուեցաւ Խումբ գաւառակին Նախադատ Ատեանին Ընդհ. Դատախազի օգնական Բասիլ էֆ. որուն յաջորդեց Թէրկովիչթայի Նախադատ Պատժական Ատեանին Նախկին Նախագահ Շէկվէթ էֆէնտի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐԸ. — Պոլսոյ Պուլկար գործակատար Մ. Նաչովիչի տեղ գործակատար անուանուեցաւ Մ. Իվան Կէչով, որ այս շաբթու վերջ Պոլիս կը ժամանէ։

ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Պելկրատէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոլսոյ սերպ դեսպան Մ. Սիմիչ Վէենայի դեսպան կարգուած է Մ. Վուիքի տեղ, որ Պերլին փոխադրուած է։

ԿԱՑՍ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի վիրաբուժական աշխատանոցին Բրոֆէսէօր անուանուեցաւ Պերլինի Կաճառէն Տոքթ. Պիր, որ մօտերս Պոլիս պիտի հասնի և հոս պիտի հաստատուի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Կայս. Իրատէ մը արտօնեց գործածութիւնը Ադիւ և Արևի Բ. պատուանշանին զոր Պարսիկ կառավարութիւնը նուիրած էր Իզմիրի Նահանգին արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ Ֆուատ պէյի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ պատերազմական նախարարին թիկնապահներէն հարիւրապետ Տիմիթրի Սուչօ իշխանին հօրեղբայրը՝ Կրէկուար Սուչօ մնռած ըլլալով, Կայս. Իրատէ մը արտօնեց որ անկէ մնացած ականակուռ Իֆթիխարի պատուանշանը գործածէ Տիմիթրի Սուչօ իշխանը։

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆԸ իր բնական մեծութեամբ պրօճզէ արձանը ստացաւ առջի օր Պէլժիպէ, որուն գաղէ բնատիպը չինած էր Պոլսեբնակ արուեստագէտ մը։ Դեսպանին ամէնագրի բարեկամները չինել տուած են այս արձանը, որուն մէկ օրինակը պիտի գտնուի Պոլսոյ դեսպանատան սրահին մէջ, և միւսը Թէհրան, իշխան Միրզա Բիզա խանի վերաբերեալ դպրոցին մէջ։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿՆ. — Աւուրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը յանձնաժողով մը պիտի կազմէ Պոլսոյ Ապահովութեան Սնտուկին գործառնութիւնները քննելու համար։

ՍԱԿԱՐԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐ. — Ֆրանսերէն թերթ մը Սակարանի Խորհուրդին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Սակարանին 15օրեայ բրբօրին կամ ֆեբօրին գիներուն հրատարակութեան մասին։ Կը հաւատէ թէ երկու մուպայեանիներ իրենց ուզած կերպով կը դնեն բրբօրի գիները։ Այսպէս, վերջի 15օրեակին 3 ոսկի դրած են 1000 Միացեալ պարտաթուղթերու համար և 45 սանդիմ՝ Բումէլիի երկաթուղիի թուղթերուն համար, ինչ որ վաչխառուական սակով տակոս մը պահանջել ըսել է։

ՆՈՒԱՁՈՒԻՐ. — Անձուխ վառօդի կայս. գործարանին համար ծծումբ, բորակ, հանքածուխ եւ նմանօրինակ նիւթեր, ինչպէս նաև երկաթեզէններ ևն. պիտի գնուին, նուազուրդով։ Դիմել Նոյեմբեր 20ի երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ (իրենց հետ ունենալով իրենց երաշխաւորութեան գումարը) ամէն երկուշաբթի և չորեքշաբթի օրերը Զինուորական Սպառազինութեանց Վերահսկողութեան պաշտօնարանը։

ՊԱՐԻ ԾԱՆՕԹ ՈՒՍՈՒՑԻՉ Խաչիկ էֆ. Խաչատուրեան իր պարի դասընթացքը վերսկսած է Եւրոպական ամէն տեսակ ու նոր պարերով։ Մասնաւոր դասախօսութիւնք ևս փափաքողներու տուները, միւրնքով կ'աւանդուին։ Դիմել անձամբ կամ Քառթ-բօսթալով Բերա Բաստաժ Հաճօրուլ Բասքալ Բէլլէր միւրնքի մեծ վաճառատունը և կամ Մագրիգիւղ, Սագըզ աղաճ թիւ 57։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՋԵՂՈՒ ՊԱՇՏՕՆԵԱՑ. — Էրէյլի (Գոնիա) Նայիպ և Նախադատ ատեանին Նախագահ Հաչմէթ էֆ. կաշառք կերած ըլլալով, դատաստանի ենթարկուեցաւ։

⁂ Վառնայի առեւտրական Նախորդ գործակատար Մէվտուհ պէյ դրամ իւրացուցած ըլլալով, դատաստանի ենթարկուեցաւ։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Մուշի Նախադատ պատճառական ատեանը 8 տարի թիապարտութեան դատապարտած էր Մուսօ կամ ուրիշ անունով Խաչօ Դասպարեանը, որ Մէհմէտ պին Շաքիրի մարթիներ գողնալով Հայ աւազակներուն միացած էր։ Պոլսոյ վճռաբեկ ատեանը վաւերացուց այս վճիռը։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Ատանայի մէջ մնանկ հռչակուեցան մանիֆաթուրայի վաճառական Գրիգոր Պոտեան, թօնֆիէի վաճառական Հաճի Պոտոս ողլու և հագուստի ու կերպասի վաճառական Կարապետ Թէլլալեան և Արաէն Նաճարեան։

⁂ Սելանիկի առեւտրական հրապարակը աննպաստ կացութեան մը մատնուած է։ Նոր մնանկութիւններ տեղի կ'ունենան։ Այս անգամ 12000 օսմ. ոսկիի բացով մնանկացեր է Դիմիթէնեօ, Սիմպա, Պերտա և Ընկ. Պանքան, որ տարի մը առաջ հիմնուած էր 100,000 ֆր. դրամագլուխով։ Այս Պանքան մեծ վնասներ կրեր է Իսաագ Ֆլորէնթէնի մնանկութենէն։ Ուրիշ մնանկութեանց ալ կ'սպասուի։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ. — Շիլի, Պալտօ էֆ.ի դեղարանին աշկերտը Երուանդ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդութեան ենթարկուած էր և Բալիօնեը Բուլլուք, քրոջը Վերժինի տունը պաւկած էր, երէկ, անձնասպան ըլլալու համար խմեց քրոջը կողմէ արգանդի հիւանդութեանց համար գրեսի ձեւով գործածուած Լիզոլ անուն դեղը։ Թէեւ բժիշկներ բերուեցան, բայց վիճակը յուսահատական է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ. — Ռայխսդակը շարունակեց գաղթային գործոց վրայ սկսուած վիճաբանութիւնը, և կեդրոնի կուսակցութենէն Մ. Ռէօրէն մեծագոյն յայտնութիւններ ըրաւ բնիկներու դէմ ցոյց տրուած անգութ վարմունքին վրայ։ Գաղթային պաշտօնական վարիչ Մ. Տերնպուրկ վարչապետին հետ բացարձակապէս հերքեց այս յայտարարութիւնները, ըսելով թէ անոնք կեդրոնի (կաթոլիկ) կուսակցութեան դրդումով ի գործ դրուած անվայել մեքենայութիւն մըն են կաթոլիկ միսիոնարներուն ի նպաստ։ Նիստը չատ աղմկալից եղաւ։ Վարչապետ իշխան Պիւլովի կացութիւնը կնճռալից է, վասն զի կեդրոնը ոյժ չի տար իրեն։

ԲԱՐԻԶ. — Ճարտնական դեսպանատունը բացարձակապէս հերքեց Ամերիկեան թերթերու հրատարակած յուզումնարիթ լուրերը Սան Ֆրանչիսքոյի դպրոցական խնդրոյն առթիւ։ Ճարտնի և Մ. Նահանգաց միջև ծագած դիւանագիտական վէճին մասին։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ. — Նախագահ Բուզվէլտ որոշեց Բարձրագոյն Ատեանին քննութեան ենթարկել 1894ին Ճարտնի և Մ. Նահանգաց միջև կնքուած Կրէշամ-Բուրինօ պայմանագրութիւնը, զոր ի նպաստ իրենց կը մեկնեն Ճարտնցիք։

ՊՐԻՍԼԻ. — Քոնկոյի խնդրին վիճաբանութիւնը շարունակուեցաւ այսօր։ Մէկ քանի երեսփոխաններ դէմ խօսեցան Անգլիոյ՝ որ կ'ուզէ Քոնկոյի խնդրին միջնորդել։ Դրուատեցին Լէոպոլտ թագաւորին բռնած անչահախնդիր ընթացքը, և յայտարարեցին թէ խնդիրը այն ատեն միայն կը լուծուի վերջնականապէս, երբ Քոնկօ կցուի Պէլճիոյ։

ԲԱՐԻԶ. — Դեկտ. 11էն վերջ, եկեղեցականներուն կողմէ բռնաւելիք ընթացքին նկատմամբ եպիսկոպոսներուն կողմէ տրուած հրահանգներէն կ'երեւի թէ կղերը կրաւորական ընթացքի մը պիտի հետեւի Բաժանման Օրէնքին նկատմամբ։ Կը յուսացուի որ խնդիր չծագի Դեկտ. 11էն սկսեալ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Թագաւորը խորհրդակցեցաւ Մերկոյտի և Երեսփ. Ժողովոյ նախագահներուն և զանազան կուսակցութեանց պետերուն և Պահպանողական Մ. Մաւրայի հետ, նախարարական տագնապին վրայ։ Կ'ըսուի թէ Մ. Մաւրա Դանլիթը կազմելու համար պայման դրած է Խորհրդարանին լուծումը, վասն զի մեծամասնութիւն չէ մնացած։ Նոր Դանլիթը կազմուեցաւ ազատական Մ. Վէկա տէ Արմիոի վարչապետութեան ներքև։ Արտաքին գործոց նախարարն է Մ. Բէրէց Դասպալէրօ, դատական նախարար՝ Մ. Պարոզօ, պատերազմական՝ Զօր. Վէյլէր, ներքին գործոց նախարար՝ Մ. Ռոմանոնէս, եկեղեցական՝ Մ. Ռեվէրդէր, ծովային՝ Մ. Կոպիան։

— Թագաւորը ընդունեց ծովակալ Թուշառը և սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ անոր։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ներքին գործոց նախարարը իր մօտ հրաւիրեց նահանգային բոլոր ընդհ. կառավարիչները, հրահանգներ տալու համար անոնց, սովեալ նահանգներու մէջ ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Տէպէէրս ադամանդի հանքային ընկերութեան տեղեկագրէն կ'երեւի թէ 2,100,000 ադերլին շահ եղած է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պոլսոյ հեռագրական գործակալութիւնը, երէկ իրիկուն ուշ ատեն հետեւեալ հեռագիրները հաղորդեց.—

ԱՒՍՏՐԻՈՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՃԱՌԸ

ԲԷՇԴԱ, 4 Դեկտ. — Աւստրաւնգարական պատուիրակութեանց ելմտացոյցի յանձնաժողովին առջև, Արտաքին գործոց նախարար Պ. Էրէնթալ ճառ մը արտասանեց, կայսրութեան արտաքին աշխարհավարութեան դիրքը պարզելով։ Յայտարարեց թէ Աւստրիա-Հունգարիա բարեկամական և վստահելիր յարաբերութիւններ կը հաստատուի երկու Պետութեանց ժողովուրդներուն միջև։ Կոմս Շօէնպորն Իտալիոյ հետ յարաբերութեանց մասին սապէս յայտարարեց. «Եթէ Իտալիա կը պատրաստուի «վերջին իրաւունք»ին, կը յուսամ որ մենք ալ նոյնքան պիտի ընենք»։ Արտաքին գործոց նախարարը դարձեալ խօսք առնելով շնորհակալութիւն յայտնեց իր քաղաքականութեան պարզումին եղած համակրական ընդունելութեան համար։ «Որոշապէս կրնամ յայտարարել թէ, բաւ Պ. Էրէնթալ, մեր բարեկամ և դիմակից Իտալիոյ հետ խիստ որոշ և գոհացուցիչ ապահովութիւններ փոխանակուած են մեր կողմէ։ Երկար ատենէ ի վեր իրեն յայտարարած ենք թէ բաւ և ոչ մէկ ուղղութեամբ չպիտի անցնինք իրաւունքի և ուժի սահմանը որ որոշուած է դաշնագիրով։ Հաւասար ապահովութիւններ տրուած են մեզի Իտալիոյ կողմէ, ամէնէն բարեկամ կերպով։ Կը կարծեմ թէ այս համաձայնութեան հիմին վրայ, Իտալիոյ հետ մեր ապագայ յարաբերութիւնները նպաստաւորապէս պիտի զարգանան»։ Ծանձնաժողովը վաւերացուց Արտաքին գործոց Նախարարութեան ելմտացոյցը։ Առաջիկայ նիստը տեղի պիտի ունենայ վաղը (երէկ)։

ՐՈՒԶՎԷԼԴԻ ՊԱԳԱՄԱԳԻՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ. — Նախագահ Բուզվէլթ երեսփ. Ժողովին ներկայացուց պատգամագիր մը, ամէնէն առաջ պարսաւելով գաղթականներու հետ տարբեր տարբեր վարուելու դրութիւնը, որ օրէնքին տակ կ'իյնայ, մանաւանդ վերջին ժամանակներս Ճարտնի հանդէպ ցոյց տրուած նուազ բարեկամ ընթացքը որ, կ'ըսէ պատգամագիրը, կրնայ ունենալ ծանր հետեւանքներ։ Զէնքնկէցութեան վրայ խօսելով, պատգամագիրը կը յայտարարէ թէ կարելի չէ իրականացնել զայն որքան որ չհաստատուի միջազգային վարչական ձեւ մը, որ բնութիւնը ունենայ կարենալ արգիւելու յանդուգն, չհագրգռուողներուն մէկին ու միւսին վնասուիլը, իրերու նոր կացութենէն։ Միացեալ Նահանգաց տորմիղը, կ'ըսէ պատգամագիրը վերջանալով, պէտք է գտնուի միշտ նոյն բարձրութեան մէջ, միւս տէրութեանց տորմիղներուն հետ։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԸ

ԲԱՐԻԶ. — Այսօրուան Նախարարաց խորհուրդին մէջ, Արտաքին գործոց Նախարար Մ. Բիչոն ծանոյց թէ ծանուցագիր մը հաղորդուած է Ալժեզիրասի պայմանագիրը ստորագրող բոլոր տէրութեանց, անոնց յայտարարելով թէ Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած է Մարօքի մէջ միաբան միջամտութեան մը մասին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ.Ո.	102.24
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	102.28½
Երէկուան էն բարձր գինը »	102.29
» էն վար գինը »	102.23

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ ֆր.	148.62½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	149.62½
Երէկուան էն բարձր գինը »	149.75
» էն վար գինը »	148.62½

Շիրքէթը Խայրիէ	Օ.Ո.	42.
Շիրքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.
Միտիլլի Պանքա		5.75
Սելանիկի «	ֆր.	173.
Քոմէրսիալ	Ա.Ո.	9.06
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	124.50
» Օրտինէռ	»	117.50
Իզմիրի քարափ	»	596.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ.Ո.	4.65
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	10.90
Ժիւսսանա Թրամվայ	» »	6.60
» պարտաթուղթ	ֆր.	492.—
Տէրքոսի Ջուրի ընկ.	»	309.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա.Ո.	18.17
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	439.—
Քրէտիի Ֆոնսիէ Էմիքա. 1886		335.50
» » » 1903		268.50
Թրանվալ		58.—

ՕՏԻՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	265.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	437.—
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.05
Լաւրիոմ	ֆր.	74.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղր.էն	ղր. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.08
Անգլիական ոսկի	109.38
Բօլ	90.20
Մէճիտիէ արծաթ	107.27
Բուլալի թղթադրամ	8.66
Քրիմից	50.

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԵՂԲ. ԳՐԱՏՈՒՆԸ
ՀԲՐԱՏԱԲԱԿԵՑ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ
1907 ՏԱՐԻՈՅ

14 տարիներէ հետէ հրատարակուած սոյն ծանօթ Տարեցոյցի 1907 տարուանը լոյս տեսած է և բաց ի տոմարական տեղեկութիւններէ ճոխ բովանդակութիւն մը ունի զանազան ծանօթ գրողներէ և հանրածանօթ Մելքոն էֆ. Գալէնտէրի Ակնցի Գարիկ աղային ընդարձակ պատմութիւնը։ Ակնայ զուարճալի բարբառով գրուած նաև օրուան մը մէջ լուսանկարիչ ըլլալ պատկերազարդ ընդարձակ հատուած մը։ Զմրան երկար գիշերներու ժամանցներ, առեւտրական տեղեկութիւններ, զուարճալիք, օգտակար խրատներ, գիտական մանրալուրք, արժէքաւոր նուէրներով մրցումներ ու հարցումներ, մէկ տարեկան Մանգումէ, ոսկի մատանի, ալպօմ մը 1000 թղթադրոշմներ, վանդակով դեղձանիկ մը, և այլն։ Կ'արժէ որ ամէն հասակի անձ մէկ հատ մը գնէ սոյն Տարեցոյցէն՝ որ 210 էջերէ բաղկանալով և Պէրպէրեան մաքուր տպագրութեամբ կը ծախուի 3 ղրշ. կազմեալ 5, գլուառաց բաստով 4 ղրշ., կազմեալ 6 ղրուշ։

ԿԵՌՐՈՆԱՏԵՂԻ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
Ջաֆմաճիրլար թիւ 24—26
Բերա, Գուլէ-Գաբու, 695

Ամէն գրավաճառի, լրագրավաճառի և Բերա ծխավաճառներու քով կը ծախուի։ 10—20

ԻԼԱՆ

Գումգաբուտա Ջաորրքը Անմէտ Զէլէպի մանալլէսինտէ 31 նումէրօլը 75 արշին արզ վէ իւզէրինտէ պարագա իլէ Զարչուի Քէպիրտէ Գալփագճըլար Պայը ճատտէսինտէ Մագաճըլար գափուսընտա 185 նումէրօլը պիր պաց գաւվէպ ալիքքանը վէ Գաբուր Բայատա ճամի Քէպիր մանալլէսինտէ 27 վէ 29 նումէրօ իլէ մուրագամ իւզէրինտէ օտաղ իլէ պիր պաց քարկիր քէսիրբիւմ մաղազաը սահիպէլերի Թարաֆընտան պիլիկքատէ ճէէլ սաթրլաճաղընտան, թաւիպ օլանլարին՝ բազարլըգ իչիւն Պահրիյէ նէգարէթը ճէլիրէսի տարէսինտէ իսլանթի քսմիսինընտա պին պաղը Մուհէտտին էֆէնտիյէ միրաճաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։ 3—15

ՊԷՅՕՂԼՈՒ ԻՃՐԱ ՏՈՒՐԷՍԻՆՏԷՆ

Բանայօթ Գարատաղիրի իլէ Վասիլին Զրեա Մուսթաֆա պէյէ Գասպարեան Մէհրան էֆ.-ներ զիմմէթլերինտէ պա իլամ մանքիմ պիհ ալաճաղը օլան մէպալիղը մաւիմէնին թէէմին իսթիֆոր զրմիրնտա մէտուանանտան Զրեա Մուսթաֆա պէյին էօնտէի թէսարրուֆընտա օլուպ գապ էլ մուհաքէմէ հաղ ալթընա ալընմը՝ օլան Ֆէրիքէօյինտէ Զէֆֆէթ ճէվիզլեր ճատտէսինտէ քեսին 14000 արշին մըգտարը արաղի վէ պարագա վէ ախօրը միչթէմի սալանէ վէ էլեէվմ գօթրա թապիր օլունուր գօյուն թագամնին մախսուս մանտարներն նրսի հիսսէսի լէռէլ միւգայէտ օն պին զրուշ ալթուն ագչէ պէտէլ իլէ թաւիպի էօնտէսինտէ թէգարրուր իսէրէք մուվագգաթ գարարտատէսի քէչիտէ գէլընմը՝ օյտուղընտան, թարիխը իլանտան իթիպարէն 31 կիւն զարիգնտա լա ագը՝ 100տէ 5 զամմըլա թաւիպ օրլուպ վէ տաճա զիյատէ մաղիմամի ամամագ իսթէյէնլերին 100տէ 10 հիսպէթինտէքի բէյ վէ տէբօղթօ ագչէլերինի միւսթասրպէն Պէյ Օղլու Պիտայէթ մանքէմէի իճրա տարէսինտէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի վէ միւտտէթը մէպքիւբէ իսթիմտնտա եանի կէլէճէք քանունը էվվէլին 23ինճի ճուման էրթէսի կիւնիւ սաաթ 5 բուտէլէրինտէ գարարտատէի գաթիթի քէչիտէ գէլընմագ իւզրէ սալիֆիւզրիքր մանտարանն բիկեռնտա մէմուրի միվաճէէսինտէ հազը պուլունմալաը տարիբի մէդքիւրէտէն իլան օլունուր։

22 Թբէրինը սանի 322

Հիւսէյին էֆ.-ին Ռիզա պէյ զիմմէթինտէ Պէյօղլու Պիտայէթ մանքէմէսինտէ պիրինճի հուգուգ տարէրէսի իլամբլյա մանքիմին պիհ ալաճաղը օլան 207 սաաթ Լ. Օ.-ին մա ֆայիզ վէ մէսարիֆը մուհաքէմէ թէէմին իսթիֆաոր զրմիրնտա մէտուանը մուսմիլէյին էօնտէի թէսարրուֆընտա օլուպ մուսմիլէյ նամընա ֆիրազը պիլ վէֆա սուրէթիյլէ մէրուն վէ ֆիրուսթը մանքիմ պուլունան Թոփխանէտէ Զուքուր Ճումա նամը տիկէր Մուհիտտին Ճէնթրը մանալլէսինին Զուքուր Ճումա ճատտէսինտէ քեսին թախմինէն 418 արշընտան իպարէթ օտունուք մանալինի հալի պիր սօղուքլուք մանալինտէ 13 քուրնա վէ գաբու արաբ թապիր օլունան մահալ վէ ապտէսանէ վէ պիր հավլուզը միչթէմի Սաբահի համամը տէմէքլէ արիճ պիր պաց համամ միւլքիւիւէ տէրուսինտէ միւսթագար նիզամը պիր ատէտ համամ կէտիրէնին վէ տէրուսինտէ ճարի նրարճ մասուրա մահէգիդին բուպու հնասէի Թարիխը իլանտան իթիպարէն 15 կիւն օտնրա պիր միւզայէտ ֆիբուսիթ օլունմաճաղընտան թաւիպ օլուպ ատան զիյատէ մաղիմամի ալամ իսթէյէնլերին Պէյօղլու Պիտայէթ մանքէմէի իճրա տարէրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

22 Թբէրինը Սանի 322

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԹՕՐԱՍԱՆՃԵԱՆ ԹԱՆ
Կեդրոն գիտական, վիպական, դպրոցական եւ մատենագրական ամէն տեսակ գրքերու
ԼԱՒՈԱԳՈՅՆ ԶԵՂՔ
ԸՆՏԻՐ ՏՊԱԳՐ. ՎԻՄԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ
Ալբոմներ, շրջաբերական, նամակագրութիւն, պահարան, վկայական, վիճակագրութիւն, բարեկիր, պատուանշան, եւն. եւն.
Ցանցնարարութեանց առաւելագոյն օրինակներ ու նոյնութեամբ
Գործառնութիւն միւս կանիկ
ԳՐԱՏԱՆ ՀԱՍՏԷՆ
جدید کتابخانهٔ خانه‌ی خوراسانیان در سعادت
30—50

ՆՈՐԱՁԵՒԱԳԻՏԵԱՆ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ
ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

Միրիճանեան դերձակատունը Տարւոյն ամէն եղանակին մէջ իր բազմաթիւ յաճախորդաց լիուլի գոհացում տալու համար, այս անգամ հարկ համարած է մասնաւոր գործատուններէ ուղղակի բերել տալ ֆրանսական, անգլիական և իտալական ճոխ կերպասներ, ֆանթէզի ժիլէցներ, բարբսիւցներ, բալթօցներ եւն.։ Եւ որպէս զի Պատ. յաճախորդաց դիւրութիւն մը ալ ընծայէ իր գործատեղին վերջնականապէս փոխադրած է՝ Բերա, Չիտակ ճամբայ, բասաժ Կալաթա-Սէրայ թիւ 16 խանութը, ուր միա՛յն կարելի է գտնել ինամեալ աշխատութիւն, ճաշակ և նրբութիւն և որ աւելին է՝ վերջին նորաձեւութիւն (coupe napolitaine), ու այս ամէնը՝ դիւրամատչելի պայմաններով։ Վստահ ըլլալու համար, կը բաւէ անգամ մը այցելել Միրիճանեան դերձակատունը։

Թող փեսացուները օգտուին այս առիթէն։ 20—8

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՍԱՑՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԵԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Ցաթմա Սուլթան վէ Սատրը էսպաք Իպրահիմ փաշա էվգաֆընտան Հաճէ Բաշա քուրպինտէ քեսին մէքթէպին մուալլիմ վազիֆէսինին օնէնվի 198 դրուշլուգ քօչանը 322 սէնէսի քօփոնը իւզէրինտէ օլաուղը հալտէ հէր նասըլսա գաղաէն զայի էյլէտիկինտէն, միւճէտատէն տիկէր քօչանը զայեհնէն իթաաբ պա իսթիտատ թալէպ օլունմուշ վէ մէրքումէ իչուն թէէտիյաթ վուգու պուլմատը գայտէն անլաշըլմը՝ օլտուղընտան, վէ պու մագուլէ զայ օլան քօչան վէ ինրկիլերին օլ պապտէ իթթիֆաղ օլունան ուսուլ վէ գարար վէճճէկէ պիրէր հաֆթա ֆասըլա իլէ իչ հաֆթա զաչէթալարտա իլան իթարիլերէք սոն իլան թարիխնէն իթիպարէն իւչ տան սոնրա էլտէ իսիլմէտիկի հալտէ գայտը մախսուսընտան նուսխէի սանիյէի թանգիմ ու իթա գրլրնաճաղընտան մէդքիւր քօչան հէր քիմին եէտինէ կէչմիշ իսէ Էվգաֆը Հիւմայուն մէսարիֆաթը ուսումիյէ իտարէսինէ թէսիմ իսիլմէսի իսիլմէսի մէդքիւրէ զարֆընտա իսազինէի Էվգաֆա իրայէ ու թէսլիմ էյլէմիկի վէ չայէտ իլէրուսէ զուհուր իսէճէք օլաուղը հալտէ խաղինէճէ գաթիլն ամէ ու իթիպար օլունմայտաղը ճիւմլէյէ մալիւմ օլմաք իւզրէ իլանը քէյֆիյէթէ իսթիտատ օլունուր։

14 Թբէրինի սանի 322

ՃԷՎամիի չերիֆէ խայրաթը սայիրէնին ինչաաթ վէ թամիրաթընտա իսթիմալ օլունմաք իւզրէ օնպէչ այլբք լիւզիմը օլան հէր նէվի քէրասթէ վէ լէվազիմը միւթէնէվվիհեանրն միւնաքասարրնա իսթիտատ օլունճաղընտան տանիսի օլմաք վէ չէրահիթ միւնաքասաթը անլամաք իսթէյէնլերին եիւզէտ օն նիսպէթինտէ թէէ ինն ագչէլերինի վէ եա միւթէպէր ու միւռաաատաք քէֆալէթնամէլերինի համիլէն էյտամը թաթիլէյէտէն մաատա հէրիհին մէճլիսը իտարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։ 1—5

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹՕՄԱԹԷՍԻ ՓԷԼԷԹ
ԹՕՄԲՈՒ, ԱՆԱՆԱՆՑ, ՄԱԳԱԶԻՆ
ԽԱՉԻԿ ԹՈՎՄԱՅԵԱՆ

Կեդրոնատեղի՝ Խասբրնբլար, Եէնի խան, թիւ 19։

Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Եիւքսէք գալտրրում, Իզմիր Օթել, թիւ 47։

Այս վաճառատունը, որ 20 տարիէ ի վեր կ'զբաղի բոմաթէսի փէլիքի պատրաստութեամբ, այս տարի եւս յատկապէս և մեծ խնամով տեղական ընտիր թոմաթէսէ պատրաստած է համեղ և մաքուր բէլքէ, մասնաւորապէս ընտանիքներու համար։

Սոյն բէլթէները յանձնարարելի են թէ՛ իրենց մաքուր պատրաստութեանը և թէ գիներու չափաւորութեանը համար։

Իւրաքանչիւր մէկ օխանոց թիթեղեայ տուփը կ'արժէ 5 զրուշ։

Կեղծերէն զգուշանալու համար ուշադրութիւն ընել տուփերու վրայի խաչիկ Թովմայեան մարքային։

Կը գտնուի նոյնպէս հետեւեալ տեղերը.— Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թօքաթլեանի կից ծիրավաճառ Գ. Կիւլէրեանի քով։ Մրցը Զարչրի Պալըգ Բազարի դուռը, թիւ 21 և 7 աթթար հանի Հիւսնի պէյի վաճառատունը։ Պալըգ Բազար, Թանմիզ փողոց, թիւ 62, նպարավաճառ հանի Մէհմէտ էֆ.-ի քով։

Կը գտնուի նոյնպէս բոլոր գլխաւոր նպարավաճառատուններու մէջ։ 7—20

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ

Մասնաճիւղ Ղալաթիոյ.— Քամանցօ խան։

Պօլսոյ Գործակալութիւն.—Գաբրրոն օղլու բասաժին դիմաց Աշիր էֆ. Քիւրիւպանէ փողոց։

Պոլսոյ Գործակալութիւնը, Ղալաթիոյ մասնաճիւղին նման, կը կատարէ Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

Գործակալութիւնը կը կատարէ նաև գանձումներ Թուրքիոյ բոլոր գաւառներուն ինչպէս և Արտասահմանի համար։ 50—27

ՄԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

մինչեւ որ չտեսնէք և չուսումնասիրէք խիստ ժամն սահագիններ և խիստ առատաձեռն պայմանները

"ՖՐԻԴՐԻԽ ՎԻԼՀԵԼՄ"Ի
"Friedrich Wilhelm,,
ԱՆԱՆՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՈՎ ՊԵՐԼԻՆ, 1866ԻՆ
կը գտնէ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ուղղակի հովանաւորութեան

Ապահովագրութիւն խառն, բնականոն, ժողովրդական և մանուկներու, կանանց եւ այլն, եւ այլն։

ՄԻՆՉԵՒ 1905 ԴԵԿՏ.-ի ՎԵՐՋԸ
ԿՆԳՈՒԱ Ծ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1,040,000,000 ՖՐ.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ (Իրար հետեւ)
82,069,055 ՖՐ.
ՊԱՏՖԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
117,268,910 ՖՐ.
ԳԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՆՉԵՒ 1905
25,403,875 ՖՐ.
2,015,988 հոգի ապահովագրուած են մինչեւ 1906 Յունվար 1
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐԸ ԵՆ
Օմ. Կայս. Պանքան
Բանկագրամը (Գերմ. Կայս. Պանք.)
Ս. Պանիսպաէր գրամատունը
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Ջ. Կ. ՋՕՆՍՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.
J. G. Johnson & Cie
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԴԻՄԱՑ
Թարգմանչաց խան, ՂԱԼԱԹԻԱ
Կ. ՊՕԼԻՍ
Արդիւնաւոր գործակալներ կը փնտռուին, առանձնակարգ յանձնարարականներ ներկայացնելու պարտնոյ։

ՏՈՒՆ ՇՏԿՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կաւերու վերաբերեալ ամէն տեսակ կերպասներ, գորգեր, մուշամպաներ, թիլ և բուրդ վարագոյրներ, ամէն տեսակ սթօրներ, նաև ընտիր ճերմակեղէններ, մատամաղ, մերմերշահի եւն. խիստ ատան գիներով։

Դիմեցէք Պոլիս, Պահէք Դարու Մեյտանճը փողոց, թիւ 21 ԼԵՒՈՆ ԷՖ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի վաճառատունը։ 30—12

ՓԱՍՏԱԲԱՆ ՍՈՒՊՀԻ ՓԵԱՄԻԼ
ԴԱՏ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ, ԳՈՐԾԻ ՏԷՐ ՄԱԲԳՈՅ ԵՒ
ՄԱՆԱՒՈՐԱՊԷՍ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

Ղալաթիա, Եէր-Գլը ճամիի հեռեւի դրան կից Եօռատան խանի մէջ, թիւ 7

Փաստաբանական վարձքը դատը լրանալէն վերջ միայն կ'առնուի։

Գրասենեկիս կողմանէ ստանձնուած դատերուն դատական ծախքերը մեր կողմէն կարելի է վճարել։

Երբ վաճառականք իրենց դատերը և անհիսրմանները ապօնրմանի եղանակաւ յանձնեն, բաժանորդագիրը տարեւոյ վերջը կը գանձուի։

ԶԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՈՍԸ
ՀԱՍԸԼԱՔԸ ՄՈՒՀԱՃԻՐԻՑԻՆ ՄԷՍԱՐԻՑԸ ԻՍՖԵԱՆԻՑԷՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՑԸՐ

Իրամիչէլէր Տէրսաատէթտէ Զրաաթ Պանճասըյա Օսմանը Պանգասընտան վէ թաշրայարտա մէզմիր պանգ շիւսպաթընտան թէէտիյէ օլունուր.

ՊԷՇԻՆՃԻ ԲԷՇԻՏԷ Ի ԲԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 322 ԹԱՐԻԽԻՆՏԷ ՏԷՐՍԱՍՏԷԹՏԷ
Թինճաէթ վէ Նաճաա նէկարէթը՝ նէլիլէսի տարէսինտէ ալէնէն իճրա իսթիյէնէէ տիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175,000
ԻԷՐԱՄԻՑԷ ԳԱԶԱՆՃԱԳԱ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 35,000

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻԷՐԱՄԻՑԷ 300,000 ՂՐՈՒՇ

Ճնչի իէրամիէ	Յիւնչիի իէրամիէ	Գ.ինչի իէրամիէ
100,000 ՂՐՇ.	50,000 ՂՐՇ.	20,000 ՂՐՇ.

ԻԷՐԱՄԻԵԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԸԳՏԱՐԸ

1	Ատէտ	300,000	Ղուրուշ	Իրամիչ		
1	»	100,000	»	»		
1	»	50,000	»	»		
1	»	20,000	»	»		
6	»	60,000	»	»	պէհնրի	10,000 զուրուշ
10	»	50,000	»	»	»	5,000 »
20	»	40,000	»	»	»	2,000 »
60	»	60,000	»	»	»	1,000 »
400	»	200,000	»	»	»	500 »
3000	»	240,000	»	»	»	80 »
31500	»	630,000	»	»	»	20 »
35,000		1,750,000				

Քէչիսէ մուսմէյէսի Զրաաթ Պանգասը Մէէլիս Իսաբէի Կէյիֆիյէ մուհասէպէճիէն վէ Մալիէ նէզարէթը էէյիլէթիլէ Տիմտիր Մուհասէպէճիէն վէ Օսմանլը Պանգասընտան թարին օլունան զէհաթի միվանէկանտէ ինճա օլունուր, գազանլան իրգրամիչէլէր տիր նէնտա թէնզիմատ իրգամը բարիվէլէր տիր մէսէլա թէնզիմատ իրգամը բարիվէլէր՝ Բէմանը վէ մէկեան 20 զրուշ, հիսարլյա թէէթիլ օլունմաղը կիպի քէչիսէ էճնասընտա տարի հէր կիւն չէքիլէն նամէրօլար էրթէսի գիւնիւ կազէթալարա իլան իսթիլէնէք տիր։

Պիլէթլէր՝ Տէրսաատ'թէ Զրաաթ Պանգասը իսարէի մէրքէզիյէսի իլէ Քէսրիւնին Սթամպօլ ճիւէթիմնէքի բիանքօ չիրէսինտէն վէ Թարրատա Զրաաթ Պանգասը չիրէսի վէ տուրգիլէրը իլէ Պանգը Օսմանի չիրէսիլերինէ ֆիրանթ օլունուր։ Ամ իրիյարլը 25 սանտիմ պիլէթ տրան գիսէէ 100տէ պէշը իքրամ իսթիրը։ Վէ Թարէքար քէչիսէտէն պիր տիւ էվվէլինի գտտար իյտէ օլունան տիւ Թէլէր իսթիրտատ օլունուլաղ պէտէլի կէրի վէրիլիր։

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ԳԻՆԱԲԸ 1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՑԷ
ՆԷՍԷՖ ՊԻԼԷԹԻՆ ԳԻՆԱԲԸ ԵԱՐԲՄ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՑԷ

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՏԷ ՊԵՐԼԻՆ
VICTORIA DE BERLIN
ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԱՆԱՆՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1853ԻՆ
ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

Ապահովագրութիւն խառն, բնականոն, ժողովրդական և մանուկներու, կանանց եւ այլն, եւ այլն։

ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՏԷ ՊԵՐԼԷՆ ապահովագրական ամէն տեսակ գործեր կ'ընէ
ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՏԷ ՊԵՐԼԷՆ Ճամբային Ուղղակի ամէնէն ազար Ընկերութիւն է

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	7,500,000 ֆրանկ.
ՊԱՀԵՍՏ, 1904ին	591,891,604 »
ԸՆԴՀ. ԳՈՅՔ 1904ին	605,718,205 »
Ընթացիկ ապահովագրութիւն 1903ին	ֆր. 1,491,279,236

Մինչ ընկերութիւնը որ տարին տարի 3 % չափաւորին կը վճարէ տրուած բոնուսներուն համար

Ապահովագրութիւն ՇՈՖԵՆԼԱՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ, ԹՐԱՆԶԷԼԻ եւն. տրամադրեալ գէր, չափաւորական Մէկ ՖՐԱՆՍԷՆ սկսեալ չափաւոր վճարումներով վճարելի մէկ տարուան համար։

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Վարիչ
ՋՕՍԷՖԼՕ ՄԱՆԴՈ ԵՒ ԸՆԿ.
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Ղալաթիա, Մօմանդ, Գուլթօ խան

31—50

ԱԿԱՄԱՑ ԶԵՂՔ

Այս տարի ձիրան եղանակին ուշանալուն պատճառաւ, Անգլիական մեծ զորձարանները ամէն տեսակ զգեստեղէնի կերպասներ բերել տուած ըլլալով, մասամբ ձերքերնիս մնացած է։ Ասիկա վաճառատան մը գործառնութեանց կրնայ մեծ հնաս պատճառել։ Հետեւաբար ակամայ գիներուն վրայ մեծաքանակ զեղչ մը ընել ստիպուած ենք, ձեռքէ հանելու համար ապրանքները։ Կը յանձնարարուի այս բացառիկ առիթէն օգտուիլ։ Դիմել՝ Պոլիս, Մանսուա Փաշա, պօղոչաճիին դէմ, Եալոզ խանի կից, անգլիական կերպասի վաճառատունը։ Գիները վերջնական են։ Կիրակիներն ալ բաց է։ 10—8

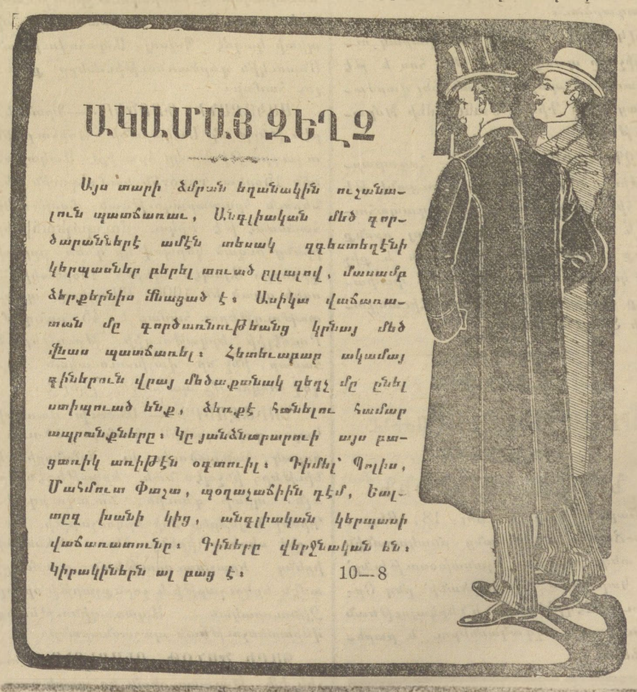

ՍԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՆԻՒԹԵՐՈՒ
ԵՒ
ՖԱՐԷՕՊԷԼԵԱՆ ՆՈՒԻԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Դիմել
Ա. Մ. ԴԱՐԻՊԵԱՆ վաճառատունը
(Aux Articles de Beaux Arts)
44 Եիւքսէք Գալատրբրմ, 44 Ղալաթիա
20—19

ԲՈՒԼԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

Իզմիր, բուլի հաւաքումով ծանօթ էպէեան էֆ. ամէն տեսակ բօսթայի մաքթու բուլեր և քօլէքսիոնի համար ամէն տեսակ թրքական և Եւրոպական բուլեր կը ծախէ։ Անոնք որ կը փափաքին այս բուլերէն ունենալ, կրնան դիմել էպէեան էֆ.-ի հասցէին, Իզմիր։

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ
ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մէստճեան վաճառատունը որ տասնեց առաջ Պօն Մարշէ վաճառատան քով կը գտնուէր այս անգամ փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոց, Օ Լիօն վաճառատան քով, Սմբատեան Աբաթիմանին առաջին յարկը, ուր բացառապէս, վերջին նորաձեւութեան համաձայն, կը վաճառէ կանանց յատուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերարերեալ ամէն տեսակ զարդեր։

Եւրոպայէն դեռ նոր հասած են ձիրան եղանակի յատուկ գլխարկներ և գլխարկի վերարերեալ զարդեր մեծ քանակութեամբ և կը ծախուին յարմար գիներով։ 30—21

ԱՌԵՒՏՐ. ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ
Բերա, Լիսէ Ֆրանսէզ
Վարչութեամբ Մ. Ժիվլ, Ֆոնի

Առեւտրական ճիւղին դասերը կը սկսին Հոկտ. 2/15ին և տեղի կ'ունենան իրիկուան ժամը 6½ին։

Բ.։ Պանքայի տոմարակալութիւն։

Գ.։ Առեւտրական իրաւագիտութիւն.— Ճարտարագործական քիմիաբանութիւն։

Դ.։ Առեւտր. պանքա և խմբագրութիւն։

Եզ.։ Տարրական տոմարակալութիւն, Պանքայի հաշիւներ։

Ութ.։ Առեւտրական խմբագրական դիւան։

Ը.։ Աշխարհագրութիւն և առեւտր. վիճակագրութիւն։

Այս փրանսերէն լեզուով դասընթացքները հաստատուած են այն երիտասարդներուն և պատանիներուն համար, որոնք կ'ուզեն աւարտել իրենց առեւտր. ուսումը, կամ պատրաստուիլ Պոլսոյ ելմտական վարչութեանց քննութիւններուն։ Զրի են, և միայն մէկ օսմ. ոսկիի մուտքի վճարում մը պէտք է։ Արձանագրութեան և ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել Լիսէին Տեսչութեան։ 9—10

P. MAVRIDIS et Cie
Բ. ՄԱՎՐԻՏԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
Կիւմիւլի խան, թիւ 4, Ղալաթիա
Մասնաճիւղ.— Կէյվէ, Պիլէճիկ, Ատաբազար, Գոնիա, Էրզրում, Ագչէհիր, Շամ, Պէրութ, Եանեա, Էրկերի, Պուքրէշ, Թէսսալոնիկէ, Իպրայիլ, Կալաց։

Կ'զբաղի սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւններով և ծախած արժեթուղթերուն արժէքին վրայ 75% փոխատուութիւն կ'ընէ 9 % տոկոսով։ Կարօներ կը վճարէ և վիճակախաղութիւն կամ տոկոս ունեցող արժեթուղթեր կը ծախէ կանխիկ կամ 75էն 100 ղրշ.-ի մասնավճարներով։ Ծախուած արժեթուղթերուն տոկոսը կամ շահած պարգեւը կը պատկանի գնողին՝ Ա. վճարումէն սկսեալ։ Ծախուած արժեթղթերն են Բրէսի Ֆոնսիէ Էմբրսիէն 1888 և 1903ի, 3 % տոկոսաբեր, Օսմ. երկաթուղի, Պանք Նաս. որ կրէս. կը ծախէ նոյնպէս Արեւելեան երկաթուղիի բրօմէսներ՝ թէ՛ հոս, թէ մասնաճիւղերուն մէջ։ Կը վաճառէ նաև էրտէկի Քոդրոնի գործարանին քսենակ, տիզ և մասուրա սնտուկով։ Գերմ. Հորվերց գործարանին քարիւղով տաքցող խնայողական լամբարներու և ջեռմացներու միակ վաճառողն է։ Թղթակցութիւնք Տանկ. Հայ. Ֆրանս. Յուն. և Հրէերէն։

Անատոլուի գլխաւոր քաղաքներու մէջ գործակալութիւն ստանձնել փափաքողներ պէտք է դիմեն կեդրոնատեղին, որոնց պիտի առաջարկուի գոնացուցիչ պայմաններ։ 40—6

ՀԱՅՈՒՍՏԻ ՍԻՐՈՒՀԱՐԱՆԵՐՈՒՆ

Հայուստի խնդիրը վերջնականապէս լուծուած է այլ եւս։ Պատրաստ զգեստեղէնի մեծ վաճառատունը՝ ԷՄԻՆԻՆԻ՝ որ Կ. Պոլիս, Նուրլաք Համամի հրապարակի Քէբէ Լիսէի գրամատան վրայի յարկը հաստատուած է, երեկ մարտոց ու տղոց յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու մեծ պրէտ մը ունի միւս. որոնք խիստ հուրբ, ձեւաւոր եւ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են ու ամէն հասակի յարմար եւ ատաճ գիներով կը ծախուին։

ԷՄԻՆԻՆԻ՝ վաճառատունը իր կերպասներ ստանալի եւրոպական մեծ գործարաններէ մեծամասնակ բերել տալով զանազան ազգերու դարձակներու ձեւերով հագուստ կը վերածէ, այս բացառիկ պատճառով վաճառատան մէջ մեծ հանգիստով պատրաստուած հագուստներ ամէն եղանակի նորաձեւութեան կը յարմարին եւ չափի վրայ դարձուածներն բնաւ չեն զգացուիր։ Ամենեն ուրիշ հասակի տէր ու կազմուածքի անձինք անգամ զոհ կը մնան ԷՄԻՆԻՆԻՆ հագուստներէն, որովհետ այնչափ կատարեալ գործուածքով հանգիստ դիմացկուն ու դիւրամատչելի գլուխ առուտուրներն ալ ունին։ Մեր գրածներուն ճշմարտութիւնը հաստատելու համար բաւական է անգամ մը այցելել ԷՄԻՆԻՆԻՆ վաճառատունը։ Կիներու յատուկ ամէն տեսակ հագուստներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը ալ վաճառատան մէջ։ Գիներու ճշմարտութիւնը վերջնական են։ Զեղչ չկայ բնաւ։ 80 11—50

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

49՝ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1666 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ 24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ – 7 ԴԵԿՏ. 1906 21 ՇԵՎՎԱԼ 1324 – 24 ԹՐՇԻՒՆԸ ՍԱՆԻ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Մեծ Ճառաբուղ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوهانس قریه
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառաներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ", ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՊԻԶՄԱՐՔ ԵՒ ԱՆՏՐԱՇԻ

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿՆՔՈՒԵՑԱՒ ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ից

Եւրոպական ներկայ քաղաքականութիւնը քառորդ դարէ ի վեր Երբեակ Զինակցութեան սկզբունքներուն համեմատ կը շարժի։ Պիզմարքի և Անտրաշիի սկզբունքներն են անոնք։ Քաղաքական այդ մեծ դաշինքը այս օրերուս կրկին այժմէութիւն ստացաւ, Անտրաշիի յիշատակարանին բացմամբ Բէլգիայի մէջ։ Ֆրանց Եոզէֆ կայսր անձամբ Բէլգիա գնաց իր մեծ նախարարին յիշատակը պատուելու։ Մինչեւ այսօր Աւստրիայ արտաքին աշխարհամութիւնը Անտրաշիի գծած ուղղութեամբ կը շարունակուի։ Կոլուխովսքի մեծ վարպետին գործը շարունակեց, և արդի արտաքին գործոց նախարար Էրէնթալ կոմսն ալ ուղղակի Անտրաշիի աշակերտն է, և հանգուցեալին քաղաքականութեան շարունակութեան նուիրագործում մը տալու համար, Էրէնթալը կոչուեցաւ յատկապէս, քանի որ մահառաք սկսան դժգոհ ըլլալ Կոլուխովսքէն, և Էրէնթալի անուանումը բնաւ առարկութիւն չէր վերցներ մահառներուն, քանի որ Անտրաշի ազգաւ մահառ է, և իր քաղաքական գործը այսպէս կրկին կենդանութիւն մը կը դգենու իր աշակերտին ուղղակի կոչուելովը երկու միացեալ պետութեանց արտաքին աշխարհավարութեան գլուխը։

Երբ Անտրաշի 1879 Օգ.ին Վիեննա դարձաւ Կայզէրնէն, ուր տեսակցած էր Պիզմարքի հետ, երկու պետական մարդիկը դեռ մի միայն սկզբունքին վրայ համաձայնած էին՝ դաշնադրութիւն մը կնքելու Ֆրանց Եոզէֆ և Վիլհելմ Ա. կայսրերուն միջև, այն մտօք որ Գերմանիա և Աւստրիա ռուսական յարձակման մը դէմ կարող ըլլան զինու զօրութեամբ դիմադրել։ Փոխադարձ պարտաւորութեանց ձեւը և ընդարձակութիւնը բնաւ ճշդուած չէին, նոյն իսկ գրաւոր դաշնակցութեան մը խնդիրը ամրանդուած չէր։ Մինչեւ իսկ յետնագոյն հրատարակութիւններէն հասկացուեցաւ թէ Պիզմարք պէտք եղած տեղէն դեռ վերջնական հաւանութիւն ալ ստացած չէր, այլ Անտրաշիի հետ կարծիքներու լուրջ փոխանակութիւն մը միայն ըրած էր կայզէրնի մէջ, և սկզբունք մը միայն կար մէջտեղը։ Երկու վարչապետները սա՛ եզրակացութեան յանգած էին թէ Ռուսիա Գերմանիոյ դէմ սպառնական դիրք մը բռնած էր, և գերմանական սահմանագլխին վրայ ռուս զօրքերու համախմբութիւն մը կը շարունակուէր, ուղղակի բրուսիական Լեհաստանի դէմ։ Երկու Պետական մարդիկը ռուսական այս ընթացքը դատելու մասին բոլորովին համամիտ էին կայզէրնի մէջ, բայց հակընդդէմ գաղափարներ ալ ունէին ըլլալիքին ձեւին և ընդարձակութեան վրայ։ Պիզմարք ընդհանուր իմաստով յարձակողական և պաշտպանողական զինակցութիւն մը կ'ուզէր, Անտրաշի զուտ պաշտպանողական զինակցութիւն մը կ'ուզէր, Անտրաշի զուտ պաշտպանողական զինակցութեան մը կողմն էր։ Գերման վարչապետը յայտարարեց թէ Վիլհէլմ կայսրը չի կամիր մտնել զինակցութեան մը մէջ, որ Ռուսիոյ դէմ կասկած յարուցանելու բնութիւնը ունենայ, ան մինչեւ իսկ կ'ուզէ որ Ռուսիա եւս մասնակցի երկուքին դաշնակցութեան, և չի կամիր որ ուղղակի Ռուսիոյ դէմ եղող դաշնակցութեան մը խօսքը ըլլայ իրեն մօտ։ Աւստրիամաճառ վարչապետը պնդեց սա տեսակէտին վրայ թէ Աւստրիա չի կրնար մտնել յարձակողական և պաշտպանողական ընդհանուր զինակցութեան մը մէջ, որովհետեւ ընդհանուր և իրական թշնամիի մը դէմ միայն Աւստրիա կրնայ զինակցութիւն մը ընդունիլ, և Աւստրիոյ համար այդ թշնամին Ռուսիան է, թէ Աւստրիա ուրիշ Տէրութեանց դէմ զինակցական պարտականութիւններ չի կրնար ստանձնել բացի ա՛յն պարագայէն երբ ասոնք ռուսական յարձակման մը օժանդակեն։ Իսկ գալով ա՛յն տեսակ զինակցութեան մը, որուն մէջ Ռուսիա ևս կարենայ մտնել, ինք (Անտրաշի) բնաւ այդպիսի խորհուրդ մը չի կրնար տալ Ֆրանց Եոզէֆ կայսր։

Այս հակառակ տեսակէտները բաւական մեծ էին արդէն։ Բայց ասկէց զատ, ներքին խրամ մըն ալ կար այդ երկու մեծ անձնաւորութիւններուն միջև, որ վերջը երեւան պիտի ելնէր, բանակցութիւններուն ուարաւելէն և իրենց նշանակալից գործին յաջողութենէն վերջը։ Այդ խրամը ա՛ն քան լայն էր որ ո՛չ միայն պահ մը կասկածելի երբա պայմանագրութեան վաւերացումը, այլ վերջերն ալ միշտ զգալի եղաւ երբ այլևս Անտրաշի նախարար չէր, և գերման վարչապետն ալ իր պաշտօնէն մեկնած էր։ Մինչեւ իսկ հեռաւոնքները դեռ ցայսօր բարձուած չեն, և միշտ այն տպաւորութիւնը կայ թէ Երբեակ Զինակցութեան գեղեցիկը հրաբխային է։

Այդ խրամը հիմա բաւական հաստատուած է։ Անտրաշի Գերմանիոյ հետ դաշնակցիլ կ'ուզէր միմիայն ռուսական յարձակման մը վտանգը փարատելու համար։ Պիզմարք ինդիրը ուրիշ ակնոցով կը դիտէր։ Ռուսիոյ կողմէ Գերմանիոյ հանդէպ ցոյց արուած յայտնի հակակրութիւնը զգալով հանդերձ չէր ուզեր զինակցութիւնը միմիայն ա՛նոր դէմ կնքել, այլ ընդհանուր հանգամանք մը տալ անոր, զոր ի հարկին Ֆրանսայի դէմ ալ գործածել կարելի ըլլայ։ Պիզմարքի բուն նպատակն էր Վէրսայլի Դաշնագրէն ետքը Եւրոպայի մէջ գերակշիռ դիրք մը տալ Գերմանիոյ, Աւստրիան և Իտալիան իրեն հեռուակ, եւ երբ չկրցաւ սակայն համոզել Անտրաշին հակառակ ծայրագոյն ջանքերու զոր վերջը պիտի պատմենք, յանձն առաւ ընդհանուր հանգամանք մը տալ զինակցութեան և պաշտպանողականին հիման վրայ զետեղել զայն։ բայց քիչ ետքը Աւստրիոյ կոնակէն գնաց Ռուսիոյ հետ գաղտնի պայմանագրութիւն մը կնքեց՝ Գերմանիան այդ կողմէն ալ ապահովագրելու նպատակաւ։ Այս վերջին պարագան ուշ երեւան եկաւ, և Աւստրիոյ մէջ սկսան յայտնապէս դժգոհութիւններ յայտնուիլ։ Պիզմարք ինկած էր արդէն, և Քաբրիվի յաջորդած էր իրեն։ Ռուսաւգերմանական պայմանագրութիւնը նորոգելու ժամանակը եկած էր։ Երկու պատահականութեանց առջեւ կը գտնուէր Գերմանիա։ Եթէ Ռուսիոյ հետ նորոգէր Աւստրիայէն գաղտնի Պիզմարքի կատարած ապահովագրական դաշինքը, Երբեակ Զինակցութիւնը քիչ ժամանակէն զոհել հարկ պիտի ըլլար։ Եթէ չնորոգէր, Ռուսիա Ֆրանսայի հետ պիտի զինակցէր։ Վիլհելմ Բ. նախամտածար համարեցաւ Աւստրիան, և չնորոգեց Ռուսիոյ հետ դաշինքը։

Բայց դառնա՛նք բուն դէպքերուն։ Ի՞նչ կ'ուզէր իրաւցնէ Պիզմարք։ Ռուսիոյ հետ իր ապահովագրական դաշինքը կնքելով Աւստրիոյ դէմ եղել չէր իր նպատակը. այլ ինք իր սեփական ձեռքով հանիլ կ'ուզէր այն բանին, ինչ որ Անտրաշի կոմսին միջոցաւ չկրցաւ, այսինքն Աւստրիոյ մասին ապահով ըլլալ առանց սակայն իրեն վրայ հրաւիրելու ռուսական զայրոյթը։ Գերման վարչապետին խոչընդոտ էր արգիլել ո՛չ միայն աւստրաւռուսական դաշնակցութիւն մը նորակազմ գերման կայսրութեան դէմ, այլ նաև կարելի եղածին չափ երկու դրացի կայսրութիւնները իրարմէ հեռի պահել, անոնց երկուքին միջև իրաւարարի դերը իրեն վերապահելով։ Անտրաշի Պիզմարքի առաջին նպատակին սիրով կը յարէր, բայց վերջինը արգիլելու համար ինքալ պէտք եղած հեռատեսութիւնը և կամքի կորովը ունէր։ Ինք Գերմանիոյ համակիր էր, անոր կողմն էր, բայց պայմանաւ որ Գերմանիա ևս Աւստրիոյ կողմը ըլլայ։ Անտրաշի Աւստրիոյ անկախութիւնը չէր կրնար զոհել Գերմանիոյ։

Կայզէրնի մէջ ցանուած սերմերը Շէօնպրիւնի աւստրիական դղեակին մէջ բանակցութիւններու փոխուեցան։ Անտրաշի դաշնակցութիւնը քաղաքական կը նկատէր, իսկ Պիզմարք դիւանագիտական գործ մը։ Առաջինը Ռուսիոյ դէմ ապահովուիլ կ'ուզէր, առանց մեծամտութիւն ցոյց տալու, իսկ Պիզմարքի նպատակն էր Բեդերսպուրկի մէջ գոյացած հակագերման պատերազմական կուսակցութիւնը մեղմացնել և խաղաղութեան կուսակցութիւնը՝ որուն գլուխը Ջարը կը ներկայացնէր, զօրացնել և տակաւ Գերմանիոյ կողմը չահիլ։ Երկու պետական մարդիկը մտքի այս տարաձգութիւններով վիրաւորիմաւորեցին Շէօնպրիւնի մէջ։ Երկուքին միջև կարծիքի առաջին տարբերութիւնը երեւան եկաւ դաշնագրութիւնը գործադրելու խնդրոյն վրայ։ Պիզմարք կը փափաքէր որ դաշնագրութիւնը բացէ ի բաց հրատարակուի, և յօդուած առ յօդուած կարդացուի երկու երկիրներուն խորհրդարաններուն մէջ։ Երբ Անտրաշի մերժեց այս պիզմարքեան առաջարկութիւնը և պայմանագրութիւնը արդէն պատրաստ էր երկու Վեհապետներուն ստորագրութեան համար, ահա Պերլինէն փափաք յայտնուեցաւ թէ Վիլհէլմ կայսր կ'ուզէր որ պայմանագրութեան պատճէնը Բեդերսպուրկ հաղորդուի՝ Ջարին հանդէպ իր կատարեալ անկեղծութիւնը ցոյց տալու համար։ Կոմս Անտրաշի հակառակեցաւ, յայտարարելով թէ հարկ չկայ ամբողջ պատճէնը հաղորդել Բեդերսպուրկ, այլ հոն հասկցնել միայն թէ երկու Պետութիւնք խաղաղութեան պահպանման համար դաշնակցած են փոխադարձ պարտականութիւններ ստանձնելով, և թէ ուրիշ ոևէ Տէրութեան դէմ թշնամական նպատակ չունին։ Պերլինէն կրկնուեցաւ նոյն բաղձանքը, բայց այս անգամ Անտրաշի աւելի առաջ գնաց, հակացուց Պիզմարքի թէ ինք կը հրաժարի և թէ Պիզմարք իր յաջորդին հետ աւելի դժուարութեան պիտի պատահի։ Ասոր վրայ ճիշդ Անտրաշիի ուղած ձեւով միայն մտերմական զեկուցում մը եղաւ Բեդերսպուրկ Ռուս կառավարութեան մօտ, և վաւերացումը տեղի ունեցաւ։

Քաղաքի կոմսին օրով էր որ Պիզմարքի առաջարկութեամբ դաշնակցութիւնը միեւնոյն ատեն երկուքին հրատարակուեցաւ Վիեննայի և Պերլինի մէջ։ Արդիւնքը այն եղաւ որ թէեւ Ռուսիոյ պատերազմական կուսակցութիւնը հանրային կարծիքին առջեւ իր վարկը կորսնցուց, սակայն քաղաքական և արքունի շրջանակներուն մէջ ռուս և ֆրանսական զինակցութիւնը, որուն գաղափարը մինչեւ այն ատեն կը մերժուէր պաշտօնապէս, սկսաւ անհրաժեշտ հարկ մը երեւնալ։ Անտրաշի իրաւունք ունէր ուրեմն հրատարակութեան ընդդիմանալու։ Ռուսիոյ հանդէպ զուտ պահպանողական ձգտումի մը մասին պիզմարքեան քաղաքականութեան վրայ հաւատքը հաստատուն չերեւցաւ Բեդերսպուրկի մէջ այս հրատարակութեան պատճառաւ, ինչպէս կը կարծէր գերման վարչապետը, և մինչեւ իսկ այս հաւատքը գոյացնելու համար Ռուսիոյ հետ զատ ապահովագրական դաշինք մըն ալ կնքած էր։ Երկու միջոցներն ալ աւելի կասկածելի ըրին գերման քաղաքականութիւնը Ռուսիոյ հանդէպ։ Վիլհէլմ Բ. իրաւամբ չնորոգեց այդպիսի կասկածելի պայմանագրութիւն մը, գիտնալով թէ գաղտնի գործերը չեն կրնար հաւաք, յոյս և սէր արթնցնել, և գերման կայսրը և Քաբրիվի կոմսը արիութիւնը ունեցան այդ պիզմարքեան անպէտ գաղտնի դաշնագրութիւնը չնորոգելու։

Այս չեղումներէն ետքը դառնանք կրկին Աւստրաւգերման դաշինքին պատմութեան։ Կայզէրնի մէջ Պիզմարք հասկցած էր թէ Անտրաշի կոմսին հետ դիւրաւ գլուխ պիտի չելնէ, բայց ապահովութիւնը չկորսնցուց. և բաժնուած միջոցին յայտարարեց թէ մնացեալը Վիեննայի մէջ կը կատարենք։ Իրարմէ այնպէս մը բաժնուած էին որ անհնարին կը թուէր սկզբունքին գործադրութիւնը, բայց Պիզմարք Անտրաշիի հեռատեսութեան թափանցած էր, գիտէր թէ իր գործը որո՛ւ հետ է, և որովհետեւ հարկ էր իրեն համար Աւստրիոյ հետ դաշնակցիլ, որ կրնար Ռուսիոյ հետ համաձայնիլ, Վիեննա գնաց, ըլլալիքին ստիպողականութեան վրայ վստահութեամբ լեցուած։ Բէօնիկրեցի ճակատամարտէն ի վեր, երբ Բրուսիա սաստիկ հարուած մը առաւ Աւստրիոյ, Պիզմարք կը մտածէր այդ երկրին հետ հաշտութեան ճամբայ մը դտնել. ամէնէն նպաստաւոր առիթը հիմա եկած էր, մանաւանդ որ Անտրաշիի նախորդին՝ Պէօյսթի օրով հակագերման հոսանք մը կար Աւստրիոյ մէջ։ Անտրաշի 1870ի Ֆրանքֆերմանական պատերազմի միջոցին Մահառստանի վարչապետն էր, Պէօյսթ Աւստրիոյ-Մահառստանի արտաքին աշխարհավարութեան վարիչը։ Նարոլէոն Գ. Պէօյսթի հետ քիչ մնաց պիտի արծարծէր Բէօնիկրեցի պարտութեան յիշատակները և աւստրիական բանակ մը Ֆրանսայի օգնութեան պիտի փութար, Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հին սահմանագլուխը վերանորոգելու նպատակաւ. բայց Անտրաշի իր երկրին նպաստաւոր չհամարեցաւ այսպիսի վարմունք մը, Պէօյսթ չյաջողեցաւ, Անտրաշի իրեն յաջողեց, և իր քաղաքականութեան հիմնագիծը ըրաւ Գերմանիոյ հետ հաշտ երթալ, ինչ որ Պիզմարքի ալ ուղածն էր։ Արդ, երկու պետական մարդիկը այս գաղափարով տոգորուած ըլլալով, և սկզբունքը փրկուած ըլլալով, երկրորդական կէտերու վրայ տարբերութիւնները պիտի կրնային հարթուիլ, մանաւանդ որ Պիզմարք միտքը դրած էր։ Վիեննա գալէն առաջ նամակ մը գրեց գերման դեսպան իշխան Ռոյսի, որուն միջոցաւ ըսել տուաւ Անտրաշի կոմսին թէ ինք (Պիզմարք) իրեն հետ դաշնագրի ծրագիր պիտի չբերէ, «Վիեննայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կրնան գտնուիլ փառաւոր գրիչներ, լաւագոյն գործ մը արտադրելու համար։»

Այսպիսի արտադրութիւններով Պիզմարք իշխան Սեպտ.ին Վիեննա մտաւ։ Թէ՛ Վեհապետին և թէ հասարակութեան կողմէ ամենալաւ և ջերմագին ընդունելութիւն գտաւ։ Վիեննայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ կրնան գտնուիլ փառաւոր գրիչներ, լաւագոյն գործ մը արտադրելու համար։»

Այսպիսի արտադրութիւններով Պիզմարք իշխան Սեպտ.ին Վիեննա մտաւ։ Թէ՛ Վեհապետին և թէ հասարակութեան կողմէ ամենալաւ և ջերմագին ընդունելութիւն գտաւ։ Վիեննայի նացիք ծափահարեցին զինքը։ Փոքրիկ յաղթանակ մը չէր ան, զոր կը տանէր իր քաղաքագիտական հեռատեսութեամբ Բէօնիկրեցէն տասներեք տարի վերջ։ Այս տպաւորութեան տակ, և վատահ ըլլալով որ հանրային կարծիքը պիտի աղդէ Անտրաշիի վրայ, Պիզմարք սկսաւ բանակցութիւնները։

Կրկնեց Կայզէրնի առաջարկութիւնը պաշտպանողական և յարձակողական դաշնակցութիւն մը կնքելու առանց Ռուսիոյ անունը տալու, թէեւ բուն պատճառը Ռուսիան ըլլար։ Դժուարին պայքարներէ վերջ, ըսաւ, հազիւ այսչափին կրցի համոզել գերման արքունիքը։ Վիլհելմ Ա. չատ կը ցաւի որ Գերմանիոյ կողմէ ուրիշի մը հետ կնքուած պայմանագրութեան մասնակից չըլլայ իր աղգականը՝ Ալէքսանդր Զարը։ Միմիայն Ռուսիոյ դէմ ուղղուած զինակցութիւն մը անկարելի է մտածել, յարեց Պիզմարք։

Եկած հասած էր ահա մեծ վայրկեանը՝ յարձակողական և պաշտպանողական խաղաղաբեր դաշինքով Եւրոպայի կեդրոնը հաստատելու հզօր ոյժ մը, որ կարենայ դիմադրել ոևէ ընպառնալիքի և ոևէ յարձակումի։ Այս զինակցութիւնը ամենահզօր խարխլը պիտի ըլլար երկու մեծագոյն Տէրութեանց շահերուն և իրենց քաղաքացիներուն զգացումներուն համար, բայց պէտք էր որ տեւական ըլլար և ջերմ ըլլար դիւանագիտական հնարքներու և ներքին քաղաքականութեանց փոխխականութեան դարձուածքներէն։

Կոմս Անտրաշի կ'ըմբռնէր վայրկեանին մեծութիւնը, միաբանութեան ստիպողական հարկը, բայց կը պնդէր Կայզէրնի մէջ իր ըսած խօսքին վրայ։ Մենք Ռուսիոյ թշնամի չենք, ըսաւ մաճառ պետական մարդը, չենք ուզեր բան մը որ կարենայ ռուսական յարձակում մը արդարացնել. դաշնադրական պարտաւորութեանց անթերի գործադրութիւնը միայն կը պահանջենք իրմէ, առանց մեր կողմը տաչելու և Ռուսիոյ վնաս փափաքելու։ Ռուսիոյ հետ պատերազմի փափաք չունինք, բայց նոր համաձայնութիւն մըն ալ չենք ուզեր անոր հետ։ Երեք Կայսրերու Միութեան քաղաքականութիւնը հերիք է մեզի համար, և պէտք չկայ այլևս։

Պիզմարք բոլորովին յուսախաբ եղաւ այս առարկութիւններէն, յօնքերը պատեց, բայց վայրկեան մը իսկ միտքէն չանցուց խզել բանակցութիւնները, կամ գոնէ ընդմիջել։ Միայն թէ յայտարարեց որ ուրեմն ամէն բան դարձեալ անստուգութեան մէջ ինկաւ։ Հարկ էր նոր ի նորոյ բանակցութեան մտնել Պերլինի հետ, գործը երկարօրէն հասկցնել հոն, և հաւանութիւն ձեռք բերել։ Ցաւ յայտնեց այս դժուարութեանց վրայ, որոնց բնաւ չէր սպասեր, խնդրեց Անտրաշի կոմսէն որ իր սկզբունքներուն համեմատ ծրագիր մը բանաձեւելով իրեն (Պիզմարքի) հաղորդէ, հասկցնելով նաեւ որ պարտաւորուած են թէ՛ Ճաբոնական և թէ Ռուսական հիւպատոսարանին կողմէ։ Իւրաքանչիւրը կնքած է պայմանագրութիւն մը օրէնքին ամէն պահանջները գոհացնող։ Մինակ ես եմ որ դիտեմ թէ ձեզմէ ո՞րը առաջին անգամ պակուեցաւ և պատուոյս վրայ կ'երդուընամ որ բնաւ մէկու մը պիտի չյայտնեմ զայն։

ԺԳ.

ԼՈՒԿԻ ՄԵԲԵՆԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երկու որբուկները՝ Ժուլյեօ ու Սուրիր, իրենց Թաքստոցէն հանդիսաւորը կ'ըլլային քարայրին առջեւ անցած դարձածներուն, որոնք խոր տպաւորութիւն կ'ընէին երկուքին ալ զգացումներուն վրայ։ Աղջիկը մանաւանդ որ անկեղծ սիրտ կը կրէր, վերջին ծայր ազդուած՝ կատաղութենէն ինքզինքը կ'ուտէր Լուկի ատորնութիւնները մտէն տեսնելով։ Իրենք երկու ընկերներ առջի օրէն ի վեր սերտիւ կապուած՝ իրարու հետ, միշտ չէին շեղեր անկեղծութենէ ու կը կարծէին որ բոլոր աշխարհ ալ այնպէս էր կամ այնպէս պէտք էր ըլլար, և երբ կը տեսնէին որ Դեղին Դիմակաւորներու Պեան ու նուիրական կապոյտ ժապաւէնին նոր տէրը Լուկ այսպիսի ատորնութիւններ կը գործէր, բարեկամութեան քօղին տակ ամէնէն վայրագ թշնամութիւններ կը սարքէր, իրենց հոգիին խոյերէն զայրոյթ կ'զգային անոր հանդէպ։ Երկու գաղաններն ալ կը մասնակցէին կարծես իրենց ընկերներուն ու տէրերուն զգացումներուն, որոնք կատաղութեան նոպայէ մը բռնուած՝ հրամանի մը միայն կ'սպասէին երթալ բզքտելու Լուկը։ Եւ մանչն ու աղջիկը, հազիւ կրնային զսպել զանոնք միշտ անպակաս պահելով իրենց ձեռուքները գաղաններուն թունչին վրայէն։

—Վա՜տ Լուկ, մրմռաց աղջիկը, ատորնի մարդ, մեղք որ Դեղին Դիմակաւորներուն պեան ու կապոյտ ժապաւէնին տէրն եմ կ'ըսես։

—Պարզապէս սատանայ մը, դեւ մը, կրկնեց պատանին նոյնչափ արհամարհոտ շեշտով մը։

Վարը սակայն քարայրին առջեւ տեսարանը կը շարունակուէր, հետզհետէ նոր երեւոյթ մը առնելով։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(55)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԻ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵՂՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԺԲ.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՄԱՐԴԻԿԸ

Որբուհին ականջը պատանին չըրթունքներուն մօտեցուց, որոնք կը մրմռային.

—Մ՚օնա... ա՛խ, ի՛նչ սիրուն անուն և ի՛նչ սիրուն դէմք, հապա խորտեաղ մազե՛ր։

—Ինչ բան տեղի ունեցաւ մեր քնացած պահուն, հարցուց զօրապետին աղջիկը Մ՚օնա, դառն ցրուութեամբ մը։

—Դուք խոր քունի մը մէջ թաղուած էիք, պատասխանեց Լուկ, որուն պատճառը ձեր կերակուրին մէջ խառնուած ափիոնն էր։

—Ափիո՞ն, գոչեցին երկու աղջիկները մէկ ձայնով։

—Այո՛, ափիոն, խիստ թեթեւ չափով մը, այսինք հազարին մէկ համեմատութեամբ, զոր քաղաքակրթուած անձինք կը գործածեն ՝քնանալու համար։

—Ինչ ըսել կ'ուզէք, բացատրեցէք։

—Ըսել կ'ուզեմ թէ ձեր բացարձակ հնազանդութեան պէտք ունէի. անհրաժեշտ էր զձեզ հոս բերել, խիստ կարեւոր գործերու համար։

—Ինչ գործ, կրկնեցին երկու աղջիկները մէկէն։

—Բան մը՝ որ մի միայն ձեր երջանկութիւնը պիտի ապահովէ։

—Ուրեմն մեր երջանկութեա՞ն համար է որ ափիոնով թմրեցուցած ու հոս փոխադրած էք զմեզ։

—Իրողութիւնը պատմեմ, դուք դատեցէք։ Կատարելապէս համոզուած էի որ դուք երկուքդ ալ խոր համակրանք կը տածէք վաղեմի ազնուականութեան մը շուաւիլին՝ Տուտրէանի հանդէպ որ արդարև սիրուն երիտասարդ մըն է։

Երկու օրիորդներն ալ ամօթխած չեչտով մը միայն պատասխանեցին Լուկի յայտնութեան. անմիջապէս իրենց ձեռուքներովը ծածկեցին իրենց ամօթէն կարմրած երեսները։

— Քու եւրոպականացած գաղափարներուդ ու միտումներուդ համեմատ կարգադրեցի ես այս գործը, օրիո՛րդ Մ՚օնա, յարեց Լուկ, այն գաղափարներուն համեմատ, զորս Ճաբոն փոխ առաւ եւրոպացիներէն, ո՛վ օրիորդ Լիամօքի։ Դուք երկուքդ մէկէն չէիք կրնար ամուսնանալ Տուտրէանի հետ, և եթէ ձեզմէ մէկը միայն ամուսնանար, միւսը անբաւժելի վիշտի մը պիտի ենթարկուէր. արդ՝ ես փափաքիր եմ ու նկատելով որ ձեզմէ մէկը դժբախտ պիտի ըլլայ եթէ Տուտրէանի ամուսինը չըլլայ, կազմակերպեցի այս խնդիրը ու ձեր երկուքն ալ ամուսնացուցի ազնուազարմ Տուտրէանի հետ։

—Ամուսնացուցի՞ք, գոչեցին. երկու աղջիկները մէկ բերան, մեր երկո՞ւքն ալ։ և ի՞նչպէս։

Ցուզումն ու անակնկալը այնչափ մեծ էր որ աղջիկները պահ մը ամօթի զգացումը մոռնալով վար առին իրենց ձեռուքները։

—Այո՛, օրիորդ, դուք երկուքդ ալ խոր քունի մէջ թաղուած էիք ես երբ ձեր ամուսնութեան արարողութիւնը կատարեցի։

—Ի՞նչ կ'ըսէք։

—Այո՛, ձեր երկուքն ալ ամուսնացի Տուտրէանի հետ որ նոյնպէս կը քնանար։

Այս խելայեղ յայտնութեան առջեւ երկու աղջիկներն ալ իրենց աչքերը խոշոր խոշոր բացին։

— Երկու Պուտտայական քահանաներ, այսինքն երկու քուրմեր, որոնք խիստ վարժ էին ծիսական արարողութիւններու կատարման, երկու հանդիպակաց սենեակներու մէջ կատարեցին պսակի արարողութիւնը. մէկը Տուտրէանի, օրիորդ Մ՚օնա Լապիանօֆի հետ ամուսնական միութիւնը նուիրագործեց. իսկ միւս քահանան ալ նոյնպէս օրիորդ Լիամօքիկ Ասահիի Տուտրէանի հետ ամուսնական միութիւնը նուիրագործեց։

— Դժբախտութի՞ւն, գոչեցին երկուքը մէկէն։

Լուկ չկրցաւ ժպիտ մը զսպել, որ շարունակելով,

—Հիմա մտիկ ըրէք, գիտէք արդէն որ այս երկու պսակէն ան միմիայն վաւերական է որ առաջին անգամ կատարուած է. արդ այս երկու ամուսնութիւններն ալ արձանագրուած ու վաւերացուած են թէ՛ Ճաբոնական և թէ Ռուսական հիւպատոսարանին կողմէ։ Իւրաքանչիւրը կնքած է պայմանագրութիւն մը օրէնքին ամէն պահանջները գոհացնող։ Մինակ ես եմ որ դիտեմ թէ ձեզմէ ո՞րը առաջին անգամ պակուեցաւ և պատուոյս վրայ կ'երդուընամ որ բնաւ մէկու մը պիտի չյայտնեմ զայն։

ԺԴ.

ԼՈՒԿԻ ՄԵԲԵՆԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երկու որբուկները՝ Ժուլյեօ ու Սուրիր, իրենց Թաքստոցէն հանդիսաւորը կ'ըլլային քարայրին առջեւ անցած դարձածներուն, որոնք խոր տպաւորութիւն կ'ընէին երկուքին ալ զգացումներուն վրայ։ Աղջիկը մանաւանդ որ անկեղծ սիրտ կը կրէր, վերջին ծայր ազդուած՝ կատաղութենէն ինքզինքը կ'ուտէր Լուկի ատորնութիւնները մտէն տեսնելով։ Իրենք երկու ընկերներ առջի օրէն ի վեր սերտիւ կապուած՝ իրարու հետ, միշտ չէին շեղեր անկեղծութենէ ու կը կարծէին որ բոլոր աշխարհ ալ այնպէս էր կամ այնպէս պէտք էր ըլլար, և

ուած է այդ ծրագրին մէջ մի կէտին վրայ իր Վեհապետին կարծիքը առնելու։

Երկրորդ օրը իսկ Անտրաշիի ծրագիրը Պիզմարքի ձեռքին մէջ էր։ Նոյն օրը սակայն Վիեննայի թերթերը Պերլինէն հեռագիր մը հրատարակեցին, որ կ'իմացնէր թէ Նորssայէ Ակեմայնէ Զայթունկ կէս-պաշտօնական կերպով կը հերքէր այն լուրը թէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ միջև դաշնակցութիւն մը մօտալուտ է։

Ցայտնի չէ թէ այս խաղը Պիզմարքի գործն էր թէ ոչ։ Միայն թէ վերջին տարիներուն իմացուեցաւ որ Պիզմարք խիստ բարկացած էր այս հրատարակութեան վրայ, և կարեւոր բողոք մը ղրկած էր Պերլին ա՛յն մօտ որ պաշտօնական զեկոյց մը կ'ըլլայ վճռական վայրկեանին։

Անտրաշեան ծրագրին վրայ բանակցութիւնք սակայն իրենց ընթացքը կը շարունակէին, և ա՛յնպիսի եզրակացութեան մը յանգեցան որ մինչեւ իսկ գերման վարչապետը վստահ չէր թէ դաշնադրութիւնը Պերլինի մէջ ընդունելի պիտի ըլլայ, և տակաւին յոյս ունէր վերջին դիմումով մը Անտրաշիի ընդդիմութիւնը խորտակել։ Գիշեր մը երկու պետական մարդիկը Շէօնպրիւնի փառաւոր մէկ սրահին մէջ նստան իրարու մօտ. ի՞նչ որ եղաւ այդ իրիկունը եղաւ։ Երկրորդ առաւօտուն կանուխ Անտրաշի կոմս իր օգնականը իրեն մօտ կանչեց։ Օգնականը ներս մտնելով անկողնին մէջ տեսաւ զայն և վախցաւ թէ մի՛ գուցէ հիւանդ եղած ըլլայ, ա՛յնքան ուժասպառ եղած էր։ Բայց անոր երեսին վրայ ծիծաղը և իր աչքերուն վճիտ ցոլացումը հանդարտեցուց օգնականը, որ համարձակեցաւ հարցնել.—

«Լմնցա՞ւ»։

«Լմնցա՛ւ», կրկնեց կոմը, բայց ամբողջ գիշերը չքնացայ։ Ինչ վարկեաներ էին, Աստուած իմ։ Շնորհակալ եմ Աստուծոյ որ սանկ ջիղեր տուեր է ինծի։»

Եւ Անտրաշի սկսաւ պատմել թէ Պիզմարք ի՛նչան, իր (Անտրաշիի) պատրաստած զինակցական ծրագրին վերջին խմբագրութիւնը կարդալէ ետք, ի՛նչպէս յանկարծ նստած տեղէն վեր ցատկեց, թուղթը իր հաստ ձեռքին մէջ ճմռուռ ճմռուռ ընելով, և ա՛յնքան մօտեցաւ իրեն որ անոր շնչառութիւնը կ'իմանար։ Եւ ալ նստած տեղէս եկայ ոտքի վրայ ապասելու համար իմ «հանկառկորդ»իս։ Պիզմարք յանկարծ ուրիշ մարդ մը եղած էր, ուրիշ աչք, ուրիշ ձայն։ Եւ ալ կրկնեցի իր սուր նայուածքը, անյողդողդ, քարի պէս ամուր մնացած, ամէն բանի դիմադրելու կազմ և պատրաստ։ «Մինչեւ հիմա թուղթի վրայ էինք», ըսաւ Պիզմարք, «Հիմա չեմ կրնար ձեզի ուրիշ բան ըսել բայց եթէ.— Խորհեցէ՛ք թէ ինչ կ'ընէք։ Վերջին անգամ ըլլալով խորհուրդ կուտամ ձեզի, ձգեցէ՛ք սա՛ ընդդիմութիւնը։ Ընդունեցէ՛ք առաջարկութիւնս», կրկնեց սպառնական ձայնով։ «Ձեզի լաւ խորհուրդ կուտամ, եթէ ոչ... (Այս միջոցիս պահ մը լռութիւն տիրեց, որուն մէջ սրտիս բաբախումը կ'իմանայի)։ Պիզմարք շարունակելով ըսաւ.— եթէ ոչ՝... ես ձեր առաջարկը պիտի ընդունիմ։» Պիզմարք յանկարծ դարձեալ իր սովորական կերպարանքը առաւ, և խնդալով յարեց.— «Սակայն ասիկա շատ դժուարութիւններու պիտի մատնէ զիս։» Ուրախութեամբ ձեռքը կարկառեց ինծի, և ուրախ եղայ որ իմ ձեռքս չէր դողդողար, երբ երկնցուցի զայն։ Արդէն ես այսպէս եմ, ամէնէն տագնապալից վայրկեաններու մէջ ամէնէն աւելի հանդարտ կ'ըլլամ։ Բայց հսկային կերպարանքը ա՛նքան ահարկու, գրէթէ ա՛նքան յարձակողական էր որ մարքս առջեւէն չգնաց և չքնցուց զիս։ Ինչ պիտի պատահէր, եթէ ջիղերս պահ մը թուլնային»։

Հետեւեալ օրը դաշնադրութիւնը, որով երկու նախարարները կապուեցան, երկու օրինակ մաքուրի առնուեցաւ։ կոմս Անտրաշի պարտք համարեցաւ Պիզմարքի համար պատրաստել տուած օրինակը վստահելի անձնաւորութեան մը միջոցաւ Վարշաւայեան ղրկել Օթէլ Էմբէրիալ։ Այդ վստահելի անձնաւորութիւնն էր իր սիրեցեալ երիցագոյն զաւակը Թիվատար։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՀԱՆԵՐԱԳԻՏԱԿ
ԶՈՒԱՐՃԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ
ԱՌՕԱՋԻՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

ԹԻՒ 14ՐԴ

ՀԱՆԵՐԱԳԻՏԱԿ հրապարակ եկաւ այսօր հետեւեալ ճոխ և զբօսեցուցիչ բովանդակութիւնով. — Ցօդուածներ ունին.— Ց. Ալփիար.— (Շոգմոզ մրատաձուներ)։ Բ. Լուսիներեան.— (Օդին մէջ խօսքեր...)։ Զազա.— (Բերացի օրիորդի մը օրագիրը)։ Լիլա.— (Հարսնցուն Անան, որ կէս գիշերին տուն կը դառնայ)։ Տ. Գալբագճեան (Տղու սիրտ՝ Պատմուածք).— Թերթօն Հաճերագիտակի՝ (Աշխարհի Շրջան), Սարատութեան մրցում, Հեռագիր ևն..

ՀԱՄՄԷ?

Սեւեր էր հագած, սեւ՛ր, սեւ՛ր, սեւ՛ր...
Գլխէն մինչեւ ոտքը՝ սե՛ւ։
Ո՞վ։
Նէ, գեղանի մանկամարդուհին։
Սեւ յօնքեր, սեւ մազեր, սեւ աչքեր, սեւ շղթագդեսա, սեւ գորսած, սեւ գլխարկ, պապկերի սեւ երկայն քող մը՝ դէպի ետին կիսովին նետուած, սեւ օղեր, սեւ գուլպաներ, սեւ...
— Տիկնո՛ն, ըսի ցաւակցական տխրաբօթ շեշտով մը, արդեօք զո՞վ կուլաք, ձեր ամուսի՞նը...
—Ո՛չ, պատասխանեց սիկինը։
—Ինչ դժբաղդութիւն։
—Զէ՛, պարոն, երիկ չունիմ արդէն, որբացրեց նէ։
—Արդեօք ձեր մա՞յրը կորսնցնելու դժբաղդութիւնը ունեցաք։
—Ո՛չ։
—Ձեր հայրի՞կը արդեօք։
—Զէ՛։
—Ձեր քո՞յրը, եղբա՞յրը...
—Ամենեւի՞ն։
—Ձեր ա՛մ ի՛ն, ձեր նի՛ն էն, ձեր բա՛ռ ա՛ն...
—Ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ։
—Ձեր կառա՞ն, ձեր շո՞ւնը, ձեր թաւթա՞կը...
—Ո՛չ ո՛չ, ո՛չ...
—Սրդողա՞ծ էք արդեօք աշխարհէն և ձեր խորին քէնը յայտնելու համար սեւ՞ր կը հագնիք։
—Ամենեւի՞ն։
—Սիրոյ անբուժելի վի՞շտ մը ունիք, որու մահը կուլաք արդեօք ձեր սիրտին մէջ։
—Ո՛հ, ո՛չ։
—Ուրեմն, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, ո՛հ, ինչո՞ւ, տիկնո՛ն, սեւեր կը հագնիք։
Տիկնոջ՝ շատ մը բաներ ղրուցող աչքերովը երեսս նայեցաւ, և ըսաւ.
—Սեւերը ինծի շա՛տ կը վայլեն, անոր համար։

Ե. ԹՕԼԱՑԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԲԱՑՈՒՄ
ԱՆՏՐԱՇԻԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻՆ

Բիւբայէ գրուած Դեկտ. 2 թուով

Փառաւոր և արեւոտ աշնանային օր մը —տարւոյն այս եղանակին մէջ հազուագիւտ— նպաստեց ա՛յն պատկառելի հանդէսին, որով Եուլիուս Անտրաշի կոմսին յիշատակարանը բացուեցաւ։ Հազարներով համրուած հասարակութիւն մը արդէն իսկ կէս օրէ առաջ դրաւած էր բոլոր տեղերը, ուրկէց կարելի էր հանդէսէն բան մը տեսնել, և կէս օրէն երկու ժամ առաջ կառքեր իրարու ետեւէ կը բերէին պաշտօնական հրաւիրեալները, ամէնքն ալ մաճառական չգեղ տարազով։ Մաճառստանի մէջ չկար ատիճանաւոր և երեւելի անհատականութիւն մը որ այս հանդէսին ներկայ չըլլար։ Բայսխաթակին Անկախութեան կամ Քօշութեան կուսակցութեան անդամներն ալ մեծագոյն մասամբ ներկայ էին։

Արքունիքին համար պատրաստուած տաղաւարին մէջ առաջին անգամ մուտ գործեց արիդքսուս Եօզէֆ իր Աւկուսթա արիդքսուհի ամուսնին և իր մօրը՝ արիդքսուհի Քլօթիլտի հետ։ Քիչ յետոյ երեւցաւ արիդքսուս Ֆրիտրիխ իր կնոջ՝ արիդքսուհի Իզապէլլայի հետ։ Արքայական տաղաւարին ալ կողմը բարձրաւանդակ մը կար օտար տէրութիւնց ներկայացուցիչներուն համար։ Հոն կը տեսնուէին գերման դեսպան կոմս Վէտէլ, ֆրանսական դեսպան մարքիզ Ռըվէրսօ, պաւիերական դեսպան պարոն Թուխէր, սաքսոնական դեսպան կոմս Ռէքս, պելժ դեսպան պարոն Պոէչկրավ, ռումանական դեսպան Լահովարի, սերպ դեսպան Պուիչ, յունական դեսպան Մանոս, չինական դեսպան Լի-Զինկ-Մայ, նաև ռուսական և իտալական դեսպաններուն ներկայացուցիչները, և ճարտնական ու բորթուկեզ գործակատարները։ Այս բարձրաւանդակին վրայ յատուկ տեղեր վերապահուած էին նաև Անտրաշի ընտանիքին անդամներուն համար։ Անոնց մէջ կը գտնուէին արտաքին գործոց հանգուցեալ նախարար կոմս Լուտվիկ Պաթիանիի աղջիկը, կոմսուհի Թէօտոր Անտրաշի. կոմսուհի Էմիլ Տէսէֆֆի և հանգուցեալ Թէօտոր Անտրաշի կոմսին երկու թոռները։ Մաճառ կառավարութեան անդամները, որոնց մէջ ներքին գործոց նախարար կոմս Եուլիուս Անտրաշի համեստօրէն երկրորդական տեղ մը բռնած էր. արքայական տաղաւարին առջեւ ազատողմը նստած էին։ Տաղաւարին և յիշատակարանին միջև բաց միջոց մը կը մնար, որուն երկու կողմը տեղ բռնած էին մաճառ երեսփ. ժողովին, Ծերակոյտին և քաղաքապետութեան անդամները, սանդիաձեւ։

Ճիշդ կէս օրէն մէկ ժամ առաջ կը յառաջանար արքունի չքեղ կառքը, որ կայսրը կը բերէր յիշատակարանին հրապարակին վրայ։ Վեհապետը ընդունուեցաւ վարչապետ Տր. Վէքէրլէի և դահլիճի անդամներուն կողմէ, և առաջնորդուեցաւ տաղաւարը, ուր վեհապետական տան անդամները արդէն ողջունեց, և յետոյ հանդէսին բացման նշանը տուաւ։

Քօլոման Սէլ արքայական տաղաւարին առջեւը եկաւ հանդիսական բանախօսութիւնը ընելու, որ այսպէս էր.—

«Կայսերական և Առաքելական Արքայական վեհափառութիւն, Շնորհաբաշխ Թագաւո՛ր և Տէ՛ր.

1890 տարւոյն Օրէնքին 3րդ յօդուածը կը տրամադրէր որ Պեստութեան ծախքով Բէշթայի մէջ յիշատակարան մը կանգնուի կոմս Եուլիուս Անտրաշիի, Գահուն և հայրենիքին անոր մատուցած ծառայութիւններուն իբրև երախտագիտութիւն։

Այսօր այս յիշատակարանին նաւակատիքը կը կատարենք։

Ձեր վեհափառութիւնը այսօրուան օրս ամէն ժամանակներու համար յիշատակելի կ'ընէ, քանի որ բարեհաճեցաք Ձեր գուրգուրանքը Մաճառազգին գուրգուրանքին հետ միացնել։ Վեհ. Տէ՛ր, հաճեցէք ուրեմն ընդունիլ մեր անձնուիրութեան խորին շնորհակալութիւնը ասոր համար։ Երախտագէտ ազգը բարձրացուց այս յիշատակարանը, ապագայ սերունդներուն ևս պատմելու համար մեծութիւնը այն մարդուն, որուն փառաւոր դէմքը պիտի պճնազարդէ ամէն ժամանակներու համար Մաճառստանի պատմութեան ամենագեղեցիկ էջերէն մին։

Կոմս Եուլիուս Անտրաշի հաւատարմարար ծառայեց իր Թագաւորին և իր ազգին։ Ապրեցաւ իր Թագաւորին և իր հայրենիքին մեծութեան համար։ դարձալ կազմող իր գործունէութեամբ համրաւ շահեցուց իր հայրենիքին և իրեն։

Ան կը վերաբերի ա՛յն ընտրելագոյն մարդոց, զորս Նախախնամութեան հովանաւոր աջը, որ Տէրութեանց վրայ կը նսկէ, մասնաւոր շնորհով մը մեծ ժամանակներու մէջ ազգին կը պարգեւէ։

Իր պատանեկութենէն սկսեալ աճեցաւ ուռճացաւ Մաճառ ազգին զգացումներով և ձգտումներով։ Սէկէնեի քաներկու տարեկան մարդուն համար ըսաւ.—«Կրցայ ճանչնալ մեր հայրենիքին մէկ լուսաւորը, որ հակամէտ է փառքէ փառք վերելակելու։»

1846ին Ֆրանց Տէաք իբրև ապագային յոյսը ողջունեց զայն իր առաջին տեսակցութեամբն իսկ։

Մաճառստանի ներքին քաղաքականութեան անհաստատ օրերուն ան մը-տաւ Ֆրանց Տէաքի հովանաւորութեան տակ։

Ձեր Վեհափառութեան վստահութիւնը Մաճառ ազգին համար թանկագին երաշխաւորութիւն մըն էր անոր բարօրութեան մասին։ Անտրաշին Ֆրանց Տէաքի գործակից կը դանենք այս տարիս։

Այս երկու մեծ միտքերը անդիմադրելի տոկունութիւն և ոյժ հանդիսացուցին, և Մաճառստանի ու Աւստրիոյ իրաւախոհութիւնը գործը եղաւ իրենց երկու քին։

Ձեր Վեհափառութեան սիրտը կը գուրգուրար Մաճառ ազգին վրայ, և Ֆրանց Տէաքի առաջարկութեամբ Բայխսդակը միաձայնութեամբ և ոգեւորութեամբ Եուլիուս Անտրաշին ընտրեց որ Ս. Մատիասնոսի Թագը դնէ Ձեր Վեհափառութեան օծեալ գլխուն վրայ։

Թագադրութեան հանդէսը Մաճառերկրին խանդավառութեան և ցնծութեան հրճուանքներուն մէջ տեղի ունեցաւ։

Ֆրանց Տէաք, Եուլիուս Անտրաշի կոմսը նախախնամական մարդ մը անուանեց։ Ձեր Վեհափառութեան վստահութիւնը կառավարութեան գլուխը դրաւ զայն, որ կրցաւ ամէն մարդէ աւելի արդարացնել Ձեր Վեհափառութեան վստահութիւնը։

Իր պետական մարդու մեծ յատկութիւնները, իր ընդարձակաձաւալ հորիզոնը, դժուարութիւնները հարթելու իր մեծ արուեստը, իր հանճարը, իր սրատեսութիւնը և իր ստեղծագործող ոյժը մեծամեծ գործերու յաջողութեամբ կատարման օգնեցին։

Ձեր Վեհափառութեան վստահութիւնը յետոյ կոչեց զայն արտաքին գործոց վարչութեան։ Այս աւելի լայն շրջանակին մէջ իր մտքին զարմանալի ոյժերուն լաւագոյնները գործածեց, իր փայլուն պետական մարդու կատարելութիւնները։

Եուլիուս Անտրաշի յորովանէ ընտրեալ դիւանագէտ մը հանդիսացաւ, և հաւասար՝ Եւրոպայի ամենամեծ պետական մարդոց։

Մեր ամբողջ արտաքին աշխարհավարութեան նոր հիմնագիծ մը տուաւ։ Նոր ուղղութեան վրայ դրաւ արեւմուտքի հետ մեր միջազգային յարաբերութիւնները։

Զինքը տարուբերող քաղաքական մեծ գաղափարն էր արեւմուտքի մեծ դրացի Պեստութեանց հետ մտերմական յարաբերութիւն։

Իր քաղաքականութեան հիմնական մասերը դեռ այսօր պարտաւորիչ են Աւստրիոյ արտաքին աշխարհավարութեան համար։

Խաղաղութեան և երկրին համբաւին համար այնքան եռանդ, ասով պատիւ բերելով նաեւ մաճառ անունին։

Իր քաղաքականութիւնը պակելու համար քաղաքական շահերու համաձայնութեան հիման վրայ դրացի գերման մեծ կայսրութեան հետ դաշնակցութիւն մը հաստատեց, որ, երեսուն տարիէ ի վեր, Երրեակ Զինակցութեան փոխուելով, երաշխաւորութիւն մըն է եւրոպական խաղաղութեան համար։

Անտրաշի իտէալ դէմքը մը եղաւ մեր հանրային կեանքին մէջ։ Իր մեծ միտքը հանճարի ասպուածային բոցին հետ միացած իրերը դասելու մեծ ձիրքը ունէր, որ պետական մեծ մարդոց յատկանիշն է։

Կեանքը միշտ իրականութեան մէջ կը տեսնէր, և ճշմարտութիւնը իր մերկութեան հետ։ Զկորսնցուց բնաւ իր գործնական ոգին, որ կանխաւ նկատի կ'առնէ կարելիութիւնները և յարակից դէպքերը։

Իր նկարագիրը մաքուր էր ջինջ ոսկիի պէս և հզօր ժայռի պէս։

Իր ամբողջ էութիւնը բարձր ազնուականութիւն էր։ Իր հոգին մաքուր։ Իր շողշողուն ոգին միեւնոյն ատեն փայլ և ջերմութիւն կուտար արեւուն ճառագայթներուն պէս։ Իր բանականութեան փայլով լուսաւորեց Աւստրիոյ քաղաքականութեան տեսակէտները։ Իր քաղաքականութիւնը անզարդ և պատուաւոր էր իր ամբողջ անձին պէս։ Իր տուած խօսքը գրաւոր պայմանագրութեան մը չափ արժէք ունէր։

Մեր երկրին սահմաններէն դուրս վստահութիւն և պատիւ ընկերացան իրեն։ Կը սքանչանային անոր վրայ և կը նախանձէին մեզի անոր համար։

Եւրոպայի հանրային կարծիքը դարուն ամենագեղեցիկ դէմքերէն մին կը նկատէր զայն, յաջողակ և հանճարեղ պետական մարդերէն մին։

Ճակատագրին անողոք կամքը խլեց զայն մեզմէ, մահառ ազգին պարծանքը։ Կանխաժամորէն հետեւեցաւ իր վարպետին՝ Ֆրանց Տէաքի։

Փայլուն մէտէորի մը պէս վար ինկաւ, բայց անհետ չեղաւ մէտէորին պէս։ Որ ու մնայուն հետքեր թողուց Մաճառստանի և Աւստրիոյ մէջ։ Իր գործին յաջողութիւնը տեսաւ, ողջունելով աւստրաւգերման դաշնակցութիւնը։ Թագաւորին վստահութիւնը մինչեւ վերջը իր հետ էր։ Այդ վրատահութեան ոսկի թելերը չխզուեցան, երբ պաշտօնէ քաշուեցաւ ան։ Իր յիշատակը պղինձի վրայ փորագրեցինք, որովհետեւ արքային և ազգին վստահութիւնը իր սրտին վրայ կրող մարդը չի մեռներ բնաւ։

Հոս իր յիշատակարանը կանգնեցինք արքայական դղեակին դիմաց, Ձեր Վեհափառութեան բարեհաճ հրամանին վրայ, իբրեւ խորհրդանշան մը արքայական վստահութեան։

Իցէ՜ Եուլիուս Անտրաշիի ոգին յաւէտ մնայ իւրաքանչիւր Մաճառի սրտին մէջ, անոր օրհնեալ յիշատակը չխամրի, ցորչափ չորս դեսերուն և երեք լեռներուն երկրին մէջ Մաճառ մը քնակի։

Հաճեցէ՛ք Վեհ. Տէր, հրամայել որ յիշատակարանը ծածկող վարագոյրը իյնայ։»

Կայսրը որ Քօլոման Սէլի բանախօսութիւնը մտիկ կ'ընէր մեծ ուշադրութեամբ ոգեղէն մինչեւ վերջը, խօսեցաւ հնչուն ձայնով որ ամէն կողմ կը լսուէր.—

«Անկեղծ գոհունակութեամբ ներկայ կ'ըլլամ բացման այս յիշատակարանին, զոր Մաճառստան այս արժանաւոր վայրին վրայ կանգնած է իր մեծ զաւակին համար։

«Շնորհապարտութեամբ խոկալով այն անթարչում ծառայութեանց վրայ, զորս լուսահոգի կոմս Անտրաշի կատարեց իր Թագաւորին, իր հայրենիքին և Պեստութեան համար, կը յուսամ թէ այս մեծ դէմքը, որ ո՛չ միայն մաճառ քաղաքական կեանքին, այլ Պեստութեան արտաքին աշխարհավարութեան մէջ ալ նոր և մնայուն հիմեր հաստատեց, ապագայ սերունդներուն համար ալ իբրեւ նախատիպար պիտի ծառայէ։

«Կը հրամայեմ բացումը։»

Անտրաշի յիշատակարանին բացման առթիւ Վիրէլմ և Ֆրանց Եօզէֆ կայսրերուն միջեւ հետեւեալ հեռագիրներուն փոխանակութիւնը եղաւ.—

«Մաճառստանի մեծ զաւակին և պետական մեծ մարդուն՝ Եուլիուս Անտրաշի կոմսին, որուն անունը ա՛նքան սերտիւ առնչութիւն ունի մեր դինակցութեան հիմնարկութեան հետ, յիշատակարանին բացման առթիւ սրտագին ողջոյնս կը ղրկեմ ձեզի բարեկամական մասնակցութեամբ։

ՎԻԼՀԵԼՄ»

«Ի սրտէ շնորհակալ եմ ձեզի այն բարեկամական ողջոյնին համար, զոր ինծի կ'ուղղէք կոմս Անտրաշիի, Մաճառստանի և մեր Պեստութեան համար ա՛նքան առաջնակարգ պետական մարդուն յիշատակարանին բացման առթիւ։ Ինչպէս շատ ուղիղ ըսած էք, իր անունը մեր դաշնակցութեան հետ սերտիւ կապուած է։

ՖՐԱՆՑ ԵՕԶԷՖ»

Անտրաշիի յիշատակարանը զարդարող պակներուն մէջ առաջիններէն է արտաքին գործոց նախարար Էրէնթալի պակը, հետեւեալ արձանագրութեամբ.—«Պետական մեծ մարդուն և իր երբեմնի նախարարին—նախարարութիւն արտաքին գործոց»։

ՔԼԷՄԱՆՍՈՅԻ ՄԷԿ ՕԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԷ.—Եռուսարտ Տիէյ անգլիացին Հանդէսի մը մէջ կը յայտարարէ թէ Բլէմանսօ Բարլսպատի մէջ իր ընակութեան միջոցին յայտարարեր է թէ Եւրոպայի մէջ խաղաղութիւն չկըրնար ըլլալ մինչեւ որ Ֆրանսայի գոհացում չտրուի Ալզաս-Լոռէնով։ Ֆրանսա վերին տարիներուս իր զինուորական կազմակերպութիւնը զօրացուցած է, և իր յաջողութեան վրայ ապահով է, բաւական է որ ի հարկին Անգլիան իր եռեւը ունենայ։ Վարչապետ Բլէմանսօ այս ծանրակշիռ հրատարակութեան վրայ, պարտաւորուեցաւ յայտարարել Սբանճարդի թղթակցին թէ Բարլսպատի մէջ ինք անանկ բան մը չէ ըսած որ Եւրոպայի մէջ խաղաղութիւն կարելի չէ մինչեւ որ Ալզաս—Լոռէն Ֆրանսայի ետ չդարձուի։

ՃԱՐՈՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.—Ամերիկայի և Ճարոնի խնդիրը ամերիկեան թերթերուն օրուան նիւթն է։ Ընդհանուր հարցումը սա՛ է. Կեգր. կառավարութիւնը Քալիֆորնիոյ կրթական իշխանութեանց իրաւունք պիտի տա՞յ դպրոցական գործին մէջ, և այս պարագային անուշա՞ պիտի գրգռէ Ճարոնի հանրային զայրոյթը. կամ հանգամ պարգային, պիտի պարտաւորէ՞ Խաղաղական ամերիկեան ծովեզերեայ բնակիչները Ճարոնցիներուն դէմ գրուած խորութիւնը բառնալ, ինչ որ աս ալ բաւական դժուար գործ մըն է։ Այդ նահանջները կ'ըսեն.—«Ի՞նչ ալ պատահի Ճարոնցի չենք ուզեր։»

Ուշադրութիւն ճարոնական դեսպանը հետեւեալ յայտարարութիւնը կը հրատարակէ.—«Ճարոն ամէն կերպով վստահ է թէ նախագահ Ռուզվէլթ Քալիֆորնիոյ դպրոցական վէճը պիտի կարգադրէ երկու ազգերուն գոհունակութիւն պատճառելու ձեւով, և այս վստահութեան համար Ճարոն դադրած է կացութեան վրայ յուզուելէ։ Ճարոնական թերթերը իրենց տեսութիւններուն մէջ չափաւոր են, և ճարոնական ազգին գալով, բացարձակապէս պատճառ մը չկայ պատերազմի վրայ մտածելու։»

ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ ՆՈՐ ՏԵՍԱՐԱՆ ՊԵՐԼԻՆԻ ՊՈՒՇ ՍԻՌԻՒՆ ՄԷՋ.— Անցեալ ամսուն Պուշ Սիռքին մէջ գաղանադուսպ դժբախտ Վիլլի Բէթէրսի գլխուն եկած փոքանքը դարձեալ կրկնուեցաւ Դշ. օր։ Բէթէրս, որ նոյ. 4ին Լէօ առիւծին կողմէ ցրցքնուած թեւը տակաւին կապած էր, դարձեալ նոյն առիւծին կողմէ յարձակում կրեց, վանդակէն դուրս հանուած միջոցին։ Բոլոր գաղաններուն մէջ ըմբոստութիւն ծագեցաւ, և մեծ դժուարութեամբ կրցաւ Բէթէրս օձիքը ազատել վանդակէն։ Հանդիսատեսները ահաւոր յուզումի մը ենթարկուեցան, և արդարև հրաշք է որ ոչ ոք վիրաւորուեցաւ։ Մօտիկն բօսք հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ սարսափելի տեսարանը.— Կէս օրէ առաջ Բեդերս մասնաւոր ներկայացում մը տուած էր յատկապէս հրաւիրուած հիւրերու առջեւ։ Վանդակ գնաց ուր կը գտնուէր նաև Լէօ առիւծը։ Գազանին վրայ գրգռումի նշան մը չէր երեւեր, և ամէն բան փափաքուածին համեմատ գնաց։ Բայց երեկոյին գործը փոխուեցաւ։ Վանդակը բացուեցաւ կրկին և Նոյ. 4ին Բէթէրսը վիրաւորող Լէօ առիւծը մէջտեղ բերուեցաւ սեղանի մը վրայ, որ սա արձանագրութիւնը կը կրէր.— «Լէօ, յանցապարտ։» Բէթէրս որոնագոյ ծափերով ողջունուեցաւ։ Մէկ թեւը դեռ կապած էր։ Ներկայացումը սկսաւ։ Վագր մը թատերաբեմին ամէնէն վերի նստարանին վրայ ցատկէց, բայց մինչ Բէթէրս այս կողմը կը զբաղէր, անդին Լէօ գրգռումի յայտնի նշաններ ցոյց կուտար։ Բէթէրսի օգնականը Ֆէլտման որ կը հսկէր անոր վրայ, փայտի կոնդ մը նետեց անոր գլխուն։ Բէթէրս եռին դարձաւ, և տեսաւ որ առիւծը կատաղութենէն կը փրփրէր, կը թաւէր, և մինչ երկու գազանազուսպերը առիւծներուն վրայ կը հոգային, վագրերը միւս կողմէն հաւաքուեցան, երկու մարդոց վրայ յարձակելու յայտնի դիտաւորութեամբ։ Հանդիսատեսներուն մէջ սոսկալի ահուսարսափ մը սկսաւ։ Ամէն կողմէ կը պոռային.— «Վագրե՛ր, վագրե՛ր։» Բէթէրս և Ֆէլտման այս գազաններուն կողմը դարձան, իրենց կռնակը ապահովելու համար, բայց մեծուն վայրկեանին բոլոր առիւծները ցատկեցին իրենց նստած տեղէն։ Երկու դժբախտ մարդոց ուրիշ ընելիք չէր մնար եթէ ոչ վանդակէն փախչիլ։ Եւ ճիշդ ժամանակին կրցան ընել զայն։ «Դադրեցուցէք» կը պոռային սուր ձայներ բեմարէն։ Դազանները սկսան երկար բարակ թափառիլ վանդակին մէջ, մի միայն Լէօ ատոյիկեան նայուածքով կառչած կը մնար իր պատուանդանին։ Դազանազուսպերը յաջողեցան գոնէ դուրսէն երկաթեայ մանեակը վիզը անցնել, բայց Լէօ միշտ կը փրփրար խստերախ, ութը հոգի չուանը ամուր կը բռնէին, մինչ վագրեր ու ուրիշ առիւծներ գետինը տապալած այդ առիւծին վրայ իյնալով կողերը կը խածնէին։ Վերջապէս յաջողեցաւ չուանը փրցնել։ Սոսկալի կռիւ մը սկսաւ մրդուրի վարագ գազաններուն մէջ։ Բոլոր հանդիսատեսները իրենց տեղերէն ցատկեցին, շատերը դուրս եկան, և դուռներուն ու սանդուխներուն մէջ անուելի հրմշտուք մը սկսաւ։ Վերջապէս գազանազուսպերը և անոնց օգնականները երկաթեայ ձողերով և բիլովէրի հարուածներով յաջողեցան կենդանիները վանդակէն դուրս հանել։ Ժամանակ մը վերջը սիրքին ներկայացումը շարունակուեցաւ, բայց քիչ հանդիսականներու ներկայութեան։

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ.— Մարեկի մաճառոր թղթակիցը Թանճէրէն կը հեռագրէ թէ Մարոքցի նշանաւոր անձնաւորութիւն մը, բազմաթիւ Ֆրանսացիներու ուղղելով իր խօսքը, յայտարարած է որ «Ձեզի համար այլեւս ապահովութիւն մի՛ փնտռէք։ հանդարտութիւնը առեւեւոյթ է միայն։ միշտ աչքի առջեւ ունեցէք որ այսօրուընէ վազը Եւրոպացիներուն դէմ ծանր դէպքեր կրնան պատահիլ։ Աւելի մանրամասնութիւն մի՛ պահանջէք, այլ միշտ արթուն և ուշադիր եղէք»։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՕԹՕՄՕՊԻԼԻ ՄԷՋ. — ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Ամերիկայի մէջ, ուր նորութիւնը, կամ մինչեւ իսկ թեթեւամտութիւնը սովորաբար կը գրգռէ շատերուն երեւակայութիւնը, կարելի է որ օթօմօպիլի մէջ ամուսնութիւնները նորաձեւութիւն ըլլան, փոխանակ լոկ սպորթ մը ըլլալու։ Բայց ամէն պարագայի մէջ այս ա՛նքան արտառոց բան չէ որքան հարանեկան ճաշը ձիերու վրայ։ Վերջին երեք կամ չորս շաբաթուան մէջ քանըչորս հարսնիք տեղի ունեցան օթօմօպիլներու մէջ, ուր հազիւ բաւական տեղ կարելի կ'ըլլար գտնել հարսին, փեսին, վկաներուն և հոգեւոր պաշտօնէին համար։ Բայց ասոր պակասը կը լեցնէր ուրիշ կառքերու թափօր մը, որ հարսնուորները և փեսաւորները կը տանէր, ամէնէն եռեւն ալ ամուսնական ճաշին համար պէտք եղած ուտելիքները և խմելիքները։

Անցեալ շաբթու Աթլանթայի մօտ հնոցպան մը որ իր ուշադրութիւնը ամուսնական արարողութեան տուած էր եռեւը դառնալով, յանկարծ իր օթօմօպիլը զարկաւ ծառի կոճղի մը դէմ, և հետեւանքը սա՛ եղաւ թէ Պատուելին՝ որ աճապարանքով «Որհնեալ ըլլաք զաւակներս» կ'ըսէր, և դեռատի ամոլը դուրս նետուեցաւ ուժգնաբար փոսի մը մէջ։ Պատուելիին ըսածին նայելով, հարսին փառաւոր շրջազգեստը բոլորովին փճացաւ, փեսան լեղապատառ եղաւ, բայց բարեբախտաբար երկուքին ալ ֆիզիքականը չվնասուեցաւ։

Օթօմօպիլի մէջ ամուսնութեան վերջին դէպք մըն ալ Քլիվլէնդ կը ծանուցուի, ուր Օր. Իրէն Տէննարթ և Մր. Լօրէնս Տամէրթ պակուեցան ժամական քառասուն մղոն արագութեամբ գացող օթօմօպիլի մը մէջ, — առողին գրողին բան մը։

ՔՐՈՆԻԿ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐՈՒՆ ՇՈՒՐՋ

Սպէն տեղեկութիւն հաղորդուած էր թէ՝ ինչ պարագաներու տակ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը եպիսկոպոս ձեռնադրած է Մուշեղ վարդապետը. Պատերազմի մէջ հետեւած ըլլալով այս մասին գրուածներուն, շատ զարմանքով կարդացի մեր Կրօն. Ժողովոյ Ս. հայրերուն այն որոշումն ու արձանագրութիւնը թէ՝ Կիլիկիա ձեռնադրուած եպիսկոպոսներ ուրիշ վիճակներուն մէջ չպիտի կրնան պաշտօնավարել և նոյնիսկ Պոլսոյ մէջ ալ իբր պարզ քահանայ պիտի պատարագեն առանց խոյրի-Զաթալ-թագի։ Այս որոշումը ստորագրող երկու ծերունի Սրբազանները կը յիշեն արդեօք թէ իրենք ալ վարդապետ ձեռնադրուած են հանգուցեալ Սարգիս Պաարիարքէն որ իր եպիսկոպոսութիւնը Սիսէն առած էր։ Մենք անձի հետ գործ չունինք, խնդիրը սկզբունքի վրայ է։ Հայ եկեղեցւոյ նուիրապետութիւնը ամէն ուրեք նոյն է։

Շատ լաւ կը յիշեմ ակէ բաւական

տարիներ առաջ։ Սիս ձեռնադրուած եպիսկոպոսի մը արգիլուած էր Եկեղեցին եպիսկոպոսական զգեստով պատարագելը, այսինքն առանց չթալ-թագի, յիշեալ եպիսկոպոսը կը պատասխանէ որ, արդէն չթալ-թագը Հայ եկեղեցին չվերաբերիր և յետսամուտ բան մըն է և կը պատարագէ սաղաւարտով։

Չթալ-թագը՝ Կիլիկիոյ նշանաւոր Եպիսկոպոսներէն Ներսէս Լամբրոնացին առած է Լատիններէն, բայց զարմանալին այն է որ, այսօր մեր օրացոյցներէն Լամբրոնացիին անունը վտարող Արեւելեան Եպիսկոպոսները դեռ իրենց գլխին վրայ կը կրեն անոր լատիններէն առած չթալ-թագը։ Չգիտեմ թէ ինչ տրամաբանութիւն կայ այս մեր կրօնական բարձրատիճան Սրբազաններու մտածումներուն և Կիլիկիոյ Եպիսկոպոսաց մասին տրուած որոշումներուն մէջ։

Կը յիշեմ քանի մը Սրբազան հայրեր, որոնք Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան ժամանակ իրրեւ ընտրելի բաւական քուէներ ալ առած էին. եթէ իրենք ընտրուէին Կիլիկիոյ Կաթողիկոս արդեօք հիմակուան պէս պիտի խորհէին։

Ժամանակին հանգուցեալ Աշչգեան Սրբազանին դիմում եղած էր որ կ'ընդունէր եթէ զինքը Կիլիկիոյ Կաթողիկոս ընտրեն։ Աշչգեան Սրբազանը պատասխանած էր որ, եթէ երբեք այդ բարձր պաշտօնը ընդունիլ կարելի ըլլար իրեն, առաջին անգամ պիտի դնէր որ խորը վերնայ Կիլիկեան և Մայր Աթոռին միջեւ ձեռնադրեալ եպիսկոպոսաց նմատմամբ, քանի որ մանաւանդ էջմիածնական եպիսկոպոսներն են որ Կիլիկիոյ Կաթողիկոս կ'ընտրուին չատ անգամ։

ՀՆԱԳԵՏ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, երէկ ընկերակցութեամբ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէլճեանի, Բ. Դուռ գնաց և այցելեց Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ֆէրիտ փաշայի։

ԿԻԼԻԿԻՈՑ Ս. Կաթողիկոսը մտադիր է առաջիկայ գարնան Միւռոնօրհնութեան հանդէս կատարել Սսոյ վանքին մէջ։ Այս առթիւ հիմակուընէ սկսուած են պատրաստութիւններ տեսնուիլ։ Բացի տեղական ծաղիկներէն անհրաժեշտ է նաեւ հարիւր տեսակի մօտ զանազան անուշահոտ խունկեր ու հալվէներ, որոնց համար յանձնարարութիւններ եղած են պատկանեալ տեղերը։

ԴՊՐԵՎԱՆԵՐԻՆ խնամակալութեան կողմէ այս տարի վանքին երկրորդ դասարանը ընդունուած են 14 պատանիներ, որոնց 8ը Արմաշ հաճած են։ Անասնական անոնց անունները. Կարապետ Այվազեան (Մանիլակցի), Արամ Տիմիճեան (Ատաբազարցի), Պօղոս Տօնիկեան (Պանտրմացի), Սիրական Օրլանեան (Մարաշցի), Սուքիասնոս Թօխումեան (Մարաշցի), Յակոբ Մինճեան (Ատաբազարցի), Գրիգոր Գապէնճեան (Եդեսիացի) և Մկրտիչ Ինճոեան (Եդեսիացի)։ այս վերջինը ընդունելութեան սովորական պայմաններէն դուրս ըլլալով անյարմար նկատուեցաւ Դպրեվանք ընդունուիլ և այս մասին ալ Եդեսիոյ Առաջնորդին հարկ եղածը գրուեցաւ։

—Արմաշու Ներքին տեսուչ Տ. Մեսրոպ վրդ. Նարոյեանի առաջնորդութեամբ ձեռնադրուելու համար հոս գալիք հինգ ընծայցուներուն ձեռնադրութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ս. Ստեփաննոսի տօնին օրը։

ՄԱՆԶԷՍԹԵՐԻ ազգայինները տեղեկանալով որ Արմաշի Դպրեվանքը պէտք ունի կարգ մը կերպասեղէններու, ներքին պիտոյից գործածուելու համար, և փափաքելով ձեռնտուութիւն մը ընել, տեղւոյն մէջ գտնուող ազգայիններէն կարգ մը պիտոյքներ հաւաքած են, որոնք պիտի ղրկեն Արմաշ։ Խնամակալութիւնը որոշեց շնորհակալութեան գիր մը գրել։

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ կոնդակ մը ղրկուեցաւ Դաւիրէի ազգայիններէն Պետրոս էֆ. Կարապետեանի որ. ինչպէս ծանուցինք, Վանայ Երամեան վարժարանին 600 ոսկիի նուէր մը ըրած էր։

ԲԱՀԱՆԱՑԻՑ կրկնամաւնութեան առթիւ Երուսաղէմի Ս. Պարիրաք Հօր կողմէ էջմիածին ղրկուած պատասխանագիրը, խմբագրած է Տ. Մամբրէ եպս. Մարկոսեան իր ճկուն ու գեղեցիկ հայկաբանութեամբ։

ԲԱԼՈՒԻ Առաջ. Փոխանորդը և Դուռ. վարչութիւնը գիր մը ուղղելով Պարիրաքարան վերջին պնդած են առանձին առաջնորդ մը ունենալու պէտքին վրայ, նկատելով որ կարգ մը եկեղց., կրթ. և վանական խնդիրներ երեսի վրայ կը մնան և կը կարօտին միայն, բանիբուն վարդապետի մը։ Տեղական գործերը քահանայով կարգադրել հնար չէ, ինչպէս նաեւ հնար չէ հեռաւոր առաջնորդի մը ազդեցութեամբ (Տիարպէքիր) կառավարուիլ։ Ուստի խնդրած են որ կարող վարդապետ մը ղրկուի։

ՏԻԱՐԳԷՔԻՐԻ Առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ վրդ.ի պաշտօնավարութեան դէմ գանգատներ հասած ըլլալով Պարիրաքարան, Կրօն. Ժողովոյ կողմէ քննութեան ենթարկուած, կարեւորութենէ զուրկ համարուած և գոհունակութիւն յայտնուած էր Առաջնորդին և այս ամէնը ծանուցուած էր։ Տեղւոյն Առաջնորդը հարկ դատած է այս անգամ իրեն դէմ եղած գանգատներուն չարժանիթը ու պատճառները՝ կարգ մը անհատներու կողմէ գործածուած դարձուածքներ, Պարիրաքարան հաղորդելու և այս առթիւ տեղի ունեցած գրութիւններ և թղթակցութիւններ Պարիրաքարան ղրկած է։

ՔԻՐՄԱՍԹԻՒ (Պանտրմա) Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան մասին գանգատագիր մը ղրկուած էր Պարիրաքարան և այս մասին բացատրութիւն ուղուած էր Վիճակին Առաջնորդական Տեղապահէն։ Այս անգամ խնդրոյն վրայ երկար բացատրութիւններ հաղորդուած են Առաջնորդարանին կողմէ, որոնցմէ կը տեսնուի թէ եղած գանգատները կարեւորութենէ զուրկ են։

ՏԱՐԷՆՏԷՆ Մկրտիչ Թուրեան «Դաւառի կեանքէ դրուագներ» անուն տեղական բարքերուն վրայ սանսարի ձեւով բաւական ընդարձակ ձառագիր հատոր մը ղրկած է Ց. Իզմիրեանց գրական Ցանձնաժողովին։

«ԼՈՒՅՍ» կրօնաթերթը որ մօտ երկու տարիէ ի վեր կը հրատարակուէր Բարգէն վրդ.ի խմբագրապետութեամբ, կը լսենք թէ այս տարեշրջանէն սկսեալ պիտի յանձնուի Դպրեվանքցի ուրիշ վարդապետի մը իսկ։ հրատարակութիւնը պիտի սանձնէ Պալենց գրատունը։

ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ Ցարութիւն տարկաւագ որ կրօն. Ժողովին կողմէ կարգադրուկ եղած էր, այս անգամ գրով մը բողոքած է Պարիրաքարան, առանց քննութեան և առանց պատճառի կարգադրուկ ըլլալուն համար և քննութիւն պահանջած է։

ԲԱԲԵՐԴԻ Դաւառ. Ժողովոյ անդամներէն երկու եկեղեցական և երկու աշխարհական պակսած ըլլալով, Պարիրաքարանի հրահագին համաձայն ընտրութիւն կատարուած և Ժողովոյ տեղամ ընտրուած են եկեղեցականներէն. Տ. Տ. Յուսիկ և Վահրիճ քհ.ները. իսկ աշխարհականներէն՝ Տարք՝ Յովհաննէս Գէորգեան և Յակոբ Աղապապեան։ Այս ընտրութիւնը հաղորդուած ըլլալով Պարիրաքարան, հաստատութիւնը խնդրուած է։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Առաջնորդ Տ. Պետրոս Ս. Արքեպ. նկատելով որ Գէորգ Վրդ. Ասլանեանի Վիճակէն հրաժարումը Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսէն ընդունուած չէ և Տ. Երուանդ Վրդ. Քղիի մէջ իր պաշտօնը շարունակել յօժարած է. և նկատելով որ Սեբաստիոյ Վիճակին ընդարձակութեանը համար բանիբուն վարդապետի մը ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, Քաղաք. Ժողովոյ որոշմամբ խնդրած է Ազգ. Պարիրաքարանէն որ եթէ ինքն ևս պատշաճ դատէ, Տ. Զաւէն Ծ. վրդ.ը առաջն. Փոխանորդ անուանուի։

ՎԱՆԱՑ առաջն. Փոխանորդ Տ. Մեսրոպ քհ. Ճանիկեան և կրօնական Ժողովը ծանուցած են Պարիրաքարան թէ Քաղաք. Ժողովը որ ժամանակէ մը ի վեր ձեռնթափ եղած էր գործելէ, հրաւիրուելով Առաջնորդարան, յորդորած է համակերպելու Ս. Պարիրաքին հրամանին, և գործակցելու աշխատութեանց. Ժողովականներէն հինգը վերջնական կերպով ստանձնած են իրենց պաշտօնը, գործի ձեռնարկած և կազմած են իրենց դիւանը։ Իսկ հրաժարեալ երկու անդամոց տեղ՝ Ժողովոյ անդամ կարգած են Պետրոս էֆ. Գափամաճեան, և Վահան էֆ. Մարութեան, և խնդրած են որ այս երկուքին ընտրութիւնը հաստատուի բացառիկ կերպով։

ԽՈՐԻՆ ցաւով կը լսենք թէ ծանօթ սեղանաւոր Յովհաննէս էֆ. Յակոբեան անկողնոյ կը ծառայէ մէկ քանի չաբաթէ ի վեր։ Հիւանդութիւնը թէեւ վտանգաւոր հանգամանք մը չունի, սակայն զաւակը՝ Մարթէն էֆ. Յակոբեան Եւրոպայէն մասնագէտ բժիշկ մը հրաւիրած է, յարգելի հօրը դարմանումին համար։ Արագ ապաքինում կը մաղթենք։

ՊԷՅՐՈՒԻԹի Ֆրանս. Բժշկ. վարժարանի շրջանաւարտից քննութիւնը աւարտեցաւ, Նոյ. 24 (Հ. Ե.)։ Վայրկեաններու բաշխումը և սովորական երդումի հանդէսը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Բարիզէն և Պոլսէն եկած մանագէտ բժիշկներու և տեղւոյն Ֆրանս. հիւպատոսին. յետոյ շրջանաւարտներու լուսանկարը քաշուեցաւ։

Ներկայ տարուան բժշկական կարգէն չորսը միայն Հայ են։ Պ. Պ. Յովհաննէս Յակոբեան՝ Առանցի, Պօղոս Խառոյեան՝ Քիլիսցի, Պաղտիկ Վարդանեան՝ Սվազցի և Արմենակ Պոյաճեան, իսկ դեղագործներու մէջ Պ. Խաչիկ Փաստրմաճեան՝ Երզնկացի։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ միաբաններէն Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեան և Տ. Եփրեմ Վ. Պէզիրճեան, անցեալ ուրբաթ օր Լյոնի չոգենաւով Պէյրութ հասած են։ Առաջինը Դամասկոսի Առաջնորդի պաշտօնով, իսկ երկրորդը ժամարար և խոստովանահայր։ Պէյրութի հոգեւոր հովիւ Տ. Գէորգ Վ. Ճանասեան դիմաւորեց երկու վարդապետները, որոնք երկու օր հիւրասիրուելէն ետքը Ս. Նշան վանքին մէջ, վաղայաջորդ կիրակի առաւօտեան կառախմբով մեկնեցան իրենց նոր պաշտօնատեղին, որոնց մեկնումը կանխաւ հեռագրով հաղորդուեցաւ ի Դամասկոս Քէշիշեան Վահան Վ.ին և տեղւոյն ծանօթ ազգայիններէն զրա՛ար միւֆթիթիի Մելքոն էֆ. Սաքիսեանի։

ԿԸ ԼՍՆԵՌ թէ՝ ամսոյս 14ին իր մահկանացուն կնքած է, Արեւ. Մամուլի ողբացեալ հիմնադիր Մատթէոս Մամուրեանի մայրը և Հրանա էֆ. Մամուրեանի մեծ մայրը՝ այրի Տիկին Թագուհի Ց. Մամուրեան իր հարիւրամեայ հասակին մէջ։ Մեր ցաւակցութիւնները։

ՍԿԻՍԱՐի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ վերաշինութեան և Օծման 18րդ տարեդարձին առթիւ, նոյն եկեղեցիին քարոզիչ Տ. Ներսէս Վրդ. Դանիէլեան, առաջիկայ կիրակի (Նոյ. 26) ի նշան երախտեաց, յատուկ Ն. Պատարագ պիտի մատուցանէ և ապա Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Վսեմ. Մաթաւս էֆ. Ունճեանի բարեյիշատակ ծնողաց և Եղբօր հոգւոց համար։

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ կիրակի, Նոյ. 26, եկեղեցւոյս Սրբոյն Նիկողայոսի Սքանչելագործ Հայրապետին ծանամատութիւնն ըլլալով, Թաղիս քարոզիչ Տ. Մկրտիչ Վրդ. Զլզատեան հանդերձեալ է հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցանել ի մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորաց։

Այս առթիւ կը խնդրուի հեռաւոր և մերձաւոր եկեղեցասէր ժողովրդէն որ ի նկատ առնելով եկեղեցւոյս և վարժարանիս վիճակը, հաճին ներկայ գտնուիլ արարողութեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Թօքգարբ.ի

Աբեճադպիր Վ. Աբեճապեան
ՅՈՍԷՓ ՀԷԶՍԻՐԼԵԱՆ ՅԱԼԻԼԻ Մ. ԱՆՅՈՒՆԵԱՆ

ԳԱԼՊԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ի դիտութիւն բարեպաշտ ազգայնոց կը ծանուցուի թէ՝ յառաջիկայ կիրակի 26 Նոյ. Գալֆ. Ազգ. աղջկանց Որբանոցին հասատութեան 40րդ տարեդարձին առթիւ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է օրուան հանդէսին նախագահելու և իր հոգեշունչ քարոզով մխիթարելու սանուհիներն և բարեպաշտ ժողովուրդը։

Թաղիս քարոզիչ Տ. Գրիգորիս Վրդ. Պալագեան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ, յետ որոյ Ն. Սրբազնութեան հանդիսապետութեամբ հիմնադիր Սրբուհի Մայրապետին և համայն բարերարներու ննջեցելոց հոգւոյն համար պաշտօն պիտի կատարուի։ Ապա թափօրը ըստ սովորութեան Որբանոց պիտի առաջնորդուի, ուր նաև հոգեհանգիստ, աղօթքներ և մաղթանքներ պիտի կատարուին։

Կը խնդրուի ներկայս իբր հրաւիրագիր նկատել։

Ոսկեղջիւրի չոգենաւերը նոյն օրը ուղղակի Հալըճի-Օղլուի նաւամատոյցը պիտի հանդիպին։

Մայր Գալֆ. Ազգ. Որբանոցի
Գրիսիցեն Մայր. Փափազեան
22 Նոյ. 1906 Խասգիւղ

ԱՊԱՐԱՆԿ
ԻՆՆԵՐՈՐԻ ՀԱՆԳԻՍԸ
Բ. ՏԱՐԵԵՐԶԱՆ
ԹԻՒ 12ՐԴ

Մաղիկի 12րդ թիւը հրապարակ կ'ելլէ այսօր չահեկան բովանդակութեամբ։

Յօդուածներ ունին Օր. Հայկանոյշ Մառք (Պէ՞տք է ըլլա գիշերօթիկ վարժարաններ), Օր. Զապել Մոմճեան (Ինչո՞ւ գեղեցիկ չըլլանք), Օր. Մաթիլտ Ասուլուածատուր (Կին առնելու արուեստը), Օր. Նինի (Նէնիին Օրագիրը), Օր. Գրիսիցեն Մելիքեան (Խոհանոցի դասեր.— Տանձի քօմբօթ.— Կիսմիւշ ձուկ.— Հորթի միս), Օր. Մաքի Պեռոսեան (Աղջկան վտանգը), Օր. Առուսեակ Գալֆեան (Գեղեցիկը թէ բարին), և Օր. Վարդուհի Յովնանեան (Բէլ-Մէլ Նօթեր)։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS
6 Դեկտեմ. 1906

Ֆրանսական 3%	96.12
Օսմանեան Միացեալ	94.42
Երկաթուղի	149.75
Պանք Օթթոման	679.—
Ռէյժի	—.—
Թրանսվալ	—.—

ԱԶՈՒԸՆԻԴ ԼՈ՛ՅՍ ԵԼԱԾ Է

բոլորովին չքեղ կողքով և գեղարուեստական կազմով մը հրապարակ ելած է

Առաջուց իր վրայ ա՛նքան խօսեցուցած, շնորհալի ու հրաշալի գիրքը,

ԹՔՆԴԻԹԻՆ ՀԵՂԻՆԱԿԱՆ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

1907, յառաջիկայ Տարեւան համար։ Զբօսալի ու պիտանի

հրատարակութեամբ ծանօթ Տպարանատէրք ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ, որոնք ոչի՛նչ խնայած են՝ այս Տարեցոյցին զուտ գեղարուեստական հանգամանք մը տալու և ճշմարիտ Սալոնի Գիրք մը դարձնելու համար զայն։

Նիւթերու այլազանութեան շահեկանութեան և մանաւանդ գիրքին ընդարձակութեան կրկնակ տեսակէտներով, ո՛չ մէկ տարեցոյց կրնայ մրցիլ այս գիրքին բովանդակութեանը հետ։ «ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ» ստուգիւ անգնահատելի գործ մըն է, և լիուլի արդարացնող իր Տարեցոյց անունը։ Հեղինակը իր իսկատիպ գրիչով յօրինած է իր անդրանիկ այս երկին բոլոր էջերը զարդարել ա՛յնպիսի նիւթերով՝ որոնք ամէն ճաշակի ու տարիքի պատկանող անձերէ կարելի ըլլան կարդացուիլ։

Ուրեմն.

Ուրեմն, մի՛ ուշանաք և ցնծացէ՛ք ձեր 8 դրուշը, դնելու համար

ԹՔՆԴԻԹԻՆ
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸԷՆ
ԶԲՕՍԱԼԻ ՈՒ ՊԻՏԱՆԻ

Միակ կեդրոնատեղի
Վ. և Հ. Տէր-Ներսէսեան Տպարան
Սուլթան Համամ, Կ. Պոլիս։

Մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ։
Գաւառներու համար 10 դրուշ

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պիթլիս վիլայէթի տախիլինէտ Բէրլավարի գայմագամլըղը՝ Վարթօ գայմագամը Իսմայիլ պէյէ, Վարթօ գայմագամլըղը՝ Բէրլավարի գայմագամը Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆէնտիյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ սրը։

ՆԸՇԱՆ

Իզմպանելէրը միֆէթթիշի սատելլու Թահիր փաշայա հիւսնը խրամէթիսէ մէպնի թէպտիլէն իւշիւնճիրիթպէտէն Օսմանի նըշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ սրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Հարցում եղած էր թէ առւտր. դատարանները ինչ ընթացք պէտք է բռնեն այն վաճառականներուն հանդէպ, որոնք իրենց վճարումները դադրեցնելէ ետք, իրենց պահանջատէրներուն հետ դուրսը համաձայնութեան մը կուգան։ Դատական նախարարութեան խորհուրդը քննելով խնդիրը պատասխանեց թէ, այդ պարագային ինչպէս նաև այն պարագաներուն՝ ուր՝ ըլլա՛յ պահանջատէրներէն մին, ըլլա՛յ սնանկ վաճառականը իրենք իսկ դիմում ընեն դատարան. ուր՝ պայմանաժամը աւարտած և բրօթէքթօնները կատարուած առւտր. մուրհակները պարտապահանջներուն ձեռքը գտնուին, առանց ո և է դիմում տեղի ունեցած ըլլալու. ուր վաճառատուն մը գոցուած ըլլայ իր վճարումները դադրեցնելովը, ուր՝ այդ տունը իր պարտապահանջներուն հաշուեյարդարութեան միջոց մը առաջարկած ըլլայ և ուր՝ գործ մը սնանկութեան ձեւ մը ունենայ, այս բոլոր պարագաներուն մէջ առւտր. դատարանները իրաւունք ունին ի պաշտօնէ սնանկ հռչակելու, առւտր. օրէնքին 150րդ յօդուածին համաձայն, և անհրաժեշտ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները լրացնել։

ԳԱՐԱԲԻԷՕՅԻ ԿԱՄՈՒՐՋԸ. — Բանակցութիւններ կը կատարուէին Դարաքէօյի կամուրջին վերաշինութեանը համար։ Որոշուեցաւ կամուրջին շինութիւնը յանձնել գերմանական Մաշինպաու գործարանին։ Այս մասին պայմանագրութիւնը և յանձնառութեան տեսրը, առջի օրը, փոխանակուեցան։ Նոր կամուրջը երկու եզերքներուն վրայ պիտի կապուի յենարաններու և հիմակուան պէս «տուպա»ներու վրայ պիտի հաստատուի։ Շուրջը լաւ պաշտպանուած պիտի ըլլայ։ Շերքէթի, Մախսուսէի և Ոսկեղջիւրի չոգենաւերուն համար կանոնաւոր նաւամատոյցներ պիտի չինուին։ Նոր կամուրջին շինութեան առթիւ մասնաւորաբար նկատողութեան պիտի առնուին նոյն չոգենաւերուն կրած դժուարութիւնները՝ կամուրջին մօտենալու մասին։ կամուրջին երկու կողմերը մայթեր պիտի դանուին անցուդարձը դիւրացնելու համար։ Ծովային զինուորներուն յատուկ հոյակապ չենք մը պիտի կառուցուի։ Որոշուած է նաև կամուրջին երկու կողմը խանութներ չինել։ Վերջապէս, նոր կամուրջը գիտական բոլոր կատարելութեանց համաձայն պիտի չինուի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳԱՐՏԻՒ գոմիսէրութեան դիւանին Տնօրէն Բաղրատ պէյ առջի իրիկուն կառախումբով Բարիզ ուղեւորեցաւ՝ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահին ստորագրութիւնը դնելու օսմ. միացեալ նոր պարտաթուղթերուն վրայ, որոնք պիտի հասատատուին՝ առանձնաշնորհեալ պարտաթուղթերու «քոնվէրսիոն»ի հետեւանքով։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄՆԵՐԸ. — Հագիգաք կ'ըսէ թէ ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ, լումայափոխները, փոխանակ քառասունի, սկսած են քսան փարայով չորս քառորդ տալ։

ԴՐՈՇՄԻ ՕՐԷՆՔԸ.— Դրաշմի նոր օրէնքին տրամադրութիւնները սկսած են արդէն գործադրուիլ մեծ փութով։ Դեսպանատուներու կողմէ զեկուցեցաւ բոլոր օտարահպատակներուն թէ՝ ասկէ վերջը ինչպէս Օսմ. հպատակները՝ իրենք ալ ենթակայ են յիշեալ օրէնքին տրամադրութեանց։

ԴԵՂԵՐԸ.— Թաղապետական շրջանակներու առողջապահական քննիչներուն ծանուցուեցաւ՝ քննել թէ ուրուած դեղեր և առանց արտօնութեան պատրաստ ու ուրուած դեղեր կը ծախուին թէ ոչ։ Նաև Պայազիտի «քէօքճի»ներուն և Մրբոր Զարշուի խանութպաններուն մասին ալ այդ կարգի քննութիւն մը կատարելով, արդիւնքը տեղեկագրել։

ԱԾՈՒԽ.— Ջեռնհաս պաշտօնատունը, որպէս զի ձմեռուան սառակի միջոցներուն ժողովուրդը չնեղուի, պատրաստ ածուխի քանակութիւնը գիտնալ ուզեց և տեղեկութիւն ստացաւ թէ Ալեթէբոլը դաւառակին եզերքները 1,230,000 և Միտիայի նաւամատոյցներն ալ 1,507,000 օքա պատրաստ ածուխ կայ։

ՏԻՊԱՐ ԿԻՆ ՄԸ.—Դուռ-Դարուցի կին մը, Զօրապճի Յովհաննէսի կինը, Վերգին առջի օր մինչեւ Սալմաթոմրուք սրճարար Սարը կարապետի առնը կ'երթայ և կը կտրէ ինչ որ կը գտնէ, հայելի, դարակ ևն.։ Վերգինի հոն գացած պահուն կարապետի ընտանիքը հոն չէ եղեր, և դուռը բացեր են միւս վարձակալները։ Կ'ըսուի թէ կնոջ բարկութեան պատճառը իր երկան Սարը կարապետի հետ ունեցած հակառակութիւնն էր։ Հիմա գործը ոստիկանութեան ինկած է։

ՀՐԴԵՀ,— Երէկ գիշեր, ժամը 9ին, հրդեհ ծագեցաւ Նշան Թաշ, Թէշվիգիէ ճաատէսի, քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամներէն Մէհմէտ փաշայի ապարանքէն։ Շէնքը բոլոր այրեցաւ։ անոր դիմացը՝ ծովային նախարար վախճանեալ Հասան փաշայի ժառանգորդներուն սեպհական տուներու պատուհանի փեղկերն ալ այրեցան։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 5 դեկտ.— Նախագահ Բուզվէլտ յայտարարեց թէ ճաբոն կարդ մը պայմաններով կը հաւանի ընդունիլ Բալիֆորնիոյ ճաբոնցի դպրոցականներուն կացութիւնը։ Մ. Նահանգաց մէջ հանրային կարծիքը մեղմացաւ այս յայտարարութեան հետեւանքով։

ՀՌՈՄ.— Ճաբոնի դեսպանը յայտարարեց թէ անտեղի է պատերազմի հաւանականութեան կարծիքը։ Բայց, ըսաւ, իր կառավարութիւնը ոգւով չափ պիտի աշխատի ջնջելու ամերիկեան նախապաշարումները Դեղին ցեղին դէմ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ուաշինկդընի մօտ Ամերիկացիներ ծեծեցին ճաբոնցիները և արտաքսեցին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Թանձէր ղրկուելիք սպանիական զօրախումբը կը բաղկանայ 1200 զինուորէ։

ԹԱՆՃԷՐ.— Ֆասէն մարոքցի զինուորներ ճամբայ ելան, Թանճէրի մէջ բարեկարգութիւնը վերահաստատելու։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պաշտօնական Զեկոյցէ մը կ'երեւի թէ ռուսահաճոյական պատերազմին համար ծախք եղած է 1 միլիառ 900 հազար ռուպլ։

— Կ'ըսուի թէ Մ. Սդօլիբին պիտի հրաժարի և իրեն պիտի յաջորդէ Կոմս Վիդդէ։

— Այս առտու սկսաւ ծովակալ Նեպոկադովի նաւաբաժնին անձնատուութեան խնդրին դատաւարութիւնը։

ՎԻԵՆՆԱ.— Աւստրիամաճառ Մամուլը մեծ գովեստով կը խօսի Պառոն Էրէնթալի յայտարարութեանց վրայ։ Շատ քիչ անգամ այսքան յստակ կերպով խօսուած էր արտաքին քաղաքականութեան վրայ։ Կը յուսացուի որ Մ. Վուչիչ մեկնումով Սերպիա համաձայնութեան պիտի դայ Աւստրիոյ հետ։

ԲԷՇԹԱ.— Աւստրիոյ պատուիրակութեան ելմտացոյցի յանձնաժողովը ընդունեց ծովային սովորական ու արտասովոր ելմտացոյցը։ Վիճաբանութեանց պահուն մէկ քանի առնաբաններ անհրաժեշտ նկատեցին նաւային յենակէտեր և մանաւանդ նաւատորմին համար գործողութեանց կեդրոն մը հաստատել Տալմացիոյ եզերքին վրայ, որպէս զի Աւստրիա-Հունգարիա աւելի ազդու քաղաքականութեան մը հետեւի։ Հունգարական պատուիրակութեան բանակին յանձնաժողովը ընդունեց զինուորական ելմտացոյցը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ նոր նախարարները երբ օրինական երդումը պիտի կատարէին, դժուարութիւններ ծագեցան ծովային նախարարի պաշտօնին համար։

ՀՌՈՄ.— Ելմտական նախարար Մ. Մայորանա Երեսփ. Ժողովին մէջ պարզեց երկրին ելմտական կացութիւնը։ Ելմտացոյցը կը փակուի 63 միլիոն ֆրանք հասոյթի յաւելումով մը։ Նախարարը յայտարարեց թէ երկրին ամենեան բարգաւաճումը մեծապէս աւելցած է վերջին տարիներս։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Քլիֆթըն քաղաքին (Արիզոնա) կէսը ողողուեցաւ թումբի մը խորտակման հետեւանքով և քանդուեցաւ։ 60 հոգի կորան։

ՎԻԵՆՆԱ.— Գործարանատէրերէ և առևտրականներէ կազմուած ժողով մը որոշեց 1908ին ցուցահանդէս մը կազմել Վիեննայի մէջ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր գահակալութեան 60րդ տարեդարձին առթիւ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Ինքզինք Նոր Եղիա յորջորջող կեղծ աղանդապետ Տօուի մտագրեցաւ։ Աւելի քան 15 միլիոն ոսկեր մսխեց կեանքին մէջ, և 5 միլիոն տոլար պարտք ունէր։

ԲԱՐԻԶ.— Գերման հանգուցեալ վարչապետին զաւակ Իշխան Ֆրեատերիք Ֆարլ Հօհենլօհէի բողոքին վրայ թէ խարեբայութեան մը զոհ գացած է, Բարիզի մէջ երկու սեղանաւորներ ձերբակալուեցան։

ՍԱԿԱՐԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ. Ո.	102.26
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	102.24
Երէկուան էն բարձր գինը »	102.27
» էն վար գինը »	102.22½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ ֆր.	149.37½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ »	148.87½
Երէկուան էն բարձր գինը »	149.37½
» էն վար գինը »	148.87½

Շերքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	42.
Շերքէթը Խայրիէի Համիտիէ	Օ.Ո.	5.
Միտիլլիի Պանքա		5.75
Սելանիկի «	ֆր.	173.
Քոմէրսիալ	Ա. Ո.	9.06
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	125.
» Օրտինէա	»	116.
Իզմիրի քարափ	»	596.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.65
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	10.90
Ժիւխսանա Թրամվայ	» »	6.10
» պարտաթուղթ	ֆր.	492.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	308.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	18.22
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	439.—
Քէշէի Ֆօնսիէ Էժիբս.	1886	335.50
» » »	1903	268.50
Թրանսվալ		59.—

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն	ֆր.	265.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	435.—
» « » Նոր	Օ.Ո.	4.05
Լաւրիոն	ֆր.	74.—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղր.էն	ղր. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87.08
Անգլիական ոսկի	109 38
Բօլ	90.20
Մէճիտիյէ արծաթ	107.27
Բուպլի թղթագրամ	8.65
Քրիմից	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղր.	109.32½
Բարիզի » »	ֆր.	22.97¾
Վիեննայի » »	քուրոն	21.93
Պերլինի » »	մարք	18.67

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

5 Դեկտեմբեր 1906

Ֆրանսական Ռանթ	3%	95.95
Օսմ. միաց. գոնս.	4% բաց.	94.47
» » »	գոց.	94.42
Բուսէլիի երկաթուղի	ֆր.	149.75
Ռէյժիի պարտաթուղթ	»	462.—
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	677.—
Քրէտի Լիոնէ	»	1201.—

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

ՍԹԱՄՊՕԼ
33, 35, 37
ՖԻՆՋԱՆՋԼԻԱՐ ՓՈՂՈՑ
ԳՈՐԳԵՐ

ԿԱՀԱԻՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍԱՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ.— ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ՎԵՐՄԱԿ ԳԱՐԱՍԵԱՑ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱՁԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱՁԱՌՈ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԲԵՐԱ
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ
ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԲԱՍԱԺ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ
36—8

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

Քրէտի Լիոնէի դրամատունը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ Սուլթան Համամ իր Պոլսոյ մասնաճիւղին մէջ հաստատած է դրամարկղեր՝ որոնք հասարակութեան տրամադրութեան տակ պիտի գտնուին, և որոնց մէջ կարելի պիտի ըլլայ ի պահ դնել արժէքուղթեր, վաւերագրեր, գոհարեղէններ, դրամ, բաժնեթուղթեր, պարտաթուղթեր, պետական թուղթեր, պանքնոթներ ընտանեկան թուղթեր, սեփականաթուղթեր ևն.։

Ամէն մարդ անշուշտ մեծ շահ ունի իր թանկագին առարկաները ի պահ տալուն մէջ, քանի որ զանոնք միանգամ ընդ միշտ ապահոված կ'ըլլայ գողութեան և հրդեհի ամէն վնասներուն դէմ։

Դրամարկղերը որոնք չատ աժան գինով մը վարձու կը տրուին, գոյութիւն ունեցող ամէն տեսակ դրամարկղերուն մէջ ամենակատարեալներն են, ինչպէս նաև ամէնէն ամուրները։

Անոնք գիշեր ցերեկ անդադար հսկողութեան տակ կը գտնուին, իւրաքանչիւր դրամարկղի իւրաքանչիւր բանալի, միայն մէկ բանալի ունի։

Բանալին վարձակալին կը յանձնուի և վարձակալը ինք իր կողմէ կրնայ ուզածին պէս գաղտնի հանգամանք մը տալ կղպելու և բանալու գործողութեան։

Վարձակալը ամէն օր կրնայ իր վարձած դրամարկղը գործածել առաւուն 8½էն մինչեւ իրիկուան 6ը։ (Ը.Ե.)։ 21—35

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

ՄԻՐԻՖԱՆԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ

Միրիֆանեան դերձակատունը Տարւոյն ամէն եղանակին մէջ իր բազմաթիւ յաճախորդաց լիուլի գոհացում տալու համար, այս անգամ հարկ համարած է մասնաւոր գործատուներէ ուղղակի բերել տալ ֆրանսական, անգլիական և իտալական ճոխ կերպասներ, ֆանթէզի ժիլէցուներ, բարտրսիւցուներ, բալթոցուներ ևն.։ Եւ որպէս զի Պատ. յաճախորդաց դիւրութիւն մը ալ ընծայէ իր գործատեղին վերջնականապէս փոխադրած է՝ Բերա, շիտակ ճամբայ, բասած կալաթա-Սէրայ թիւ 16 խանութը, ուր միա՛յն կարելի է գտնել խնամեալ աշխատութիւն, ճաշակ և նորութիւն և որ աւելին է՝ վերջի՛ն նորաձեւութիւն (coupe napolitaine), ու այս ամէնը՝ դիւրամատչելի պայմաններով։ Վստահ ըլլալու համար, կը բաւէ անգամ մը այցելել Միրիֆանեան դերձակատունը։

Թող փեսացուները օգտուին այս առիթէն։ 20—9

"ՕՄԷԿԱ,,

5 սէնթ իշխան թէհնիւտ օլունմուշ այրը սաաթլար, գարտն վէ էրքէք իչին էնվալ չէշիտ։
Եէկենանէ տէբօ զիթօսը էրսա՝ատէթտէ
ՕՐՕՋՏԻ-ՊԱՔ
41—50

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ
ՄԷՍՏՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Մէստճեան վաճառատունը որ առայժմ առավել Պօն Մարշէ վաճառատան քով կը գտնուէր այս անգամ փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոց, Օ Լիսն վաճառատան քով, Սմբատեան Աբաջիքմանին առաջին յարկը, ուր բոլոր առաջնոյն, վերջին նորաձեւութեան հատմաձոյն, կը վաճառէ կանանց յատուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերաբերեալ ամէն տեսակ զարդեր։

Եւրոպայէն դէռ նոր հասած են ձմրան եղանակի յատուկ գլխարկներ և գլխարկի վերաբերեալ զարդեր մեծ քանակութեամբ և կը ծախուին չափաւոր գիներով։ 30—22

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ
ՎԻՕԼԷԹԱ

Նոր խանութ բացած է Ղալաթիա, Հին Վօյվոտայի կից, Նօ. 91 և Եւրոպայէն բերել տուած է զանազան շաքարեղէններ և անուշեղէններ՝ վերջին նորաձեւութեան և ճաշակի համեմատ, համեղ և թարմ։

Այսպէս, կը գտնուին յիշեալ վաճառատան մէջ ՊՕՆՊՕՆՆԵՐ, ՇՕԿՕԼԱՆԵՐ, ՖՐԻՒԻ ԿԼԱՍԷ, ՖՕՆՏԱՆ ևն. ևն., իսկ հարմնիքի համար՝ գեղեցիկ և ճաշակաւոր մոմեր և ամէն տեսակ բաղդաչաքարներ և այլն, որոնց ցուցակը անգամ մը աչքէ անցուցողը կրնայ գաւափար կազմել գիներուն անհամեմատ աժանութեանը մասին։

Հարսանեկան ծաղկեզարդ մոմ՝ 3 քանոց, մէկ քօղք, և կիուլանթա, զոյգ մը կիսակոշիկ, զոյգ մը ձեռնոց, 20 տրամ արծաթթել այս բոլորը միմիայն 120 ղրշ.ի։ 25—12

Մ. ԵՒ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ — ԴԵՐՁԱԿ

ՎԱՅԵԼՈՒՋ ՀԱՅՈՒԻԼԸ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆ Է — Մ. և Կ. Շահնազարեան Եղբարք իրրեւ վաճառական—դերձակ ձմրան եղանակին առթիւ բալթօի, բարբասիւի, գօսթիւմի, բանթալոնի և ֆանթէզի ժիլէի համար անգլիական տոկուն կերպասներ բերել տուած ըլլալով, ճաշակաւոր ձեւով և մաքուր գործաւորութեամբ կարուած ամէն կարգի հագուստներով պատրաստ են գոհացընել ամէն իրենց դիմող յաճախորդները։

Հոն դիմողները պիտի տեսնեն թէ պատրաստ հագուստի գինէն ինչին տարբերութեամբ իրենց կը պատրաստուի այնպիսի ճաշակաւոր զգեստներ որ ամէնէն դժուարահաճներն անգամ ո և է դիտողութիւն չպիտի կրնան ընել կարուելիք մասին։ Ճշդապահութիւնը նշանաբան ըրած են, այնպէս որ խոստացուած ժամուն կը յանձնուին յանձնարարութիւնները։

Ամէն անոնք որ իրենց դերձակներէն այս տեսակ դժուարութիւններ կրելով կը դիմեն պատրաստ զգեստի վաճառատունները, թող դիմեն Մեծ-Շուկայ, ժամագործներու մէջ, Զուխաճի Խանին տակ, թիւ 6—8, կեպասեղինաց դերձակ-վաճառատունը։ Փորձելու համար անգամ մը այցելել կը բաւէ։

Զգուշաւոր գին. փեսացուներու համար մասնաւոր զեղչ 25—13

ԹԱԼԻՄԻ ԳԸՐԱԹ

Թօղլեան Առաքել էֆ.ի կողմէ պատրաստուած, հռչակաւոր գրագէտ մուալիմ Նաճի էֆ.ի կողմէ սրբագրուած այն ընթերցարանին պարունակութեանը ամէն մասամբ մեծ խնամք տարուած է։ Թուղթն ու տպագրութիւնը խիստ մաքուր, լեզուն սահուն և գիրը դիւրամատչելի է։

Տղոց դիւրընթեռնելի և ուղիղ հնչել տալու համար պէտք եղած տեղերը ձայնանիշեր (հարէքէ) դրուած են։ Վավ (ւ) գիրը՝ որ թէ օ, թէ ու, թէ էօ, և թէ ը հնչում ունեցող բառերուն մէջ հաւասարապէս կը գործածուի, զանազանելու եւ ըստ այնմ հնչուելու համար յատուկ նիշեր դրուած են։ Նմանապէս «թը» (խ) գիրը՝ բառերէն ոմանց մէջ ա և ոմանց մէջ ը գրի հնչում ունենալուն՝ ա հնչում ունեցողին տակը նիշ (խ) դրուած է։ Քեաֆ (յ) գիրը՝ որ իր բուն հնչումէն զատ բառերէն ոմանց մէջ է, յ, և ն ձայները կը հանէ՝ է հնչուելու համար՝ ك, յ հնչուելու համար՝ ك, իսկ ռնգային ն հընչուելու համար՝ ڭ ձեւերը անթերի գործածուած են։

Արաբերէն այն բառերը, որոնց մէջ բաղաձայն գրերը՝ կրկնելով պատասանել պէտք է, այսօրինակ բաղաձայններուն վրայ «չէշտէ» կոչուած սա (ـّ) նշանը դրուած է։ Օրինակ. հիսս حسّ, սբհհաթ صبّة, էհէմմիյէթ اهمّيت։

Բարոյական նիւթերու ընտրութեան կամ հեղինակութեան յատկապէս խնամք տարուած է. այս սկզբունքով խոյս տրուած է առասպելական և անբնական գրքերուն գրքերէն, որպէս զի տղայք սխալ եւ սնոտի գաղափարներով չի սնանին։

Նաև նախադասութեանց լրացուցիչ մասը կազմող՝ اخلاق حسنه (ախլաք հասէնէ) և متنوّع علوم تحصيل (թահսիլը իլուլումը միթէնէվվիա) ի նման ընդհանրապէս երկու կամ երեք բառերէ կազմուած ասացուածներու (որոնք անսիալ ընթերցումը բաւական կը դժուարացնեն) համար դրուած են այն յատուկ էսրէները, որոնք ևս այս կարգի բոլոր գրքերու մէջ անտես առնուած են։

Վավ գիրը որ երկու նախադասութեանց մէջ իբրև շաղկապ «էվ» և երկու հոմանիշ բառերու մէջ «ու» կը հնչուի, իւրովէ զանազանուած են. առաջին պարագային ֆաթհէ-ով (ـَ) և ներկրորդ պարագային պարզ վավ (ւ)ով, այսինքն առանց ֆաթհէի։

Գործածութիւնը սովորական եղած գիտական և գրական բառերուն, նաև յատուկ անուանց համար, Ա. և Բ. մասերու իւրաքանչիւր էջին տակ բառացուցակ մը զետեղուած է, իսկ միւս մասերուն մէջ նոյն բառացուցակը գրքին եռակի կողմը դրուած է՝ այրուբենի կարգով։ Դասերուն աշակերտաց մտքին մէջ տպաւորուած ըլլալ կամ չըլլալը հասկնալու համար ուսուցչաց կամ ծնողաց կողմէ հարցումներ պատրաստուած են։ Վերջապէս թուրքերէն լեզուն ուղիղ պատասանելու և գիւրաւ սովրելու համար՝ ներկայ ընթերցարանը իր տեսակին մէջ առաջնակարգ գործ մը է։

Այս գործին մէջ չգտնուիր նիւթ մը որ աւելորդաբանութիւններով, կրկնութիւններով, շղթայապէս խօսուած քներով խճողուած ըլլայ. անտեղութիւն մը՝ որ օրուան լրագրութեան մէջ անգամ նկատողութեան առնուած է։ Թալիմ գբրաթ՝ ահա՛ այս դրութեան շնորհիւ 32րդ տպագրութեան արժանացած է։ Սոյն ընթերցարանը այս ամէն յատկութիւններով օժտուած ըլլալով հանդերձ՝ գիրքին տէրը առով չատանալ, կանգ առնել չգիտեր. հետեւաբար նոր տպագրութիւններու ատեն պէտք եղած բարեփոխութիւնները ընելէ ետ կեցուած չէ։ Որովհետեւ գրավաճառ և տպագրիչ Առաքելէֆէնդին՝ իր մշանջենական զբաղմանց առարկայ ըրած է զայն ամէն մասամբ օգտակար ընծայելու համար։ Ընթերցումը այսքան դիւրացնող և ճիշտ արտասանել տուող այս գործը՝ երբ Թուրք տղայոց համար մեծ յարգ գտած է, և ուսուցչական մարմնոյ կողմէ ա՛նքան կորովորութիւն արուածէ, ապա որքա՛ն կարեւորութիւն տալ պէտք է այն ժողովուրդի տղոց համար, որոնք պարզ խօսակցութենէն և նոյն իսկ հասարակ իրերուն անունները գիտնալէ անգամ զուրկ են։ Ուստի նոր հիմնարկուած գպրոցական տեսուչներուն և տղայոց յառաջդիմութիւնը իրենց փառք ու պարծանք համարող նորահաս ուսուցչներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս մասին։ Կը ծախսուի Պապը-Ալի հատուտի թուրք գրատուները, ինչպէս նաև գլխաւոր հայ գրատուները։

Ա. և Բ. մասերը՝ հարիւրական փարա, իսկ Գ. և ձեռագրեալը (ըսէթ խարիը) 4 ական դահեկան է։ Մեծաքանակ գնողներու զեղչ կ'ըլլայ։ Բաւական ատենէ ի վեր սպառած Դ. մասն ալ՝ ուրիշ ընտիր և բարձր նիւթերով պատրաստուած ըլլալուն՝ առաջիկային պիտի տպագրուի։

ԵՌԱՆԿԻՒՆ ՄԱՐՔԱՆ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՓՏՈՒԹՅԷՔ
ԵՐԲ ԼԱՍԹԻՔ ԿԱԼՕՇ ԳՆԷՔ

որովհետեւ Բէթրսպուրգի անխարդախ ռուսական լասթիկները միմիայն այս եռանկիւն մարքան կրողներն են։ Եռանկիւնին մէջ ռուս տառերով պէտք է գրուած ըլլայ

1860 Ս. ԲԷԹԷՐՍՊՈՒՐԳ

Եռանկիւն մարքայով ռուսական անխարդախ լասթիկները իրենց տոկունութեան ու շատ ատեն դիմանալուն համար, թէ՛ Եւրոպիոյ և թէ Օսմ. երկիրներուն մէջ միշտ կը փնտռուին յաճախորդներէն, ուստի կալօշ լասթիկ ծախող խանութպաններ հանրութիւնը խաբելով եռանկիւն մարքայով ռուս լասթիկի տեղ անոր կեղծը կուտան ու եռանկիւն մարքայովին գինը կ'առնեն։ Հետեւաբար ո՛վ որ փտած ու կեղծ լասթիկ գնել չուզեր պէտք է անպատճառ այս եռանկիւն մարքան փնտռէ քալօշ լասթիկներուն տակ։ Օսմ. երկիրներու համար միակ ներկայացուցիչ ՄԱՆՍԻԱՔԻ Ծ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ, Կ. Պոլիս Մէյտանճրգ փողոց թիւ 54, 56։

25—13

ԼԱ ԻՆԻՈՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ
La Union et le Phénix Espagnol

ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Բարիզի իր կայուածները	Պահեստի գումար
12,000,000 ՖՐ.	7,000,000 ՖՐ.	59,000,000 ՖՐ.

Ամսական 2 ֆր.ի վճարման փոխարէն, 20 տարի վերջը «ԼԱ ԻՆԻՈՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ» ապահովագրական ընկերութիւնը կը խոստանայ 600 ֆր. վճարել ապահովագրեալին։

Եթէ պայմանագրին լրանալէն առաջ, ապահովագրեալը մեռնի, ընկերութիւնը մինչեւ մահուան օրը վճարուած ապահովագիններուն (բռիմ) ամբողջովին կը հատուցանէ տանց առոյսի։

Եթէ ապահովագրեալը 3 տարի վճարելէ վերջ, ապահովագրութիւնը ուզէ դադրեցնել ընկերութիւնը մէն մի 24 ֆր.ի փոխարէն 30 ֆրանք կը հատուցանէ առոյսով՝ պայմանագրին լրանալէն եաքը, սակայն եթէ ուզէ անմիջապէս ետ առնել իր դրամը, այն ատեն փոքր զեղչ մը կ'ըլլայ։

Ապահովագրեալ մը, 3 տարի վերջը, իր պայմանագիրը ընկերութեան գրաւ տալով կրնայ փոխառութիւն ընել հինին տոկոսով։

600 ֆր.նոց մէն մի պայմանագիր գաղդիական «Բրէտի Ֆոնսիէ» կամ «Վիլ տը Բառի» պարգեւատու պարտաթուղթերուն մէկ թիւը կը կրէ. որուն վիճակելիք պարգեւին քաներորդ մասը ապահովագրեալին իրաւունքն է։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ապահովագրեալ մը տարեկան 2 ֆր. (9½ գշ.) վճարելով 20 տարի վերջը (480 ֆր.ի տեղ) 600) ֆր. կ'առնայ եթէ ողջ մնայ։ Ի դէպ մահուան, իր տուած դրամները իր ժառանգորդը կ'առնէ առանց առոյսի, մեծամեծ պարգևներ չտեսնելու բողոն ալ չպիտակով։ — Հայր մը իր նոյնանին զաւակին համար տարեկան 2 ֆր. վճարելով, 20 տարի վերջը 600 ֆրանքով կ'օժտէ զայն, իսկ եթէ բաղդն ալ ժպտի, իր թիւին վիճակելիք մեծ պարգեւն ալ կ'առնայ։

Ծանօթ. — Գաղդիական «Բրէտի Ֆոնսիէ» և «Վիլ տը Բառի» պարտաթուղթերը, Քրէտի Լիոնէ Պանքային (Ղալաթիա) քով պահ դրուած են։

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է
Բարիզ, Շօսք Տանթէն, թիւ 66 իր սեպհական տեղիին մէջ
Թուրքիոյ համար բնդհ. գործակալութիւն
Կալաթա Գալաճեան խան
Նօ 6, 7, 8, 9 50—24

ԶԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸ ԲԻՅԱՆՔՈՍԸ
ՀԱՍԸԼԱՔԸ ՄՈՒՇԱՀԻՐԻՑՆԻՆ ՄԷՍԱՐԻՑԸ ԻՍՓԵԱՆԻՑԷՍԻՆԷ ՄԱԽՕՍՈՒՈ ՏԸՐ

Իրավիյէէր Տէրսասէբէտ Զբրաաթ Պանքասրյա Օսմանլը Պանգասընտան վէ թաշարարտա մէզքիւր պանգ շիուպաթրնտան թէէտիյէ օլունուր.

ՊԷՇԻՆՃԻ ՔԷՇԻՏԷ I ՔԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 322 ԹԱՐԻԽԻՆԷ ՏԷՐՍԱՍԷԹՏԷ
Թիճարէք վէ Նաճաա նեզարէքը նէլիլէսի տարէխսնէ ալէնէն իճրա իտիլէնէ տիր։

ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ՄԷՃՄՈՒԸ ԱՏԷՏԻ 175,000
ԻՔՐԱՄԻՅԷ ԳԱԶԱՆԱՃԱԳ ՊԻԼԷԹԼԷՐԻՆ ԱՏԷՏԻ 35,000

ՊԻՐԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԹԷ 300,000 ՂՐՈՒՇ
Ձ.ՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԹԷ 100,000 ՂՐՇ. Յ.ԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԹԷ 50,000 ՂՐՇ. Գ.ԻՆՃԻ ԻՔՐԱՄԻԹԷ 20,000 ՂՐՇ.

ԻՔՐԱՄԻԹԷԼԵՐԻՆ ԱՏԷՏ ՎԷ ՄԸԳՏԱՐԸ

1	Աստ	300,000	Ղուրուշ	Իրամիյէ		
1	»	100,000	»	»		
1	»	50,000	»	»		
1	»	20,000	»	»		
6	»	60,000	»	»	պէհնէրի	10,000 ղուրուշ
10	»	50,000	»	»	»	5,000 »
20	»	40,000	»	»	»	2,000 »
60	»	60,000	»	»	»	1,000 »
400	»	200,000	»	»	»	500 »
3000	»	240,000	»	»	»	80 »
31500	»	630,000	»	»	»	20 »
35,000		1,750,000				

Քէշիսէ մաւմէյէսի Զբրաաթ Պանգասը Մէհլիս Իտարէսի հէյէթիլէ մաւհաուէսէսի վէ Մալիյէ նէզարէթը ճէնիլէհիլէ Տիվանը Մուհասէպաթատան վէ Օսմանլը Պանգասընտան թէնզիմ օլունան զէվաթ մի-վաճէհէսէնտէ իճրա օլունուպ, զամանլըլան իքթսատիյէնէ պիր կէսնա թէնզիմատ իճրա խալմէքտէդիր՝ թէմամը թէմամընա վէ մէհիճի 20 զուրուշ հիսսէսյրա թէնզիմէ օլունճաքը էիպի քէչիսէ էնսանէտտա տարի հէր կիւն չէքիլէն նօմէրօլար էրթէտի էյնիւիւ կէզէթէլարա իլան իտիլէճէք տիր։

Պիլէթլէր՝ Տէրսասէթտէ Զբրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյէտի իլէ Բէօրրիւնին Սթանպալ ճիհէթիսէնտէի բիւնքօ չիւպէսինէն վէ Թրաբզան Զբրաաթ Պանգասը չիւպէ վէ սուբարդայրը իլէ Պանգը Օսմանի չիւպէէրինէ ֆիրէսթէ օլունուր. Թամ իթիպարյա 25 ատա պիլէթ ալան քիմսէյէ 100ա ալթը իքրամ իտիլիր. վէ Թարթիբ քէչիսէսէն պիր էիւն էվվէլինէ գոհար իլան օլունան պիլէթլէր խթիրաան օլունուգ պէտէրի կէրի վէրիլիր։

ԹԱՄ ՊԻԼԷԹԻՆ ԳԻՆԱՔԸ 1 ԱՏԷՏ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՑԷ
ԵԼԸՊ ՊԻԼԷԹԻՆ ԳԻՆԱՔԸ ԵԱՐԸՄ ՍԻՄ ՄԷՃԻՏԻՑԷ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀՅՍՄԱՐ

8էն 12 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԳԱՄՈՎ
ԱՊԱՌԻԿ
ԱՌՕԱՆՑ ՕԵՒ Է ԿԱՆԽԱՎՃԱՐԻ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՅ ՀԱՄԱՐ

ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՔ ԵՒ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ԱՆՁՐԵՒԱՆՈՅ, ԿԱՀ-ԿԱՐԱՍԻՔ, ԿՕՇԻԿՆԵՐ
ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ

Մոմաք (մուշամպա), զորգ, վարագոյր, կտաւորման կերպասներ։ Կրամօճօն (ձայնագիր) եւ լուսանկարչական գործիքներու պահոյքներ։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ
"ԿԱՐՄԻՐ ԱՔՂԱՐ,,

8—8 Թարագնըլար, Պիրաստրլէր խան, թիւ 2—3, ՊՕԼԻՍ

ԵԱՆ.— Քարթ-բօսթալով և կամ տարբեր միջոցաւ եղած ամէն խնդրանքի համար մասնաւոր պաշտօնեաներ յաճախորդաց արամադրութեան տակ կը դրուին։

ՑՄԱՔԱՆ
ԳԷՈՐԳ ԲԱԲԱԶԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զիչէֆ Բազար, թիւ 9

Տպարանիս մէջ ամենամեծ խնամքով կը պատրաստուին սիրուն և ճաշակաւոր Այցաքարտեր։ Վաճառականական հաշուեթուղթեր, Մուրհակներ։ Պահարաններ, Նամակագրութիւններ, Հարսանեաց և Նշանախօսութեան քարտեր ամէն տեսակէ ու լեզուէ։

Տպարանս ունի նաեւ ճոխ մթերք մը ՔԱՐԴ ԲՕՍԹԱԼՆԵՐՈՒԻ, Նոր Տարւոյ, Մնդեան, Զատկի և Պայրամի հնորհաւորութեան յատուկ ամէն լեզուէ։

Այցելութիւն մը բաւական է տպարանիս ճաշակին վրայ գաղափար մը կազմելու համար։

Դաւառական յանձնարարութիւններ կը կատարուին խնամքով և փութով։

Տպարանս ձրի նմոյշներ չբաշխէր բնաւ, գաւառներէն ամէն անունք որոնք իբրեւ ԷՇԱՆԹԻՑԵՕՆ քարդ բօսթալ կ'ուզեն պէտք է կա՛մ ՄԱՆՏԱԲՕՍԴՈՎ և կամ ԴՐՈՇՄԱԹԴՈՎ փոխարէքը ղրկեն, հակառակ պարագային իրենց խնդրանքը անսելի պիտի մնայ։ 10—30

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՆԻԿԹԵՐՈՒ ԵՒ ՖՐԷՕՊԷԼԵԱՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Դիմել
Ա. Մ. ԴԱՐԻՊԵԱՆ վաճառատունը
(Aux Articles de Beaux Arts)
44 Եիւքսէք Գալաբրը, 44 Ղալաթիա
20—20

ԱՅԼ ԵԻՍ ԲԵՐԱ ՄԻ՛ ԴԻՄԷՔ

գնելու համար ձեր հագուստները, վասն զի Մանուսա Փաչա, Գամանտօ խանի դէմ բացուած

"ԳԵՂԵՑԻԿ ԳԱՄԷԼԻՈ,,

անուամբ թիւ 96 վաճառատան մէջ պիտի գտնէք ամէն տեսակ զգեստներ կանանց, արանց և տղայոց յատուկ, բոլորն ալ շքեղ, ձեւաւոր ու դիմայկուն։ Սոյն վաճառատան պերճ Մ. Եանի Զարօբուլօ յատկապէս Վիէննայէ բերել տուած է աւստրիացի ձեւով մը՝ որ արուեստին մէջ մեծ հռչակ հանած է իր անթերի ճաշակովն ու մկրատին գեղեցկութեամբը։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին ի մասնաւորի կանանց բէլորիներ, սաաթեր, մանչօներ, քաւիներ, եւն. եւն. ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեան և Բարիզի ու Վիէննայի նորոյթներուն համեմատ պատրաստուած։ Փափաքողներ կրնան չափուիլ վրայ ապարել և 2 օրէն ստանալ իրենց զգեստը։ Գիները անմրցակի կերպով ժամն են, որուն մասին կրնան համոզուիլ պատուարժան յաճախորդք, անգամ մը իրենց այցելութիւնը տալով։

ԾԱՆՕԹ.— Դաւառային մեծաքանակ յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ 13—32

ԱՌԵՒՏՐ. ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Բերա, Լիսէ Ֆրանսէզ

Վարչութեամբ Մ. Ժիվլ Ֆօնի

Առեւտրական ճիւղին դասերը կը սկսին Հոկտ. 2/15ին և տեղի կ'ունենան իրիկուան ժամը 6½ին։

Բ.։ Գանքայի տոմարակալութիւն։
Գ.։ Առեւտրական Իրաւագիտութիւն.—Ճարտարագործական քիմիաբանութիւն։
Դ.։ Առեւտր. գանքա և խմբագրութիւն։
Եշ.։ Տարրական տոմարակալութիւն, Գանքայի հաշիւներ։
Ուր. Առեւտրական խմբագրական դիւան։
Շբ. Աշխարհագրութիւն և առեւտր. վիճակագրութիւն։

Այս ֆրանսերէն լեզուով դասընթացքները հաստատուած են այն երիտասարդներուն և պատանիներուն համար, որոնք կ'ուզեն աւարտել իրենց առեւտր. ուսումը, կամ պատրաստուիլ Պոլսոյ եւրմական վարչութեանց քննութիւններուն։ Զրի են, և միայն մէկ օսմ. ոսկիի մուտքի վճարում մը պէտք է։ Արձանագրութեան և ուրիշ տեղեկութեանց համար դիմել Լիսէին Տնօրէնութեան։ 10—10

ՏՈՒՆ ՇՏԿՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահերու վերաբերեալ ամէն տեսակ կերպասներ, գորգեր, մուշամպներ, Թիւլ և բուրդ վարագոյրներ, ամէն տեսակ սթօրներ, նաև ընտիր ճերմակեղէններ, մատամբոյ, մէրմէրչիի են. խիստ ժամն գիներով։

Դիմեցէք Պոլիս, Պահէճ Գարու Մէյտանճրք փողոց, թիւ 21 Լեիմոն էջ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ վաճառատունը։ 30—13

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՔՍԷՐԵԱՆ